



Стална конференција
градова и општина

Савез градова и општина



Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

giz Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Милица Бисић

Систем накнада за коришћење природних богатстава и расподела прихода између централног и локалних нивоа власти

Београд, 2011

СИСТЕМ НАКНАДА ЗА КОРИШЋЕЊЕ
ПРИРОДНИХ БОГАТСТАВА И РАСПОДЕЛА ПРИХОДА
ИЗМЕЂУ ЦЕНТРАЛНОГ И ЛОКАЛНИХ НИВОА ВЛАСТИ

Милица Бисић

**СИСТЕМ НАКНАДА ЗА
КОРИШЋЕЊЕ ПРИРОДНИХ
БОГАТСТАВА И РАСПОДЕЛА ПРИХОДА
ИЗМЕЂУ ЦЕНТРАЛНОГ И ЛОКАЛНИХ
НИВОА ВЛАСТИ**

Београд, 2011.

Систем накнада за коришћење природних богатстава и расподела прихода између централног и локалних нивоа власти

Аутор

Милица Бисић

Издавач

Стална конференција градова и општина

Савез градова и општина Србије

Македонска 22/VIII, Београд

www.skgo.org

За издавача

Ђорђе Станичић, генерални секретар

Лектор

Ирена Поповић Григоров

Графички дизајн

Атеље, Београд

Штампа

Атеље, Београд

Тираж: 500 примерака



Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

giz

Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Израда и публиковање ове анализе је резултат рада Сталне конференције градова и општина - Савеза градова и општина Србије (СКГО) у оквиру пројекта „Институционална подршка СКГО“ који финансира Швајцарска агенција за развој и сарадњу (SDC) а спроводи СКГО и пројекта „Подршка реформи система јавних финансија у Србији“ који спроводи Немачка агенција за међународну сарадњу (ГИЗ) у партнерству са СКГО. Анализа не представља званичан став СКГО, СДЦ-а и ГИЗ-а. Аутор анализе је искључиво одговоран за информације које се у њој налазе.

Садржај

1. Увод – предмет, циљ и садржај истраживања	7
2. Систем накнада за коришћење природних богатстава – правни оквир.....	9
2.1. Водне накнаде.....	10
2.2. Пољопривредне и шумске накнаде.....	19
2.3. Путне накнаде.....	25
2.4. Накнаде за рудна и минерална богатства	36
2.5. Еколошке накнаде	40
2.6. Туристичке и бањске накнаде	53
3. Анализа приходног значаја накнада 2008–2010.	57
3.1. Укупни приходи од накнада.....	57
3.2. Приходи од накнада по јединицама локалне самоуправе	61
4. Упоредна анализа накнада у региону.....	83
4.1. Преглед по изабраним земљама: пример накнаде за коришћење воде.....	84
4.2. Поређења.....	92
5. Оцена постојећег система и предлог унапређења	93
5.1. Начела	93
5.2. Оцена законских решења и предлози промена.....	95
5.3. Преглед предложених промена	103

1. Увод – предмет, циљ и садржај истраживања

У овој студији, урађеној за потребе Сталне конференције градова и општина (СКГО), представљен је и размотрен систем накнада за коришћење природних богатстава у Србији. Истраживање је имало три основна циља:

1. да се представи и на једном месту сагледа правни оквир којим се уређују различите накнаде за коришћење добара од општег интереса и, у оквиру њих, оне које се односе на коришћење природних добара;
2. да се размотри постојећи систем, пре свега са административног становишта, као и начин расподеле прихода од ових накнада између различитих нивоа извршне власти, а нарочито између Републике и јединица локалне самоуправе и
3. да се, као резултат ових разматрања, предложи измене одговарајућих прописа и то првенствено са становишта надлежности за увођење и контролу, као и припадности прихода различитим нивоима извршне власти.

Да би се одговорило постављеним циљевима, у истраживању је нужно морала бити размотрена и фискална природа постојећих накнада. Другим речима, за сваку појединачну анализирану накнаду било је неопходно сагледати да ли је реч о накнади као цени коришћења неког природног добра или је, пак, суштински реч о порезу, односно јавној дажбини која се плаћа независно од коришћења неког добра.

Важно је нагласити да ни предмет ни циљ истраживања није било разматрање самог износа постојећих накнада. Другим речима, није анализирана ни примереност релативног оптерећења које нека накнада представља обвезницима, ни делотворност њене висине са становишта циљева које је држава могла имати за њено увођење¹. Разматрање овог питања би у случају сваког појединачног добра за које се плаћа накнада, осим економских, подразумевало и посебна техничко-технолошка знања о самом том добру и природи производног процеса у којем се користи, односно његове коначне потрошње. У сваком случају, далеко превазилази оквире и циљеве овог истраживања.

Сама студија организована је у четири целине. У првој целини је приказан правни оквир, односно 16 закона у делу који се односе на уређивање накнада, као и припадајући подзаконски акти којима се оне ближе одређују. У другој је анализиран приходни значај представљених накнада у периоду 2008–2010. године. Трећа целина представља резултате упоредне анализе система накнада за коришћење воде у суседним земљама и изабраним земљама чланицама Европске уније и начина на који је ова накнада установљена у Србији.

¹ Начелно, накнаде за коришћење природних добара, како ће касније бити објашњено, не би требало да имају првенствено приходни циљ, већ би требало да представљају средство за регулисање екстерних ефеката који настају ако се неко јавно добро користи бесплатно (претерана употреба и пребрзо испцрпљивање, наруживање/загађење природне средине и слично).

У завршном поглављу сажето су изложена начела према којима би систем наклада за коришћење природних добара требало да буде установљен, сумирана је оцена постојећих законских решења у Србији и дат је преглед предложених промена.

2. Накнаде за коришћење природних богатстава – правни оквир

Чланом 87. Устава Републике Србије² утврђено је да природна богатства, као и добра за које је законом одређено да су од општег интереса, представљају државну имовину. Истим чланом је одређено да се природна богатства користе под условима и на начин предвиђен законом.

Тачна законска дефиниција природног богатства, односно која се сва добра сматрају добром од општег интереса, не може се наћи ни у једном појединачном закону. О томе шта се у правном оквиру Републике Србије сматра природним богатством, односно добром од општег интереса посредно се може закључити из Закона о буџетском систему³, који чланом 14. утврђује накнаде за коришћење добара од општег интереса као једну од врста јавних прихода, а у члану 17. утврђује (отворену) листу накнада за коришћење ових добара које се могу увести законом. Свака од накнада из ове листе уведена је посебним (непореским) законом који уређује дату област, а некада одређене накнаде уређује више закона. У табели 2.1. дат је преглед накнада утврђених Законом о буџетском систему и закона који их уводе и уређују.

Табела 2.1. Накнаде за коришћење добара од општег интереса и закони који их уводе

Накнада	Закон
Накнаде за воде	Закон о водама
Накнаде за шуме	Закон о шумама
Накнаде за путеве	Закон о јавним путевима
Накнаде за земљиште	Закон о пољопривредном земљишту и Закон о планирању и изградњи
Накнада за рибарска подручја	Закон о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда
Накнада за коришћење туристичког простора и туристичка накнада	Закон о туризму
Накнада за коришћење природног лековитог фактора	Закон о бањама
Накнада за коришћење минералних сировина	Закон о рударству
Накнаде за заштиту животне средине	Закон о заштити животне средине Закон о фонду за заштиту животне средине Закон о заштити природе Закон о дивљачи и ловству Закон о управљању отпадом Закон о амбалажи и амбалажном отпаду Закон о хемикалијама Закон о заштити од буке у животној средини Закон о заштити ваздуха
Накнада за коришћење ваздухопловног простора	Закон о ваздушном саобраћају
Накнада за коришћење радио фреквенција и ТВ канала	Закон о радиодифузији

² „Сл. гласник РС“, бр. 98/2006.

³ „Сл. гласник РС“, бр. 54/2009, 73/2010 и 101/2010.

Имајући у виду да је основни циљ овог истраживања анализа и унапређење расподеле надлежности и средстава у области управљања природним богатствима и добрима од општег интереса између Републике и локалних самоуправа, те да је ваздушни простор (било да се користи за саобраћај летелица или фреквенција) у несумњивој надлежности централне власти накнаде прописане Законом о ваздушном саобраћају⁴ и Законом о радиодифузији⁵ неће бити предмет анализе. Из анализе су искључене и накнаде које се плаћају за уређење и коришћење грађевинског земљишта, које су у надлежности локалне самоуправе, где неспорно треба и да остану. С друге стране, начин утврђивања ових накнада, као и будућност накнаде за коришћење грађевинског земљишта у новом својинском режиму над грађевинским земљиштем, представљају питања која су изван оквира ове студије.

Остале накнаде наведене у Закону о буџетском систему груписане су у сродне целине и анализиране у наредним поглављима.⁶

2.1. Водне накнаде

Новим **Законом о водама (ЗОВ)**⁷, који је донет у мају 2010. године, уређују се управљање и коришћење свих површинских и подземних вода на територији Републике Србије, укључујући термалне и минералне воде, као и експлоатација речних наноса који не садрже примесе других корисних минералних сировина, а искључујући подземне воде из којих се могу добити корисне минералне сировине и геотермална енергија. Њиме се уређују и извори и начин финансирања водне делатности, при чему је овај део ЗОВ почео да се примењује од 1. јануара 2010. године. Овај закон припада скупу посебних закона којим се, у складу са Законом о заштити животне средине (чл. 23), уређују очување и заштита природне средине.

Осим непосредних буџетских средстава, као извор финансирања водне делатности, ЗОВ утврђује и концесионе накнаде и накнаде за воде. Чланом 153. ЗОВ утврђене су следеће накнаде за воде:

- накнада за коришћење водног добра;
- накнада за испуштену воду;
- накнада за загађивање вода;
- накнада за одводњавање;
- накнада за коришћење водних објеката и система; и
- сливна водна накнада.

⁴ „Сл. гласник РС“, бр. 73/2010.

⁵ „Сл. гласник РС“, бр. 42/2002, ..., 41/2009.

⁶ Овде је потребно приметити и то да Закон о буџетском систему не затвара листу накнада које се могу увести законом, већ на крају листе наводи: „друге накнаде, у складу са посебним законом“. То је, између осталог, последица и већ поменутог одсуства законске дефиниције природног богатства, односно добра од општег интереса, као и утврђених услова да се неко добро прогласи добром од општег интереса. Зато законодавац оставља себи слободу да неким будућим законом уведе ново добро од општег интереса и с њим повезану накнаду. Лоша страна „отворене листе“ је у томе што не утврђује коначно ни врсте ни припадност јавних прихода и примања и тиме у основи не испуњава сврху постојања ових одредби. Наиме, сврха јасног утврђивања, на пример врста пореза који се могу увести, јесте ограничавање слободе властима у стварању нових пореских облика, односно отежавању њиховог увођења. Јер, уколико системски закон не познаје одређену врсту пореза, неопходно је, осим усвајања новог закона, спровести и процедуру измене системског закона. Јасно, лоша страна „отворене листе“ са становишта пореских обвезника истовремено је њена добра страна са становишта извршне власти.

⁷ „Сл. гласник РС“, бр. 30/2010.

2.1.1. Накнаде за коришћење водној добра

Ове накнаде се плаћају за коришћење вода и водног земљишта. Као воде, ЗОВ утврђује све текуће и стајаће воде на површини земље и све подземне воде⁸, док је водно земљиште оно земљиште на коме стално или повремено има воде. У случају текуће воде, то је корито и приобално земљиште (до 10 m у случају незаштићеног, односно до 50 m у случају заштићеног земљишта), а у случају стајаће воде, то је корито и појас земљишта уз корито до највишег забележеног водостаја.

Обвезник плаћања накнада за коришћење водног добра је лице које:

1. користи воду за:
 - пиће, наводњавање, погонске, технолошке, комуналне и друге намене;
 - узгој риба у рибњацима;
 - флаширање, односно за финални производ;
 - производњу електричне енергије за продају или за сопствене потребе и за погон постројења;
 - рад топлана;
2. експлоатише речне наносе из лежишта на водном земљишту и на подручјима угроженим ерозијом;
3. водно земљиште користи за:
 - обављање привредне делатности (депоније, товаришта и друго);
 - постављање објекта привременог карактера за обављање привредне делатности;
 - привез пловног објекта, укључујући и угоститељски објекат на пловећем објекту;
 - спорт, рекреацију и туризам;
4. регионалним и вишенаменским хидросистемима захвата и дистрибуира воду;
5. врши снабдевање водом за пиће системом јавног водовода.

У табели 2.1.1. дати су критеријуми (основица) за утврђивање висине накнада за коришћење водног добра, при чему се износ накнаде за наводњавање умањује за 50% ако је систем за наводњавање изградио сам обвезник, у складу са ЗОВ.

Накнаде за коришћење водног добра не плаћају се за опште коришћење вода; коришћење водног земљишта за одржавање речних корита и обала или изградњу објеката у јавној својини ради уређења и заштите од штетног дејства вода, као и војних и полицијских објеката, као ни за експлоатацију речних наноса при радовима на уређењу водотока које изводи јавно водопривредно предузеће, односно надлежни орган јединице локалне самоуправе (ЈЛС).

Као опште коришћење вода, ЗОВ подразумева коришћење вода без претходног третмана или изградње водних објеката, и то за пиће; напајање стоке у домаћинству; санитарно-хигијенске потребе; рекреацију, укључујући и купање; као и за гашење пожара и пловидбу. Место и начин општег коришћења вода за рекреацију и купање одређује орган ЈЛС, након што претходно прибави мишљење јавног водопривредног предузећа.

⁸ Осим подземних вода из којих се могу добити корисне минералне сировине и геотермална енергија.

Табела 2.1.1. Критеријуми за утврђивање висине накнада за коришћење водног добра

Коришћење воде за:	Основица
<ul style="list-style-type: none"> пиће, погонске, технолошке, комуналне и друге намене захват и дистрибуција воде регионалним и вишенаменским хидросистемима снабдевање водом за пиће системом јавног водовода 	<ul style="list-style-type: none"> количина (m³) и квалитет захваћене воде
<ul style="list-style-type: none"> наводњавање <ul style="list-style-type: none"> – постоје мерни инструменти – не постоје мерни инструменти 	<ul style="list-style-type: none"> количина (m³) и квалитет захваћене воде површина (ha) наводњаваног пољопривредног земљишта
<ul style="list-style-type: none"> узгој риба у рибњацима <ul style="list-style-type: none"> – постоје мерни инструменти – не постоје мерни инструменти 	<ul style="list-style-type: none"> количина (m³) и квалитет захваћене воде површина (ha) и врста рибњака (хладноводни или топловодни)
<ul style="list-style-type: none"> флаширање, односно коришћење у финалном производу 	<ul style="list-style-type: none"> количина (l) продате флаширане воде, односно количина (l) воде у производу
<ul style="list-style-type: none"> термалне воде 	<ul style="list-style-type: none"> количина (m³) захваћене воде
<ul style="list-style-type: none"> производња електричне енергије, односно погон других постројења 	<ul style="list-style-type: none"> количина произведене ел. енергије (kWh) на прагу хидро или термоелектране, односно снага постројења (kW);
<ul style="list-style-type: none"> позајмиште речних наноса 	<ul style="list-style-type: none"> врста позајмишта и количина (m³) извађеног материјала, без обзира на његов квалитет
<ul style="list-style-type: none"> обављање привредне делатности на водном земљишту 	<ul style="list-style-type: none"> површина (m²) коришћеног земљишта и врста делатности
<ul style="list-style-type: none"> постављање привременог објекта за обављање привредне делатности 	<ul style="list-style-type: none"> површина (m²) и намена привременог објекта
<ul style="list-style-type: none"> боравак и привез пловног објекта 	<ul style="list-style-type: none"> врста пловног објекта, категорија површинских вода и површина (m²) површинске воде и обале
<ul style="list-style-type: none"> коришћење водног земљишта за спорт, рекреацију и туризам 	<ul style="list-style-type: none"> површина (m²) водног земљишта која се користи, категорија корисника (правно или физичко лице) и намена објекта

2.1.2. Накнада за испуштену воду

Накнада за испуштену воду плаћа се за непосредно или посредно испуштање воде у пријемник или јавну канализацију, а користи се за финансирање дела послова заштите вода од загађивања.⁹

Обвезник је лице које:

- испушта отпадне воде у сопствену канализацију, водоток, канал, језеро и слично;
- сакупља, одводи и пречишћава отпадне и атмосферске воде системом јавне канализације;
- производи електричну енергију у термоелектранама са отвореним – проточним системом за хлађење.

⁹ Ови послови су: класификација водних тела површинских и подземних вода; израда програма и систематско праћење квалитета вода; припрема планова за заштиту вода од загађивања и за заштиту од хаваријских загађења, организација и контрола њиховог спровођења; изградња и реконструкција водних објеката за сакупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода и заштиту вода у јавној својини.

Табела 2.1.2. Критеријуми за утврђивање висине накнаде за испуштену воду

Лице које:	Основица
<ul style="list-style-type: none"> испушта отпадне воде сакупља, одводи и пречишћава отпадне и атмосферске воде системом јавне канализације 	Количина (m ³) и врста испуштене воде
<ul style="list-style-type: none"> производи ел. енергију у термоелектрани 	Количина произведене ел. енергије (kWh).

Износ накнаде за испуштену воду се увећава у случају да је пријемник заштићена област коју у складу са ЗОВ (решењем) утврђују министри за пољопривреду и заштиту животне средине или здравља, у зависности од разлога због којег се област сматра заштићеном.

2.1.3. Накнада за загађивање вода

Накнада за загађивање вода плаћа се за непосредно или посредно загађивање воде, а **обвезник** плаћања је лице које:

- је власник пловног објекта;
- испушта отпадне воде у сопствену канализацију, водоток, канале, језеро, акумулацију и слично;
- сакупља, одводи и пречишћава отпадне и атмосферске воде системом јавне канализације;
- испушта на пољопривредно, грађевинско или шумско земљиште супстанце које на непосредан или посредан начин загађују воде;
- производи, односно увози ђубрива и хемијска средства за заштиту биља и уништавање корова, као и детерџенте на бази фосфата.

Табела 2.1.3. садржи критеријуме за утврђивање висине накнаде за загађивање вода, при чему се ова накнада увећава у случају да је пријемник заштићена област, а умањује ако се отпадне воде пречишћавају, и то у сразмери са резултатима пречишћавања.

Лице које испушта отпадне воде у сопствену канализацију, водоток, канал, језеро, акумулацију и слично плаћа накнаду за испуштену воду и накнаду за загађивање вода чија висина у збиру не може бити мања од цене пречишћавања отпадних вода до нивоа који одговара граничним вредностима емисије. Динамику достизања овог износа утврђује Влада РС.

Табела 2.1.3. Критеријуми за утврђивање висине накнаде за загађивање воде

Лице које:	Основица
<ul style="list-style-type: none"> је власник пловног објекта 	цена обавезног осигурања пловног објекта (% се плаћа се при регистрацији)
<ul style="list-style-type: none"> испушта отпадне воде сакупља, одводи и пречишћава отпадне и атмосферске воде јавном канализацијом 	количина (m ³) испуштене воде и количина, врста и особине емисије загађења
<ul style="list-style-type: none"> производи/увози ђубрива, хемијска средства за заштиту биља или детерџенте на бази фосфата 	произведена/увезена количина (kg)

2.1.4. Накнада за одводњавање

Ова накнада се плаћа за уређење водног режима на одређеном мелиорационом подручју или његовом делу, одвођењем сувишних вода системима за одводњавање којима управља јавно водопривредно предузеће, а **обвезници** плаћања су власници или корисници пољопривредног, шумског и грађевинског земљишта на том мелиорационом подручју. Ако одвођење вода није уређено системом атмосферске канализације, **обвезници** плаћања ове накнаде су и власници или корисници:

- привредних и стамбених објеката,
- саобраћајне инфраструктуре и
- добара у општој употреби.

Табела 2.1.4. Критеријуми за утврђивање висине накнаде за одводњавање

Лице које власник или корисник	Основица
• пољопривредног земљишта	површина (ha) и класа земљишта, пољопривредна култура и друго
• шумског и грађевинског земљишта • објеката саобраћајне инфраструктуре и других добара у општој употреби (осим грађевинског земљишта са зградама)	површина (ha)
• грађевинског земљишта под стамбеним и пословним објектима	површина (m ²)

Обвезник плаћања накнаде за одводњавање плаћа 50% од висине те накнаде, ако је објекат детаљне каналске мреже изградио сопственим средствима у складу са одредбама ЗОВ. Основ за утврђивање висине накнаде за одводњавање јесте годишњи обрачун трошкова управљања и одржавања система за одводњавање.

Накнада за одводњавање се не плаћа за грађевинско земљиште под пословним и стамбеним објектима ако се плаћа накнада за одводњавање за пословни, односно стамбени објекат ни за пољопривредно земљиште за које се плаћа накнада за коришћење воде за наводњавање.

2.1.5. Накнада за коришћење водних објеката и система

Накнаду за коришћење водних објеката и система у јавној својини плаћају лица (обвезници) која те објекте користе за:

- наводњавање и снабдевање водом индустрије, рибњака и других корисника;
- пријем и одвођење отпадних вода индустрије, рибњака и других корисника;
- пловидбу каналима и за друге намене.

Табела 2.1.5. Критеријуми за висину накнаде за коришћење водних објеката и система

Накнада за	Основица
Наводњавање и снабдевање водом рибњака а) постоје мерни инструменти б) не постоје мерни инструменти	а) Ангажовани капацитет б) Површина која се наводњава/снабдева (ha)
Снабдевање водом индустрије а) постоје мерни инструменти б) не постоје мерни инструменти	а) Ангажовани капацитет, преузета количина воде (m ³) б) Максимална годишња количина воде која се може захватити инсталисаним капацитетом корисника
Одвођење отпадних вода а) постоје мерни инструменти б) не постоје мерни инструменти	а) Количина (m ³), одведене воде, њен квалитет и начин одвођења б) Количина захваћене воде (m ³) или максимални инсталисани водозахватни капацитет ако не постоји ни уређај за мерење количине захваћене воде
Пловидбу каналама	Носивост (t) и снага (kW) пловног објекта

Основ за утврђивање висине ове накнаде је годишњи обрачун трошкова управљања и одржавања објеката и система који се користе.

2.1.6. Сливна водна накнада

Сливна водна накнада плаћа се за уређење водотока и заштиту од штетног дејства вода и уређење водног режима земљишта на делу подслива на коме нису изграђени системи за одводњавање. **Обвезници** плаћања сливне водне накнаде су исти као и у случају накнаде за одводавање уколико не плаћају накнаду за одводњавање.

Табела 2.1.6. Критеријуми за утврђивање висине сливне водне накнаде

Лице које власник или корисник	Основица
• Пољопривредног и шумског земљишта • Грађевинског земљишта (осим грађевинског земљишта са зградама) • Објеката саобраћајне инфраструктуре и других добара у општој употреби	Површина (ha)
• Грађевинског земљишта под стамбеним и пословним објектима	Површина (m ²)

2.1.7. Припадност прихода, намена и утврђивање висине водних накнада

Прималац прихода од водних накнада су републични и покрајински фонд за воде, а 50% прихода од **сливне водне накнаде** представља приход буџета јединица локалне самоуправе на чијој територији су ови приходи остварени.

Министарство пољопривреде, односно надлежни орган АПВ ближе прописују услове за расподелу и коришћење средстава републичког, односно покрајинског фонда,¹⁰ док сам ЗОВ за одређене накнаде прописује да се од њих остварени приходи морају наменски искористити на територији на којој су прикупљени.

Висину свих водних накнада утврђује Влада, која утврђује и:

- увећање накнаде за испуштenu воду и накнаде за загађивање када је пријемник заштићена област;

¹⁰ До завршетка ове студије нису донети одговарајући акти. Републички фонд за воде основан је самим ЗОВ, а Одлука о образовању буџетског фонда за воде АПВ, објављена је у "Службеном листу АПВ", бр. 22/2010.

- умањење накнаде за загађивање вода када се отпадне воде пречишћавају;
- висину надокнаде трошкова обрачуна и задужења обвезника плаћања;
- ближе критеријуме за одређивање референтне цене воде, као и њен износ;
- методологију за обрачун цене снабдевања водом за пиће системом јавног водовода и цене сакупљања, одвођења и пречишћавања отпадних вода системом јавне канализације.

У табели 2.1.7. дат је преглед намена и корисника средстава остварених од накнада за воде.

Табела 2.1.7. Намена и корисници средстава од водних накнада

Накнада за	Намена	Прималац/корисник прихода
Коришћење водног добра	<ul style="list-style-type: none"> • Уређење водотока и заштиту од штетног дејства вода • Уређење и коришћење вода • Изградња, одржавање и управљање регионалним и вишенаменским хидросистемима 	Фонд за воде РС или Фонд за воде АПВ Ако је обвезник плаћања лице које: <ul style="list-style-type: none"> • експлоатише речне наносе, • користи водно земљиште или тело за привредну делатност, привез пловног објекта или спорт и рекреацију, средства се користе на њој на којој су прикупљена за уређење водотока и заштиту од штетног дејства вода.
Испуштenu воду	Заштита вода	Фонд за воде РС или Фонд за воде АПВ
Загађивање вода	Заштита вода	Фонда за заштиту животне средине (РС)
Одводњавање	Изградња, одржавање и управљање мелиорационим системима	Фонд за воде РС или Фонд за воде АПВ Средства се користе на мелиорационом њој, односно делу мелиорационој њој на коме су остварена
Коришћење водних објеката и система	<ul style="list-style-type: none"> • Изградња, одржавање и управљање мелиорац. систем. • Изградња, одржавање и управљање регионалним и вишенаменским хидросистемима 	Фонд за воде РС или Фонд за воде АПВ Средства се користе на њој на коме су остварена
Сливна водна накнада	<ul style="list-style-type: none"> • Уређење водотока и заштита од штетног дејства вода за воде II реда • Изградња, одржавање и управљање мелиорационим системима 	Фонд за воде РС или Фонд за воде АПВ 50% њој иде у буџет ЈЛС на којој су остварени, а сва средства се користе на речном њој на коме су остварена

Основ за утврђивање **референтне цене воде** су оперативни трошкови снабдевања водом за пиће јавним водоводом и трошкови сакупљања, одвођења и пречишћавања отпадних вода јавном канализацијом, као и трошкови одржавања и амортизација водних објеката.¹¹ Збир накнада за коришћење воде коју плаћа лице које снабдева водом за пиће системом јавног водовода и накнаде за испуштenu воду коју плаћа лице које сакупља, одводи и пречишћава отпадне воде јавном канализацијом, не може бити мањи од 10% референтне цене воде.

У зависности од врсте водне накнаде надлежност за задуживање обвезника имају министарство надлежно за послове водопривреде, односно одговарајући орган АПВ, министарство надлежно за заштиту животне средине, Пореска управа или јавно водопривредно предузеће¹², како је приказано у табели 2.1.8.

Табела 2.1.8. Надлежност за задуживање обвезника водних накнада

Накнада:	Орган који утврђује задужење обвезника
За коришћење водног добра за: <ul style="list-style-type: none"> – пиће, погонске, технолошке, комуналне и друге намене, – захват и дистрибуција воде регионалним и вишенаменским хидросистемима, – снабдевање водом за пиће системом јавног водовода, – наводњавање, – узгој риба у рибњацима, – флаширање, односно коришћење у финалном производу, – термалне воде, – производња електричне енергије, односно погон других постројења, – експлоатацију речних наноса. 	Министарство надлежно за послове водопривреде, односно надлежни орган АПВ
За испуштenu воду	
За загађивање вода	Министарство надлежно за заштиту животне средине
За одводњавање – физичка лица	
Сливна водна накнада – физичка лица	Министарство финансија – Пореска управа
За коришћење водног добра за: <ul style="list-style-type: none"> – обављање привредне делатности на водном земљишту – постављање привременог објекта за обављање привредне делатности – боравак и привез пловног објекта – коришћење водног земљишта за спорт, рекреацију и туризам 	Јавно водопривредно предузеће
За коришћење водних објеката и система	
За одводњавање – правна лица	
Сливна водна накнада – правна лица	

Када решење о утврђивању износа накнаде утврђује министарство надлежно за послове водопривреде, одговарајући надлежни орган АПВ и Пореска управа, оно је коначно у управном поступку и против њега се може покренути само управни спор.

¹¹ Објекти за снабдевање водом за пиће и санитарно-хигијенске потребе – водозхвати (бунари, каптаже, захвати из водотока, канала, језера и бране са акумулацијама), постројења за припрему воде за пиће, магистрални цевоводи и резервоари са уређајима који им припадају, као и водни објекти за сакупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода и заштиту вода (главни колектори, постројења за пречишћавање отпадних вода, постројења за прераду отпадних муљева, постројења за прераду процедних вода санитарних депонија чврстог отпада, испусти из постројења у пријемник и други припадајући уређаји, као и бране са акумулацијама за побољшање квалитета вода.

¹² Из ЗОВ следи да постоје три јавна водоприведна предузећа: „Србијаводе“, „Војводинаводе“ и „Београдводе“, у чијој је надлежности утврђивање накнада из табеле на територију за коју су основана.

Да би се обезбедили подаци за одређивање висине водних накнада које утврђују Пореска управа и јавно водопривредно предузеће, ЗОВ прописује да је организација надлежна за вођење евиденције о непокретностима и правима на њима дужна да им без накнаде и по захтеву достави податке о земљишту и власницима, односно корисницима земљишта и других непокретности. Исту обавезу има и орган ЈЛС који обавља послове утврђивања и обрачуна висине накнаде за коришћење грађевинског земљишта.

2.1.8. Надлежности јединица локалне самоуправе

Јединицама локалне самоуправе ЗОВ даје следеће надлежности:

- бригу о наменском коришћењу, одржавању и чувању водних објеката за уређење водотока и заштиту од поплава на водама II реда, као и објеката за заштиту од ерозије и бујица, који су у јавној својини, а у складу са правилником о начину њиховог одржавања који прописује министар надлежан за послове водопривреде¹³;
- организацију и спровођење одбране од поплава на водама II реда јединица, а у складу са општим и оперативним планом за одбрану од поплава;
- доношење оперативног плана за одбрану од поплава за воде II реда доноси, уз прибављено мишљење јавног водопривредног предузећа;
- одређивање ерозионог подручја, услова за његово коришћење и радова и мера за заштиту од ерозије и бујица, а у складу са правилником који ближе прописује критеријуме за одређивање ерозионих подручја и који доноси министар надлежан за послове водопривреде¹⁴;
- спровођење превентивних мера и заштитних радова за спречавање и отклањање штетног дејства ерозије и бујица, а у складу са планом управљања водама, при томе ако је угрожено подручје на територији више ЈЛС, средства обезбеђује и Република, односно АПВ;
- одређивање места и начина општег коришћења воде за рекреацију, укључујући и купање, а по претходно прибављеном мишљењу јавног водопривредног предузећа;
- подношење захтева за одређивање зона санитарне заштите када се на њеној територији налази извориште за које су елаборатом предвиђене зоне санитарне заштите, сам захтев се упућује министру здравља, односно надлежном органу АПВ;
- доношење акта о испуштању отпадних вода у јавну канализацију;
- доношење водних услова, сагласности, дозвола, и налога код изградње, односно реконструкције објеката, извођења радова, израду планских докумената, и то за:
 - јавни водовод у сеоском насељу,
 - сађење дрвећа и жбунастог биља и њихову сечу у кориту за велику воду и на обали,
 - промену катастарске културе земљишта на ерозионом подручју,
 - воденицу и стамбени објекат на сплаву,
 - други објекат и радове, који могу привремено, повремено или трајно да проузрокују промене у водном режиму или на које може утицати водни режим;
- вођење водне књиге о издатим водним актима у складу са правилником који прописује министар надлежан за послове водопривреде¹⁵;
- давање одобрења за прикључење на јавни водовод у сеоском насељу; и
- санирање штете на ерозионом подручју о трошку лица које је изазвало штету.

¹³ До завршетка ове студије овај правилник није био донет.

¹⁴ До завршетка ове студије овај правилник није био донет.

¹⁵ Донет правилник о садржини, начину вођења и обрасцу водне књиге, „Сл. гласник РС“, бр. 86/2010.

Ако на територији две или више ЈЛС постоје хидросистеми који служе за обезбеђење потреба у области вода: снабдевање водом, наводњавање, заштита вода, заштита од штетног дејства вода (тзв. регионални вишенаменски хидросистеми) оне могу основати јавно предузеће које ће њима управљати и одржавати их.

Осим непосредних надлежности у спровођењу закона, ЗОВ предвиђа да ЈЛС дају и представнике за Националну конференцију за воде (НКВ), која је замишљена као тело које треба да обезбеди утицај јавности у управљању водама. Ово би тело требало да оснује Влада¹⁶, и њој би једном годишње подносило извештај о свом раду. У НКВ су, осим представника ЈЛС, још и представници корисника вода и удружења грађана. Средства за рад утврђују се у буџету Републике¹⁷. ЗОВ прописује да НКВ има 14 чланова, које на предлог министарства надлежног за послове водопривреде на период од четири године именује Влада, као и следећи делокруг:

- праћење остваривања Стратегије и плана управљања водама;
- учествовање у јавној расправи у фази припреме плана управљања водама;
- праћење реализације плана управљања водама на водном подручју;
- давање предлога за побољшање учешћа јавности у процесу планирања, доношења одлука и контроле њиховог спровођења;
- давање предлога за едукацију јавности о значају воде, о потреби рационализације потрошње воде и заштите воде и улози водних објеката у обезбеђењу услуга.

2.2. Пољопривредне и шумске накнаде

Пољопривредне и шумске накнаде уведене су и уређене Законом о пољопривредном земљишту (ЗПЗ)¹⁸ и Законом о шумама (ЗОШ)¹⁹ и подзаконским актима донетим на основу ових закона.

ЗПЗ уређује планирање, заштиту, уређење и коришћење пољопривредног земљишта, надзор над спровођењем овог закона и друга питања од значаја за заштиту, уређење и коришћење пољопривредног земљишта као добра од општег интереса. Тим законом је уведена накнада за промену намене пољопривредног земљишта и накнада за умањену вредност вишегодишњих засада. ЗПЗ уређује и давање пољопривредног земљишта у закуп.

Нови ЗОШ је донет 2010. године и њиме се уређују очување, заштита, планирање, гајење и коришћење шума, располагање шумама и шумским земљиштем, надзор над спровођењем самог закона и друга питања значајна за шуме и шумско земљиште. Одредбе овог закона одnose се на шуме и шумско земљиште у свим облицима својине. Тим законом су дефинисане и следеће накнаде: накнада за промену намене шума, накнада за коришћење шума и шумског земљишта и накнада за заштиту, коришћење и унапређивање општекорисних функција шуме. Осим ових накнада, ЗОШ-ом је предвиђена обавеза кориснику шума, као и сопственику шума који газдује шумама у складу са посебним планским документом (основа газдовања шумама) да издваја посебна средства за обнову шума. ЗОШ-ом се утврђује да је најнижи обим ових средстава 15% тржишне вредности посеченог дрвета (или израђених дрвних сортимената) на месту сече. Та средства корисник, односно сопственик шума морају усмерити у обнову шума. Она стога представљају неку врсту законом прописане амортизације, а не накнаду у смислу који се разматра у овом истраживању, те стога неће бити предмет даље анализе.

¹⁶ До завршетка ове студије ово тело још није основано.

¹⁷ Из Закона о буџету РС за 2011. годину није видљиво да су средства за рад овог тела издвојена, односно оно се не наводи изричито као корисник средстава.

¹⁸ „Сл. гласник РС“, бр. 62/2006, 65/2008 – др. закон и 41/2009).

¹⁹ „Сл. гласник РС“, бр. 30/2010.

2.2.1. Накнада за промену намене обрадивог пољопривредног земљишта

Приликом промене намене обрадивог пољопривредног земљишта, и након добијања сагласности за ту промену, плаћа се накнада за промену намене обрадивог пољопривредног земљишта и коришћења у непољопривредне сврхе (ЗПЗ, члан 25) (у даљем тексту: накнада за промену намене).

Накнада за промену намене плаћа се једнократно. Она износи 50% тржишне вредности обрадивог пољопривредног земљишта на дан подношења захтева за промену намене, осим у случају када се намена мења јер је утврђен општи интерес (у складу са законом који уређује експропријацију) када износи 20% тржишне вредности грађевинског земљишта.

Обавезу плаћања, као и висину накнаде за промену намене решењем утврђује општинска, односно градска управа, на захтев заинтересованог лица или по налогу пољопривредног инспектора.

На решење којим општинска, односно градска управа утврђује висину накнаде за промену намене, може се изјавити жалба министарству надлежном за пољопривреду.

Законом о пољопривредном земљишту утврђују се и случајеви у којима се накнада за промену намене не плаћа. То су следећи случајеви:

- изградња или реконструкција породичне стамбене зграде пољопривредног домаћинства са циљем побољшања услова становања чланова тог домаћинства или у случају природног раздвајања пољопривредног домаћинства највише до 200 m² стамбеног простора;
- изградња економских објеката који се користе за примарну пољопривредну производњу, односно који су у функцији примарне пољопривредне производње, а власнику је пољопривреда основна делатност и ако не поседује друго одговарајуће необрадиво пољопривредно земљиште;
- одређивање локације за гробље или проширење гробља;
- изградња објеката који служе за одбрану од поплава, за одводњавање и наводњавање земљишта или за уређење бујица;
- регулација водотока у функцији уређења пољопривредног земљишта;
- изградња и проширење пољских путева који доприносе рационалном коришћењу пољопривредног земљишта;
- шумљавање обрадивог пољопривредног земљишта шесте до осме катастарске класе у складу са пољопривредном основом или пројектом рекултивације, као и за шумљавање без обзира на класу земљишта уколико постоји сагласност министарства надлежног за пољопривреду;
- подизање расадника за производњу репродуктивног материјала воћно-лозних и шумских дрвенастих врста;
- подизање пољозаштитних појасева;
- подизање вештачких ливада и пашњака на обрадивом пољопривредном земљишту шесте и седме катастарске класе или без обзира на класу, ако је тако предвиђено пољопривредном основом или пројектом рекултивације или добијена сагласност министарства надлежног за пољопривреду.

Објекти који се користе за примарну пољопривредну производњу, односно који су у функцији примарне пољопривредне производње јесу објекти за смештај механизације, репрома-теријала, смештај и чување готових пољопривредних производа, стаје за гајење стоке, објекти за потребе гајења и приказивање старих аутохтоних сорти биљних култура и раса домаћих животиња, објекти за гајење печурки, пужева и риба (у даљем тексту: пољопривредни објекти).

Испуњеност услова за ослобађање плаћања накнаде, на захтев заинтересованог лица, решењем утврђује општинска, односно градска управа. На решење општинске односно градске управе може се изјавити жалба министарству надлежном за пољопривреду.

Средства остварена од накнаде за промену намене у висини од 60% приход су буџета Републике Србије, а у висини од 40% приход су буџета јединице локалне самоуправе на чијој територији се налази обрадиво пољопривредно земљиште чија се намена мења

2.2.2. Накнада за умањену вредности вишегодишњих засада

Ако су се на пољопривредном земљишту у државној својини, на дан закључења уговора о закупу, налазили вишегодишњи засади чија се вредност смањила за време трајања закупа кривицом закупца, закуподавцу припада накнада за умањену вредност тих засада.

Ако су уклоњени засади, закуподавцу припада накнада у висини вредности тих засада у време закључења уговора о закупу.

Средства остварена од накнаде за умањену вредност засада у висини од 60% приход су буџета Републике Србије, а у висини од 40% приход су буџета јединице локалне самоуправе.

2.2.3. Закуп пољопривредног земљишта и објекта у државној својини

Иако не представља накнаду на начин на који је овај појам утврђен у Закону о буџетском систему, закуп пољопривредног земљишта у државној својини, као значајан извор прихода, посебно у Војводини и другим пољопривредним регионима Србије, биће обухваћен анализом. Осим тога, представља и добар пример имајући у виду да се јављају и друге јавне дажбине које се зову „накнадама“ а које су по својој суштини закуп предмета који давањем у закуп не мора нестати, за разлику од, на пример, минералних сировина, чијом се експлоатацијом по природи ствари умањују њихове резерве.

Према ЗПЗ, пољопривредно земљиште у државној својини, као и пољопривредно земљиште које је у складу са посебним законом одређено као грађевинско земљиште до привођења планираној намени, користи се за пољопривредну производњу. Оно се може дати у закуп физичком, односно правном лицу ако је тако предвиђено годишњим програмом заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта физичком, односно правном лицу. Период закупа не може бити краћи од једне године нити дужи од 20 година, а за рибаке и винограде од 40 година. Пољопривредно земљиште у државној својини које је дато у закуп не може се дати у подзакуп.

Пољопривредно земљиште у државној својини даје се у закуп јавним оглашавањем. Одлуку о расписивању јавног огласа и одлуку о давању у закуп земљишта доноси надлежни орган ЈЛС на чијој територији се налази пољопривредно земљиште у државној својини, уз сагласност министарства надлежног за пољопривреду. Одлуку о давању у закуп надлежни орган ЈЛС дужан је да донесе најкасније до 1. јуна текуће године. Против ове одлуке може се изјавити жалба министарству надлежном за пољопривреду, а против истих одлука донетих од органа ЈЛС са територије АПВ – покрајинском органу надлежном за послове пољопривреде, у року од 15 дана од дана доношења одлуке.

Ако надлежни орган јединице локалне самоуправе не спроведе поступак јавног надметања и не донесе одлуке о давању у закуп пољопривредног земљишта у државној својини поступак ће спровести министарство надлежно за пољопривреду, односно надлежни орган за послове пољопривреде аутономне покрајине, за територију аутономне покрајине.

Почетна цена за закуп земљишта у првом кругу не може бити нижа од 100% тржишне цене закупа на подручју на којем се то земљиште налази, односно у другом кругу не може бити нижа од 70% тржишне цене закупа на подручју на којем се то земљиште налази.

Средства остварена од давања у закуп пољопривредног земљишта, односно пољопривредног објекта у државној својини на територији Републике изван територије АПВ у висини од 60% приход су буџета Републике Србије, а у висини од 40% приход су буџета јединице локалне самоуправе на чијој територији се налази. Средства остварена од закупа пољопривредног земљишта и објеката у државној својини на територији АПВ у висини од 30% приход су буџета Републике, у висини од 30% приход су буџета АП, а у висини 40% приход су буџета јединице локалне самоуправе.

Јединице локалне самоуправе дужне су да министарству надлежном за пољопривреду доставе извештај о уплати средстава остварених од давања у закуп пољопривредног земљишта у државној својини, односно објеката у државној својини најкасније до 10. новембра текуће године, као и годишњи извештај о коришћењу средстава за реализацију програма из става 1. овог члана за текућу годину до 31. јануара наредне године.

Законом о пољопривредном земљишту даје се могућност (члан 61а) да се пољопривредно земљиште у државној својини да у закуп и за непољопривредне сврхе. Као примере непољопривредне производње изричито наводи нафтне бушотине и ветрењаче, али и за сличне намене. Одлуку о давању у закуп, као и у случају коришћења земљишта за пољопривредну производњу, доноси надлежни орган ЈЛС, у овом случају, међутим, уз претходно прибављену сагласност министарства надлежног за пољопривреду. У овом случају, ЗПЗ сам не прописује услове и поступак за давање у закуп, као ни критеријуме за утврђивање висине накнаде, већ за све то даје надлежност Влади. Одговарајућа уредба, међутим, још није донета.²⁰

Намена средстава наплаћених од пољопривредних накнада

Кад је реч о намени средстава остварених од све три накнаде: за промену намене, за умањену вредност вишегодишњих засада и за закуп пољопривредног земљишта у државној својини, текст ЗПЗ-а није сасвим јасан. Наиме, из текста одредби (члан 25. став 6, члан 63. став 3. и члан 71. став 1) не може са извесношћу закључити да ли се сва средства од ових накнада (и она која припадају Републици/АПВ и она која припадају ЈЛС) користе за остваривање годишњег програма заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта који доноси надлежни орган те јединице локалне самоуправе или ову намену има само део који припада буџету ЈЛС. С друге стране, из праксе се може извести тумачење да се само део који припада буџетима ЈЛС користи за ове намене. Другим речима, у ЗПЗ није изричито прописана намена средстава од ове три накнаде која припадају буџету Републике.

²⁰ Могућност да се пољопривредно земљиште да у закуп за непољопривредне сврхе унета је у ЗОЗ његовим изменама из јуна 2009. године.

Посредно, могуће је извести закључак да се средства која припадају Републици, односно АПВ користе у складу са програмом извођења радова на заштити, уређењу и коришћењу пољопривредног земљишта који, у складу са чланом 14. ЗПЗ, сваке године доноси Влада²¹, односно одговарајући орган АПВ²², а ради спровођења пољопривредне основе.

2.2.4. Накнада за промену намене шума

Законом о шумама се утврђује да намена шума и шумског земљишта може да се промени у следећим случајевима:

- када је то утврђено планом развоја шумског подручја;
- ако то захтева општи интерес утврђен посебним законом или актом Владе;
- ради изградње објеката за заштиту људи и материјалних добара од елементарних непогода и одбране земље;
- у поступку комасације и арондације пољопривредног земљишта и шума;
- ради изградње економских или стамбених објеката сопственика шума на површини до 10 ари;
- ради изградње објеката за коришћење осталих обновљивих извора енергије малих капацитета (мале електране и други слични објекти, у смислу прописа којим се уређује област енергетике) и експлоатације минералних сировина, ако је површина шума и шумског земљишта за ове намене мања од 15 ha.

За промену намене шума у поступку комасације и арондације, ради изградње економских, стамбених или енергетских објеката потребна је сагласност министарства надлежног за пољопривреду, а на територији аутономне покрајине сагласност надлежног органа аутономне покрајине.

Променом намене шума не сматра се чиста сеча шума ради: изградње водова (електро, ПТТ и жичара) у функцији газдовања шумама; изградње шумских путева и других објеката који служе газдовању шумама; отварања противпожарних линија ради гашења високих шумских пожара; просецања пролаза за извршење геодетских радова, геолошких истраживања и других радова; сузбијања биљних болести и штеточина; научноистраживачких огледа; поновног коришћења копова и одлагалишта пепела на површинама које су пошумљене по пројектима рекултивације; других природних појава којима је угрожена већина шумског дрвећа, ако се тиме не угрожавају заштитне функције шума.

Шумом за коју је, у складу са претходно наведеним, извршена промена намене, до привођења планираној намени газдује сопственик, односно корисник шума, у складу са овим законом.

За промену намене шума, осим за промену намене шума ради изградње објеката за заштиту људи и материјалних добара од елементарних непогода и одбране земље, у поступку комасације и арондације пољопривредног земљишта и шума и ради изградње економских или стамбених објеката сопственика шума на површини до 10 ари, плаћа се накнада.

Накнада за промену намене шума плаћа се једнократно. Обвезник је лице на чији захтев се врши промена намене шума. Начин утврђивања висине накнаде уређен је чланом 12. ЗОШ и то на следећи начин:

²¹ За 2011. годину одговарајућа уредба није донета у време израде ове студије. Имајући у виду да је за 2010. годину ова уредба објављена у „Сл. гласнику РС“, бр. 65/2010 од 22. септембра 2010. нова би се могла очекивати на јесен ове године.

²² АПВ је донела решење о утврђивању овог програма за 2011. годину: програм је објављен у „Сл. листу АПВ“, бр. 3/2011 од 23. марта 2011. године.

- За промену намене шума када је то утврђено планом развоја шумског земљишта и ако то захтева општи интерес утврђен посебним законом или актом Владе, плаћа се накнада у висини десетоструке вредности шуме чија намена се мења утврђене у складу са ЗОШ-ом.
- За промену намене шума ради изградње објеката за коришћење осталих обновљивих извора енергије малих капацитета (мале електране и други слични објекти, у смислу прописа којим се уређује област енергетике) и експлоатације минералних сировина, ако је површина шума и шумског земљишта за ове намене мања од 15 ха, плаћа се накнада у висини петоструке вредности шуме чија намена се мења утврђене у складу са ЗОШ-ом.

Средства остварена од накнаде приход су буџета Републике Србије, осим средстава остварених од накнаде за промену намене шума на територији аутономне покрајине која су приход буџета аутономне покрајине.

Средства остварена од накнада наменски се користе преко буџетских фондова за шуме Републике, односно АПВ за подизање нових шума.

2.2.5. Накнада за коришћење шума и шумској земљишћиа

За разлику од старог, нови ЗОШ уводи разлику у начину плаћања накнада између корисника²³ и сопственика. Наиме, старим ЗОШ-ом је прописивана накнада за посечено дрво, за коришћење шумског земљишта кад се даје у закуп или кад се даје за испашу, као и накнада за искрчену шуму. Висина прве три накнаде добијала се применом 3% на тржишну вредност посеченог дрвета, закупнину или накнаду за испашу, а сопственици су плаћали само накнаду за посечено дрво.

Новим ЗОШ-ом је прописано да корисник као накнаду за коришћење шума и шумског земљишта плаћа 3% укупног годишњег прихода оствареног газдовањем шумама. Основицу накнаде коју плаћа сопственик шуме, чини тржишна вредност израђених дрвних сортимената на месту сече (посеченог дрвета у терминологији старог ЗОШ-а). На овако утврђену основицу примењује се стопа од 5% уместо ранијих 3%. Овим законом је утврђено и да се тржишном вредношћу посеченог дрвета сматра цена по јединици мере коју остварује корисник шума.

Битна разлика између старог и новог ЗОШ-а је и у томе што се према новом ЗОШ-у шуме у државној својини не могу давати у закуп, док је старим ЗОШ-ом то било посредно дозвољено успостављањем накнаде „за коришћење шумског земљишта кад се даје у закуп“.

Привремени обрачун и утврђивање висине накнаде врши корисник шума у складу са планом пословања за текућу годину. Привремени обрачун и уплату накнаде врши корисник шуме до 15. у месецу за претходни месец. Коначан обрачун висине накнаде за претходну годину корисник шума врши до 15. јануара текуће године.

Обрачун и утврђивање висине накнаде за шуме сопственика врше се у поступку дознаке, односно поступка одабирања, обележавања дозначним жигом и евидентирања стабла за сечу, који је предуслов за закониту сечу шуме.

Средства остварена од накнаде за коришћење шума и шумског земљишта у висини од 70% приход су републичког, односно покрајинског буџетског фонда за шуме, а у висини од 30% приход су буџета ЈЛС.

²³ Под корисником у ЗОШ-у се практично подразумевају јавна предузећа „Србијашуме“ и „Војводинашуме“, као и друга предузећа која газдују шумама у државној својини а која испуњавају услове прописујане ЗОШ-ом.

Средства републичког и покрајинског буџетског фонда користе се за намене прописане планом развоја шума у складу са ЗОШ-ом, као и у складу са годишњим програмом коришћења средстава који се доноси по поступку прописаном ЗОШ-ом. Кад је реч о намени средстава која припадају јединицама локалне самоуправе, ЗОШ-ом је прописано да се морају користити за оснивање нових шума.

2.2.6. Накнада за заштиту, коришћење и унапређивање општекорисних функција шума

Накнаду за заштиту, коришћење и унапређивање општекорисних функција шума плаћају сва правна лица, осим јавних предузећа, односно привредних друштава чији је оснивач Република Србија, односно АП, ако испуњавају одговарајуће услове прописане ЗОШ-ом (члан 70. ст. 1. до 3).

Основица за обрачун накнаде чини укупан годишњи приход правног лица. На овако дефинисану основу примењује се стопа од 0,025%.

Обрачун и уплату накнаде за заштиту, коришћење и унапређивање општекорисних функција шума врши правно лице до 15. у месецу за претходни месец. У погледу контроле плаћања, принудне наплате накнада за коришћење шума и шумског земљишта и накнаде за заштиту, коришћење и унапређење општекорисних функција шуме, застарелости, наплате камате и других питања у вези са наплатом тих накнада које нису уређене ЗОШ-ом, примењују се прописи којим се уређују порески поступак и пореска администрација.

Ова јавна дажбина уведена новим Законом о шумама не одговара дефиницији накнаде из Закона о буџетском систему нити по својој суштини представља накнаду за коришћење јавног добра. Наиме, основна карактеристика накнаде и уједно и основна разлика накнаде и пореза јесте да је плаћа корисник неког конкретног добра (вода, шума, земљиште и сл.). У случају ове „накнаде“ обвезници су сва правна лица, а плаћа се за „општекорисне функције шума“, дакле не за неку непосредну употребу шуме. Зато је ова „накнада“ у ствари порез са унапред утврђеном наменом.

Приход од овог наменског пореза у целини припада републичком, односно покрајинском буџетском фонду за шуме.

2.3. Путне накнаде

Законом о јавним путевима (ЗЈП)²⁴ уређују се правни положај јавних путева, услови и начин управљања, заштите и одржавања јавних путева, посебни услови за изградњу и реконструкцију јавних путева и инспекцијски надзор. Овим законом се уређују и извори и начин финансирања јавних путева, те се, у складу са чланом 17. ЗЈП, за употребу јавног пута плаћају следеће накнаде:

1. годишња накнада за моторна возила, тракторе и прикључна возила;
2. годишња накнада за возила на моторни погон која нису обухваћена тачком 1;
3. накнада за ванредни превоз;
4. накнада за постављање рекламних табли, рекламних паноа, уређаја за сликовно или звучно обавештавање или оглашавање на јавном путу, односно на другом земљишту које користи управљач јавног пута;

²⁴ „Сл. гласник РС“, бр. 101/2005 и 123/2007.

5. посебна накнада за употребу јавног пута, његовог дела или путног објекта (путарина);
6. накнада за прекомерно коришћење јавног пута, његовог дела или путног објекта;
7. накнада за закуп делова земљишног појаса јавног пута;
8. накнада за закуп другог земљишта које користи управљач јавног пута;
9. накнада за прикључење прилазног пута на јавни пут;
10. накнада за постављање водовода, канализације, електричних, телефонских и телеграфских водова и сл. на јавном путу;
11. накнада за изградњу комерцијалних објеката којима је омогућен приступ са јавног пута;
12. годишња накнада за коришћење комерцијалних објеката којима је омогућен приступ са јавног пута и
13. накнада за употребу државног пута за возила регистрована у иностранству.

2.3.1. Годишња накнада за моторна возила, тракторе и прикључна возила

Обвезници плаћања ове накнаде су власници возила, трактора и прикључних возила. Висину утврђује Влада, а приход остварен наплатом ове накнаде припада општини, односно граду у којем је пребивалиште, односно седиште обвезника. Средства од наплаћене накнаде користе се за изградњу, реконструкцију, одржавање и заштиту јавних путева, као и за трошкове коришћења и отплату кредита за наведене намене.

Влада је висину ове накнаде утврдила кроз *Уредбу о висини годишње накнаде за моторна возила, тракторе и прикључна возила*²⁵, и то на начин приказан у табели 2.3.1.1.

Табела 2.3.1.1. Годишња накнада за моторна возила, тракторе и прикључна возила

Врста возила	Накнада
Камиони, камионети и специјална моторна возила:	
До 3 тоне за сваку тону	430
Преко 3 до 8 тона:	
– основна накнада	1.300
– за сваку тону преко 3 до 8 тона	430
Преко 8 до 10 тона:	
– основна накнада	3.670
– за сваку тону преко 8 до 10 тона	490
Преко 10 тона:	
– основна накнада	4.640
– за сваку тону преко 10 тона	700
Аутобуси, комбисубси по регистрованом седишту	50
Радна возила, специјална, адаптирана за превоз радњи и реквизита ...	160
Теретне приколице, полуприколице и специјалне теретне приколице ... према носивости	
До 3 тоне за сваку тону	320
Преко 3 до 8 тона:	
– основна накнада	810
– за сваку тону преко 3 до 8 тона	380
Преко 8 до 10 тона:	
– основна накнада	3.240
– за сваку тону преко 3 до 10 тона	430

²⁵ „Сл. гласник РС“, бр. 41/2009.

Врста возила	Накнада
Преко 10 тона: – основна накнада – за сваку тону преко 10 тона	3.780 490
Путничке приколице аутобуса по сваком регистрованом седишту	80
Радне приколице за сваку приколицу без обзира на њену масу	80
Трактори: – до 18 kw – преко 18 до 29 kw – преко 29 до 46 kw – преко 46 kw	30 70 90 110
Тегљачи: – до 66 kw – преко 66 до 96 kw – преко 96 до 132 kw – преко 132 до 177 kw – преко 177 kw	1.510 2.430 2.860 3.460 4.000
Специјална возила за превоз одређених лица за свако возило	130
Путнички аутомобили и комбинована возила (комби) ..., према радној запремини мотора до 900 cm ³ – преко 900 до 1.350 cm ³ – преко 1.350 до 1.800 cm ³ – преко 1.800 до 2.500 cm ³ – преко 2.500 до 3.150 cm ³ – преко 3.150 cm ³	130 150 650 1.300 1.940 3.460
За путничка возила која су преуређена за погон на гас, додатно се плаћа и накнада, и то: – за возила којима се обавља јавни превоз путника (такси) – за свако прикључно возило путничких аутомобила чија највећа дозвољена маса прелази 750 kg	3.460 110
Моторцикли према радној запремини мотора: – до 125 cm ³ – преко 125 до 250 cm ³ – преко 250 до 500 cm ³ – преко 500 до 1.000 cm ³ – преко 1.000 cm ³	30 50 90 110 220

Теретни мотоцикли на три точка, према радној запремини мотора, плаћају и додатну накнаду у висини од 50 динара без обзира на носивост.

Ако носивост друмског теретног возила и теретне приколице или приколице није изражена у целим тонама, накнада се плаћа за носивост до пола тоне, у висини од 50% износа одређеног за једну тону, а за носивост преко пола тоне до једне тоне у износу одређеном за целу тону.

Преуређење путничког возила за погон на гас установљава се приликом његовог техничког прегледа и уноси у саобраћајну дозволу отиском округлог печата „ГАС“ пречника 15 mm.

Ова накнада се плаћа приликом подношења захтева за регистрацију, односно за продужење важења регистрације возила, и то у једнократном износу унапред за 12 месеци обухватајући и месец у коме се врши регистрација, односно продужење важења регистрације. Власници трактора који се користе искључиво у пољопривредне сврхе плаћају годишњу накнаду најкасније до 31. марта текуће године. Имаоци моторних возила који привремено региструју своје возило за време краће од 12 месеци, плаћају сразмерно део накнаде која важи на дан регистрације возила.

Ако се моторно возило отуђи у времену за које је плаћена накнада, нови ималац возила неће платити накнаду до истека времена за које је плаћена накнада.

2.3.2. Годишња накнада за возила на моторни погон која нису обухваћена накнадом за моторна возила, тракторе и прикључна возила

Законом о јавним путевима је предвиђено и да се за употребу јавног пута плаћа и годишња накнада за возила на моторни погон која нису обухваћена накнадом за моторна возила, тракторе и прикључна возила.

Обвезници плаћања ове накнаде су власници тих возила, а право да утврђује њену висину дато је надлежном органу општине, односно града, као и припадајућа средства.

Будући да у посматраном периоду 2008–2010. година ни у једној години ниједан динар средстава није евидентиран под шифром овог јавног прихода (714516), чини се да општине, односно градови нису користили ово своје право. Друга могућност је да су приходи евидентирани уз неку другу шифру, могуће уз приходе од претходно представљене годишње накнаде за моторна возила, тракторе и прикључна возила. Или, што је највероватније, мали број моторних возила није обухваћен овом накнадом.

2.3.3. Накнада за ванредни превоз

Накнаду за ванредни превоз плаћа лице које јавним путем превози терет посебних особина. Висину ове накнаде утврђује управљач јавног пута. Одлука о висини накнаде за државни пут доноси се уз сагласност Владе, а за општински пут, односно улицу, уз сагласност скупштине општине, односно скупштине града.

Средства од наплаћене накнаде за употребу државних путева приход су ЈП „Путеви Србије“, а средства наплаћена од тих накнада за употребу општинских, односно градских путева и улица приход су управљача тих путева и улица.

Висина накнаде за ванредни превоз на државним путевима утврђена је **Одлуком о висини накнаде за ванредни превоз на мајстралним и реионалним путевима у Републици Србији за возила реислована на територији Државне заједнице Србија и Црна Гора** (Одлука). Одлуку је донео Савет тадашње републичке Дирекције за путеве.²⁶

Овом Одлуком су утврђене:

- накнада за прекорачење дозвољене димензије,
- накнада за прекорачење дозвољене укупне масе и
- накнада за прекорачење дозвољеног осовинског оптерећења.

Накнада за прекорачење дозвољене димензије плаћа се за:

- a) прекорачење дужине возила:
 - прекорачење до 20% 3,60 дин/km
 - преко 20%..... 7,20 дин/km
- b) прекорачење ширине возила:
 - од 2,51 до 3,00 m..... 3,60 дин/km
 - од 3,01 до 4,00 m..... 7,20 дин/km
 - преко 4,00 m..... 10,80 дин/km

²⁶ Одлука Владе о давању сагласности на ову одлуку Дирекције објављена је у „Сл. гласнику РС“, бр. 56/03.

- в) прекорачење висине возила:
- од 4,01 до 4,50 м.....3,60 дин/км
 - преко 4,5 м7,20 дин/км

Када возило, са теретом или без терета прекорачује дозвољену дужину, ширину и висину на више места, обрачунава се само највећа димензија из сваког прекорачења, и то за сваку врсту прекорачења посебно.

У случају да возило са теретом или без терета прекорачује више димензија, укупна накнада представља збир накнада за прекорачења по појединим димензијама. Укупан износ накнаде за прекорачење највећих дозвољених димензија возила представља производ збира накнада за прекорачење димензија и дужине пута у километрима.

Висина накнаде за прекорачење дозвољене укупне масе утврђује се према износима представљеним у табели 2.3.3.1.

Табела 2.3.3.1. Накнада за прекорачење укупне масе, дин/км

За сваку тону преко 40,00 тона	Услови носивости	
	Нормални	Смањени
од 41 до 60 t	5,40	6,84
од 61 до 80 t	10,80	13,68
преко 80 t	38,88	51,12

За одређивање накнаде у периоду одмрзавања пута од 15. новембра текуће године до 31. децембра наредне године узима се у обзир његова привремено смањена способност подношења осовинског притиска и укупне масе возила.

Укупан износ накнаде представља производ јединичног износа накнаде, дужине пута и броја тона које прекорачују дозвољену укупну масу.

Накнада за прекорачење дозвољеног осовинског оптерећења плаћа се када возило са или без прикључног возила на једној или више једноструких или вишеструких осовина прекорачује дозвољено осовинско оптерећење, накнада се плаћа у дин/км према износима из табеле 2.3.3.2:

Табела 2.3.3.2. Накнада за прекорачење дозвољено осовинског оптерећења

Прекорачење дозвољеног оптерећења по 1 осовини (t)	Накнада за осовинско оптерећење на путу (динара/ос.)					
	пут за 10 t / осовини		пут за 8 t / осовини		пут за 6 t / осовини	
	нормални услови носивости	смањени услови носивости	нормални услови носивости	смањени услови носивости	нормални услови носивости	смањени услови носивости
I	II	III	IV	V	VI	VII
1	11,88	14,76	13,32	16,56	14,76	18,72
2	37,08	42,12	38,88	45,00	41,76	48,60
3	69,12	88,20	74,88	95,76	79,56	101,88
4	110,88	140,04	125,64	158,40	136,08	171,72
5	165,24	211,68	192,24	246,24	219,24	280,80
6	231,48	310,32	275,04	368,64	335,52	449,28
7	310,32	434,52	374,04	523,44	496,44	695,16
8	403,56	560,84	486,36	680,76	699,84	979,92
9	512,28	743,40	617,40	895,32	965,88	1400,76
10	630,36	904,32	723,60	1078,56	1313,64	1865,52

У условима нормалне и смањене носивости пута, за осовинска преоптерећења преко 10 тона по осовини, плаћа се накнада увећана за по 35% у односу на износ накнаде за претходно осовинско преоптерећење, почев од износа накнаде за осовинско преоптерећење од 10,0 тона по осовини. Уколико је на одређеном путу, односно деоници пута, ограничено осовинско оптерећење за једну осовину, подразумева се да је осовинско оптерећење ограничено и за двоструку, троструку и вишеструку осовину.

Када су код ванредног превоза истовремено прекорачени и дозвољено осовинско оптерећење и дозвољена укупна маса, накнада се обрачунава и наплаћује за свако прекорачење појединачно.

Сваки започети километар превоза сматра се као пређени километар, а прекорачење оптерећења преко 500 kg као једна тона.

Накнаду плаћа подносилац захтева у корист ЈП „Србија путевима“ у року од 8 (осам) дана од дана утврђивања висине накнаде.

Локалне самоуправе које су донеле своје одлуке о висини накнаде за ванредни превоз путевима који су у њиховој надлежности углавном прате Одлуку за државне путеве и по критеријумима и по висини саме накнаде.

2.3.4. Накнада за њосћављање рекламних табли, рекламних панона, уређаја за сликовно или звучно обавешћавање или оћашавање

Висину ове накнаде утврђује управљач јавног пута. Одлука о висини накнаде за државни пут доноси се уз сагласност Владе, а за општински пут, уз сагласност скупштине општине, односно скупштине града. Средства од наплаћене накнаде приход су управљача пута.

За државне путеве висина ове накнаде утврђена је **Одлуком о висини накнада за ујош-ребу државној љушћ**²⁷ коју је донео Управни одбор ЈП „Путеви Србије“, у децембру 2008. године (у даљем тексту: Одлука ЈП).

Према овој одлуци, за постављање рекламних табли, рекламних панона, уређаја за сликовно или звучно обавешћавање или оглашавање на државном путу, односно на другом земљишту које користи предузеће у складу са прописима, плаћа се годишња накнада, и то за:

- једнострано постављање у висини од 4.720,00 динара/м²,
- двострано постављање у висини од 8.000,00 динара/м².

Накнада се плаћа у 12 једнаких месечних рата до петог у месецу за претходни месец, на основу уговора који се закључује са лицем које поставља огласну поруку.

2.3.5. Посебна накнада за ујошребу јавној љушћ, његовој дела или љушћној објекта (љушћарина)

Висину посебне накнада за употребу јавног пута, његовог дела или путног објекта (пута-рина) утврђује управљач јавног пута. Одлука о висини ове накнаде за државни пут доноси се уз сагласност Владе, а за општински пут, односно улицу, уз сагласност скупштине општине, односно скупштине града. Средства од наплаћене посебне накнаде за употребу јавног пута приход су управљача тих путева и улица.

²⁷ „Сл. гласник РС“, бр. 16/2009.

Висина ове накнаде за државни пут утврђена је Одлуком ЈП. Овом одлуком је утврђено да се накнада за моторна возила домаће регистрације утврђује и наплаћује у динарима, а накнада за моторна возила стране регистрације обрачунава се у еврима, а наплаћује у динарима према важећем средњем курсу евра. Усклађивање се врши при промени средњег курса евра од +/- 3%. Наплата накнаде за моторна возила стране регистрације може се вршити и у ефективном страном новцу у врстама девиза прописаним Одлуком о врстама девиза и ефективног страног новца које се купују и продају на девизном тржишту.²⁸ Висина посебне накнаде из ове одлуке зависи од категорије возила и карактеристичне деонице аутопута и може се начи на интернет страници ЈП „Путеви Србије“.

2.3.6. Накнада за прекомерно коришћење јавног пута, његовог дела или путног објекта

Висину накнаде за прекомерно коришћење јавног пута, његовог дела или путног објекта утврђује управљач јавног пута. Одлука о висини ове накнаде за државни пут доноси се уз сагласност Владе, а за општински пут, односно улицу, уз сагласност скупштине општине, односно скупштине града. Средства су приход управљача пута.

Према расположивим информацијама ЈП „Путеви Србије“ није утврдило висину накнаде по овом основу. С друге стране, знатан број локалних самоуправа уредио је ово питање за путеве који су њиховој надлежности.

Општине под прекомерним коришћењем јавног пута углавном подразумевају ситуацију у којој теретна возила једног лица привремено или трајно учествују са више од 50% у свим извршеним превозима терета на одређеном јавном путу или његовом делу.

Иако усаглашених дефиниција прекомерног коришћења, износи накнада битно варирају и када то врста терета или друге објективне околности не захтевају. Тако, на пример, у Параћину накнада износи 100.000,00 динара, по километру пута на којем се остварује то прекомерно коришћење, док је у Косјерићу она 500.000,00 динара по километру.

2.3.7. Накнада за закупи делова земљишног појаса јавног пута и другог земљишта које користи управљач јавног пута

Висину ових накнаде утврђује управљач јавног пута. Одлука о њиховој висини за државни пут доноси се уз сагласност Владе, а за општински пут, уз сагласност скупштине општине, односно скупштине града. Средства од наплаћене накнаде приход су управљача пута.

Висина обе ове накнаде за државне путеве утврђена је Одлуком ЈП.

Према овој Одлуци за закуп делова земљишног појаса и другог земљишта предузеће користи за приступ и изградњу објеката (станица за снабдевање моторних возила горивом, самосталних станица за снабдевање моторних возила течним нафтним гасом, мотела, хотела, ресторана, ауто-сервиса, продавница, стоваришта, отпада, мегамаркета и сл.) годишња накнада износи:

- **у насељу:** од 1.699,00 дин/м² закупљене површине до висине накнаде која би се платила за изградњу комерцијалних објеката којима је омогућен приступ са државног пута
- **ван насеља:** 85,00 дин/м² закупљене површине

²⁸ „Сл. гласник РС“, бр. 67/06 и 116/06.

Накнада се плаћа у 12 једнаких месечних рата до петог у месецу за претходни месец.

Према Одлуци ЈП за закуп другог земљишта које плаћа се годишња накнада у висини од:

- за оранице: 5.947,00 дин/ха;
- за ливаде и пашњаке: 1.189,00 дин/ха.

Ова накнада се за прву годину коришћења плаћа у целини у року од осам дана по закључењу уговора, а за сваку наредну годину до 15. јануара у тој години.

2.3.8. Накнада за прикључење прилазног пута на јавни пут

Висину накнаде за прикључење прилазног пута утврђује управљач јавног пута. Одлука о висини ове накнаде за државни пут доноси се уз сагласност Владе, а за општински пут, односно улицу, уз сагласност скупштине општине, односно скупштине града. Средства су приход управљача пута.

Висина накнаде за прикључење прилазног пута на државни пут утврђена је Одлуком ЈП. За прикључење прилазног пута на државни пут, у складу са том Одлуком, плаћа се накнада у висини од 16.992,00 динара. Ова накнада се плаћа једнократно, приликом издавања сагласности за изградњу, односно реконструкцију прикључка на државни пут.

2.3.9. Накнада за изградњу и годишња накнада за коришћење комерцијалних објеката којима је омогућен приступ са јавног пута

Висину накнаде за изградњу и годишње накнаде за коришћење комерцијалних објеката којима је омогућен приступ са јавног пута утврђује управљач јавног пута. Одлука о висини ове накнаде за државни пут доноси се уз сагласност Владе, а за општински пут, односно улицу, уз сагласност скупштине општине, односно скупштине града. Средства су приход управљача пута.

Висина ове две накнаде за државне путеве утврђена је Одлуком ЈП. У Комерцијалне објекте у смислу ове Одлуке спадају: станица за снабдевање моторних возила горивом, самостална станица за снабдевање моторних возила течним нафтним гасом, мотел, хотел, ресторан, ауто-сервис, продавница, стовариште, отпад, мегамаркет и, неизбежно, други комерцијални објекти.

Висина накнаде за изградњу зависи од врсте објекта и деонице јавног пута са којег му је омогућен приступ, и то на следећи начин:

- за комерцијалне објекте са приступом са аутопута, полуаутопута, магистралног пута број 22 (Ибарски пут); магистралног пута број 1, деоница Лесковац граница БЈР Македоније; магистралног пута број 1.12, деоница Ниш – граница Републике Бугарске; магистралног пута број 22, деоница Београд – Нови Сад – Фекетић – Суботица граница Републике Мађарске; магистралног пута број 1.9, Београд – Панчево – Вршац граница Републике Румуније; магистралног пута број 24.1, деоница Београд – Зрењанин; магистралног пута број 19, деоница Београд – Обреновац; магистралног пута број 5, деоница Краљево – Крушевац – Појате; магистралног пута број 17.1, деоница Келебија Суботица – Сомбор – Бездан; магистралног пута број 18, деоница Бачки Брег – Сомбор – Бачка Паланка – Шид – граница Републике Српске:
 - 8.496,00 динара по m^2 корисне површине;
 - 424.800,00 динара за изградњу станице за снабдевање моторних возила горивом до 500 m^2 корисне површине, а изнад те површине додатно се обрачунава 8.496,00 динара/ m^2 ;

- 300.000,00 динара за изградњу самосталне станице за снабдевање моторних возила течним нафтним гасом до 300 m² корисне површине, а изнад те површине додатно се обрачунава 6.000,00 динара/m²;
- за комерцијалне објекте којима је омогућен приступ са неког од осталих магистралних и регионалних путева, и то: регионалног пута број 100, деоница Београд – Смедерево; регионалног пута број 105, деоница Селиште – Бор; регионалног пута број 214, деоница Ниш – Дољевац; регионалног пута број 122, деоница Сента – Бечеј – Бачко Градиште – Шајкаш; регионалног пута број 120, деоница Бачко Градиште – Нови Сад; регионалног пута број 101, деоница Богојево – Апатин - Сомбор – Кула:
 - 4.248,00 динара по m² корисне површине која одговара намени и функцији објекта;
 - 339.840,00 динара за изградњу станице за снабдевање моторних возила горивом до 300 m² корисне површине, а изнад те површине додатно се обрачунава 4.248,00 динара/m²;
 - 200.000,00 динара за изградњу самосталне станице за снабдевање моторних возила течним нафтним гасом до 200 m² корисне површине, а изнад те површине додатно се обрачунава 4.000,00 динара/m²;
- остали регионални путеви:
 - 2.124,00 динара по m² корисне површине;
 - 254.880,00 динара за изградњу станице за снабдевање моторних возила горивом до 150 m² корисне површине, а изнад те површине додатно се обрачунава 2.124,00 динара/m²;
 - 150.000,00 динара за изградњу самосталне станице за снабдевање моторних возила течним нафтним гасом до 150 m² корисне површине, а изнад те површине додатно се обрачунава 3.000,00 динара/m².

Накнада за изградњу се плаћа једнократно, приликом закључења уговора.

И висина годишње накнаде за коришћење зависи од врсте објекта и деонице јавног пута са којег му је омогућен приступ, на следећи начин:

- за комерцијалне објекте са приступом са аутопута, полуаутопута, магистралног пута број 22 (Ибарски пут); магистралног пута број 1, деоница Лесковац граница БЈР Македоније; магистралног пута број 1.12, деоница Ниш – граница Републике Бугарске; магистралног пута број 22, деоница Београд – Нови Сад – Фекетић – Суботица граница Републике Мађарске; магистралног пута број 1.9, Београд – Панчево – Вршац граница Републике Румуније; магистралног пута број 24.1, деоница Београд – Зрењанин; магистралног пута број 19, деоница Београд – Обреновац; магистралног пута број 5, деоница Краљево – Крушевац – Појате; магистралног пута број 17.1, деоница Келебија Суботица – Сомбор – Бездан; магистралног пута број 18, деоница Бачки Брег – Сомбор – Бачка Паланка – Шид – граница Републике Српске:
 - 850,00 динара по m² корисне површине
 - 424.800,00 динара за коришћење станице за снабдевање моторних возила горивом до 500 m² корисне површине, а за сваки m² корисне површине преко назначене, плаћа се износ од 850,00 динара/m².
 - 300.000,00 динара за коришћење самосталне станице за снабдевање моторних возила течним нафтним гасом до 300 m² корисне површине, а изнад те површине додатно се обрачунава 600,00 динара/m²;
- за комерцијалне објекте којима је омогућен приступ са неког од осталих магистралних и регионалних путева, и то: регионалног пута број 100, деоница Београд – Смедерево; регионалног пута број 105, деоница Селиште – Бор; регионалног пута број 214, деоница Ниш – Дољевац; регионалног пута број 122,

деоница Сента – Бечеј – Бачко Градиште – Шајкаш; регионалног пута број 120, деоница Бачко Градиште – Нови Сад; регионалног пута број 101, деоница Богојево – Апатин – Сомбор – Кула:

- 425,00 динара по m^2 корисне површине;
- 339.840,00 динара за коришћење станице за снабдевање моторних возила горивом до $300 m^2$ корисне површине, а за сваки m^2 корисне површине преко назначене плаћа се износ од 425,00 динара/ m^2 ;
- 200.000,00 динара за коришћење самосталне станице за снабдевање моторних возила течним нафтним гасом до $200 m^2$ корисне површине, а изнад те површине додатно се обрачунава 400,00 динара/ m^2 ;
- остали регионални путеви:
 - 212,00 динара по m^2 корисне површине;
 - 254.880,00 динара за коришћење станице за снабдевање моторних возила горивом до $150 m^2$ корисне површине, а за сваки m^2 корисне површине преко назначене плаћа се износ од 212,00 динара/ m^2 ;
 - 150.000,00 динара за коришћење самосталне станице за снабдевање моторних возила течним нафтним гасом, до $150 m^2$ корисне површине, а изнад те површине додатно се обрачунава 300,00 динара/ m^2 .

Накнада за коришћење се утврђује у годишњем износу, а плаћа у 12 једнаких месечних рата до петог у месецу за претходни месец.

За постављање и коришћење привремених комерцијалних објеката (контејнери, киосци, караван возила, покретне продавнице и сл.) накнада се плаћа по објекту, и то:

- 12.744,00 динара месечно поред аутопута или полуаутопута;
- 5.098,00 динара месечно на паркиралиштима, одмориштима или другим површинама које су део магистралног или регионалног пута.

Накнада се плаћа месечно до петог у месецу за претходни месец, с тим што се накнада за први месец уплаћује приликом закључења уговора.

2.3.10. Накнада за њосћављање водовода, канализације, елекћричних, њелефонских и њелеграфских водова и слично на јавном њућу

И висину ове накнаде утврђује управљач јавног пута, док се одлука о висини ове накнаде за државни пут доноси се уз сагласност Владе, а за општински пут, односно улицу, уз сагласност скупштине општине, односно скупштине града. Средства су приход управљача пута.

За државне путеве висина ове накнаде утврђена је Одлуком ЈП према којој се накнада плаћа висини од 24,00 динара по метру постављених инсталација пречника (ширине) до 0,01 метра, а за инсталације већег пречника (ширине), накнада се линеарно увећава, сразмерно повећању пречника (ширине). Накнада се плаћа једнократно, приликом закључења уговора.

2.3.11. Накнада за употребу државног пута за возила регистрована у иностранству

Висину ове накнаде утврђује Влада, док њену наплату организује ЈП „Путеви Србије“ на граничним прелазима одређеним прописима. Средства од наплаћене накнаде приход су управљача пута.

Ова накнада се и даље наплаћује у складу са **Одлуком о накнади за путеве за сјрана возила која користе путеве у Савезној Републици Југославији**²⁹. Према овој одлуци накнада се у САД доларима према врсти возила како је дато у табели 2.3.11.1, и то:

Табела 2.3.11.1. Накнада за употребу државног пута за возила регистрована у иностранству

Врста возила	САД долара
Теретно моторно возило, теретна приколица и полуприколица, без обзира на укупну тежину, по сваком брутоном километру	0,0030
Аутобус и аутобуска приколица, не рачунајући приколицу за превоз пртљага, по сваком возило-километру, и то:	
– за возило до 30 седишта	0,0320
– за возило преко 30 седишта	0,0410

За возило за које је орган управе надлежан за послове саобраћаја и веза издао дозволу накнада утврђена сагласно одредбама ове одлуке увећава се за 50%. За возило за које царински орган изда посебну дозволу, накнада утврђена сагласно одредбама ове одлуке увећава се за 20%.

Као брутоном километар, у смислу ове одлуке, сматра се кретање једне тоне укупне тежине возила (моторног возила, теретне приколице, односно полуприколице) на растојању од једног километра. Укупном тежином возила сматра се тежина самог возила са горивом, прибором и опремом, заједно са тежином ствари које се превозе у возилу.

Свака започета тона, односно започети километар, сматра се као цела тона, односно цео километар.

Накнаду утврђену по одредбама ове одлуке наплаћује царински орган на граничном прелазу, при уласку страног возила, односно на другом месту где се обавља царински надзор, а од кога страног возила почиње да користи путеве. Возач је дужан да излазној царинарници поднесе обрачунски лист и дупликат изјаве, ради контроле, коначног обрачунавања накнаде и наплате евентуалне разлике.

²⁹ „Сл. лист СФРЈ“, бр. 25/81, „Сл. лист СЦГ“, бр. 1/2003.

2.4. Накнаде за рудна и минерална богатства

Законом о рударству (ЗОР)³⁰, којим се уређују услови и начин експлоатације минералних сировина у земљи и на њеној површини, на речном или језерском дну или испод њега, као и изградња, коришћење и одржавање рударских објеката, прописује се и да се за коришћење минералних сировина, као природног добра у државној својини, плаћа накнада.

Под минералним сировинама, у смислу ЗОР-а, сматрају се све неорганске и органске сировине у чврстом, течном и гасовитом стању које се налазе у лежишту, у наносима, као и техногене минералне сировине настале процесом експлоатације (у даљем тексту: минералне сировине)³¹, и то:

- све врсте угља и уљних шкриљаца;
- угљоводоници у течном и гасовитом стању (нафта и гас) и остали природни гасови;
- радиоактивне минералне сировине;
- металичне минералне сировине и њихова употребљива једињења;
- техногене минералне сировине које су резултат експлоатације и прераде минералних сировина;
- неметаличне минералне сировине и сировине за добијање грађевинског материјала;
- све врсте соли и соних вода;
- подземне воде из којих се добијају корисне минералне сировине и геотермална енергија, као и подземне воде везане за рударску технологију и гасови који се са њима јављају (у даљем тексту: подземне воде).

Експлоатацијом минералних сировина, у смислу ЗОР-а, сматра се извођење радова на отварању, припреми и откопавању лежишта, као и транспорт минералних сировина и извођење других рударских радова у земљи и на њеној површини. Експлоатацијом минералних сировина сматра се и извођење радова на припреми минералних сировина, а у експлоатацији нафте и земних гасова и радови на сепарацији нафте и гаса, припреми нафте и гаса на експлоатационом пољу за транспорт и ускладиштење, издвајање природних течних гасова (етан, пропан, бутан и природни газолин) у дегазолинажама и сличним постројењима, као и транспорт тих сировина сабирним нафтоводима и гасоводима на експлоатационом пољу.

Експлоатацију минералних сировина може да обавља привредно друштво, предузеће односно друго правно лице и предузетник (у даљем тексту: предузеће) које је регистровано за обављање те делатности и које има лиценцу за извођење рударских радова и за вршење стручног надзора над рударским радовима. Испирање племенитих метала и других минерала из речних наноса може се одобрити и физичком лицу под условом да све испране количине метала месечно понуди Народној банци Србије по тржишним ценама.

³⁰ „Сл. гласник РС”, бр. 44/95, 101/2005 – др. закон, 85/2005 – др. закон, 34/2006 и 104/2009.

³¹ Одредбе ЗОР-а се не односе на експлоатацију песка, шљунка и камена из корита водотока, спрудова, напуштених корита и с обала природних водотока, природних и вештачких акумулација и са подручја угроженог ерозијом, који не садрже примесе других корисних минералних сировина, чије се коришћење уређује Законом о водама.

2.4.1. Накнада за коришћење минералних сировина

Обвезник накнаде за коришћење минералних сировина је предузеће које врши експлоатацију минералних сировина. Накнада се утврђује према следећим основама:

Табела 2.4.1. Накнаде за коришћење минералних сировина

1)	За све врсте угља и уљних шкриљаца	1% од прихода
2)	За угљоводонике у течном и гасовитом стању (нафта и гас) и остале природне гасове	3% од прихода
3)	За радиоактивне сировине	2% од прихода
4)	За све металичне сировине	3% од нето прихода од топионице
5)	За техногене сировине које су резултат експлоатације и прераде минералних сировина	1% од прихода
6)	За неметаличне сировине	3% од прихода;
7)	За неметаличне сировине за добијање грађевинског материјала (лапорац, кречњак, глина, песак, шљунак, техничко-грађевински и архитектонско-грађевински камен и др.)	у динарском износу одређеном по тони ископане минералне сировине
8)	За све врсте соли и соних вода	1% од прихода
9)	За подземне воде из којих се добијају корисне минералне сировине и геотермална енергија, као и подземне воде везане за рударску технологију и гасове који се са њима јављају	1% од прихода

Приход из ове табеле представља износ који предузеће остварује од искоришћених или продатих минералних сировина, који је одређен на основу прихода оствареног од продаје непрерађене минералне сировине или прихода оствареног од продаје технолошки прерађене минералне сировине.

Нето приход од топионице представља приход од продаје крајњег производа, умањен за трошкове топљења, рафинације, транспорта, претовара, осигурања и продаје. Нето приход од топионице не може се умањивати по основу амортизације, трошкова капитала или пореских олакшица.

У случају када се врши подземна експлоатација свих врста угља, накнада из тачке 1) у табели 2.4.1. износи 0,5%.

Висину накнаде у динарском износу одређеном по тони ископане минералне сировине, за неметаличне сировине за добијање грађевинског материјала из тачке 7) у табели 2.4.1., одређује Влада у последњем кварталу текуће године за наредну годину, према врсти сировине за добијање грађевинског материјала.

Накнада се плаћа за све компоненте минералне сировине које се користе или продају, а не плаћа се за узорке минералних сировина који се користе за техничко-технолошка испитивања.

Принудну наплату и контролу обрачуна и уплате накнаде за коришћење минералних сировина врши надлежни порески орган. У погледу принудне наплате, контроле, камате и застарелости накнаде за коришћење минералних сировина, сходно се примењују одредбе закона којим је уређен порески поступак.

Начин плаћања накнаде из овог члана ближе одређује министар надлежан за послове рударства (у даљем тексту: министар) споразумно са министром надлежним за финансије.

Средства остварена од накнаде за коришћење минералних сировина у висини од 50% су приход Републике Србије, а у висини од 50% су приход општине на чијој територији се врши експлоатација.

Када се експлоатација минералних сировина врши на територији аутономне покрајине, средства која су приход Републике Србије, у висини од 40% представљају приход Републике Србије, у висини од 10% приход аутономне покрајине, а у висини од 50% приход општине на чијој територији се врши експлоатација.

Ради подстицања развоја рударства и спречавања и отклањања штетних последица насталих експлоатацијом минералних сировина, доноси се годишњи програм, којим се утврђују врсте и обим радова, услови и начин расподеле и коришћења средстава намењених за реализацију програма. Годишњи програм доноси Влада.

Средства за реализацију годишњег програма обезбеђују се у буџету Републике Србије, из средстава остварених од накнаде за коришћење минералних сировина.

Правилником о начину плаћања накнаде за коришћење минералних сировина³² ближе се уређује начин плаћања накнаде за коришћење минералних сировина (накнада) коју плаћају предузећа која врше експлоатацију минералних сировина (даље: предузеће).

Накнада се плаћа периодично, као аконтација и коначно, по истеку године. Обрачун и аконтационо плаћање накнаде врши се тромесечно у року од 15 дана по истеку тромесечја. Ако је износ плаћених аконтација накнаде у току године мањи од износа обрачунате накнаде по истеку године, разлика се плаћа у законском року за подношење годишњег финансијског извештаја. Уколико је износ уплаћених аконтација у току године већи од износа коначно обрачунате накнаде по истеку године, више плаћена накнада урачунава се као аконтација за наредни период. Накнада се уплаћује на прописан рачун јавних прихода.

Податке о кварталном обрачуну накнаде предузеће подноси министарству надлежном за послове рударства, односно покрајинском органу надлежном за послове из области рударства у року од 15 дана по истеку тромесечја, на одговарајућим обрасцима који су саставни део овог Правилника (КНМС 1, КНМС 2 и КНМС 3).

Податке о годишњем обрачуну накнаде предузеће подноси министарству надлежном за послове рударства, односно покрајинском органу надлежном за послове из области рударства, заједно са годишњим финансијским извештајем (биланс успеха и биланс стања) на одговарајућим обрасцима који су саставни део овог правилника (ГНМС 1, ГНМС 2 и ГНМС 3).

Уколико предузеће не поступи у складу са одредбама овог правилника министарство, односно покрајински орган, послаће предузећу опомену с налогом да поступи у складу са одредбама овог правилника и доспели износ плати најкасније у року од десет дана од дана пријема опомене.

Захтев за контролу обрачуна и уплате накнаде за коришћење минералних сировина и захтев за принудну наплату доспелог износа накнаде за коришћење минералних сировина надлежној пореској управи подноси министарство, односно покрајински орган.

Уз захтев се прилажу следећи документи: основ задужења, картица обавеза из које се види прокњижено задужење, обрачун камате, каматни лист и копија опомене са доказом уручења.

Уредбом о висини накнаде за коришћење неметаличних сировина за добијање грађевинског материјала за 2011. годину³³ утврђује се висина накнаде за коришћење неметаличних сировина за добијање грађевинског материјала за 2011. годину.

Неметаличне минералне сировине за добијање грађевинског материјала у смислу ове уредбе су:

1. техничко-грађевински камен – седиментне и метаморфне стене: кречњак, доломит, доломитисани кречњак, мермерисани кречњак;
2. техничко-грађевински камен – магматске стене: гранит, гранодиорит, трахит, дацит, андезит, андезит-базалт, базалт, дијабаз, амфиболит;

³² „Сл. гласник РС“, бр. 102/2006 и 46/2010.

³³ „Сл. гласник РС“, бр. 97/2010.

3. архитектонско-грађевински камен: гранит, гранодиорит, базалт, мермер, кречњачка бреча, мермерна бреча, травертин, бигар-сига, мермерни оникс;
4. глине и сировине за опекарску и керамичку индустрију: керамичка глина, опекарска глина, лес, ватростална глина, каолинитисани гранит, фелдспат;
5. сировине за цементну индустрију и индустрију креча: лапорац, лапоровити кречњак, кречњак, гипс, све врсте туфова;
6. калцијум-карбонатна сировина као пунило за индустрију боја и лакова, фасадних и термоизолационих материјала: мермер, калцит, доломит, доломитисани кречњак, мермерисани кречњак;
7. кварцни песак, грађевински песак и шљунак.

Накнада за коришћење неметаличних минералних сировина за добијање грађевинског материјала, одређених у складу са овом уредбом, утврђује се у динарском износу по тони ископане минералне сировине, и то за:

1. Техничко-грађевински камен – седиментне и метаморфне стене:

1) Кречњак	12 динара
2) Доломит	12 динара
3) Доломитисани кречњак	12 динара
4) Мермерисани кречњак	12 динара

2. Техничко-грађевински камен – магматске стене:

1) Гранит	18 динара
2) Гранодиорит	18 динара
3) Трахит	18 динара
4) Дацит	18 динара
5) Андезит	18 динара,
6) Андезит-базалт	18 динара
7) Базалт	18 динара
8) Дијабаз	18 динара
9) Амфиболит	18 динара;

3. Архитектонско-грађевински камен:

1) Гранит	30 динара
2) Гранодиорит	30 динара
3) Базалт	30 динара
4) Мермер	30 динара
5) Кречњачка бреча	30 динара
6) Мермерна бреча	30 динара
7) Травертин	30 динара
8) Бигар-сига	30 динара
9) Мермерни оникс	30 динара

4. Глине и сировине за опекарску и керамичку индустрију:

1) Керамичка глина	15 динара
2) Опекарска глина	9 динара
3) Лес	9 динара
4) Латростална глина	12 динара
5) Каолинитисани гранит	15 динара
6) Фелдспат	15 динара

5. Сировине за цементну индустрију и индустрију креча:

1) Лапорац	12 динара
2) Лапоровити кречњак	12 динара
3) Кречњак	12 динара
4) Гипс	12 динара
5) Све врсте туfoва	12 динара

6. Калцијум-карбонатна сировина као пунило за индустрију боја и лакова, фасадних и термоизолационих материјала:

1) Мермер	30 динара
2) Калцит	30 динара
3) Доломит	30 динара
4) Доломитисани кречњак	30 динара
5) Мермерисани кречњак	30 динара

7. Кварцни песак, грађевински песак и шљунак:

1) Кварцни песак	15 динара
2) Грађевински песак	10 динара
3) Грађевински шљунак	10 динара

2.5. Еколошке накнаде

Под еколошким накнадама у овој студији се подразумевају накнаде прописане законима који уређују заштиту животне средине или им је то непосредна сврха. Ту пре свега спада оквирни Закон о заштити животне средине, као и низ посебних закона који уређују поједине области. Са становишта предмета истраживања ове студије, дакле система накнада, а у овом конкретном случају еколошких накнада, од значаја су следећи закони:

1. Закон о заштити животне средине (ЗЖС)³⁴
2. Закон о фонду за заштиту животне средине (ФЖС)³⁵
3. Закон о заштити природе (ЗЗП)³⁶
4. Закон о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда (ЗРФ)³⁷
5. Закон о дивљачи и ловству (ЗДЛ)³⁸
6. Закон о управљању отпадом (ЗУО)³⁹
7. Закон о амбалажи и амбалажном отпаду (ЗАО)⁴⁰
8. Закон о хемикалијама (ЗОХ)⁴¹

³⁴ „Сл. гласник РС“, бр. 135/2004, 36/2009, 36/2009 – др. закон и 72/2009 – др. закон.

³⁵ „Сл. гласник РС“, бр. 72/2009.

³⁶ „Сл. гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010 и 91/2010 – испр.

³⁷ „Сл. гласник РС“, бр. 36/2009.

³⁸ „Сл. гласник РС“, бр. 18/2010.

³⁹ „Сл. гласник РС“, бр. 36/2009 и 88/2010.

⁴⁰ „Сл. гласник РС“, бр. 36/2009.

⁴¹ „Сл. гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010.

Осим тих закона, у којима се прописују поједине накнаде, постоје и посебни закони у области заштите животне средине, којима се прописују надлежности јединица локалне самоуправе која их и финансира, између осталог и из средстава остварених од еколошких накнада:

1. Закон о заштити од буке у животној средини⁴² и
2. Закон о заштити ваздуха⁴³.

Та два закона, међутим, не уводе накнаде у смислу Закона о буџетском систему, те стога неће бити предмет посебне анализе.

2.5.1. Закон о заштити животне средине

Законом о заштити животне средине (ЗЖС) уређује се систем заштите животне средине и утврђује оквир за управљање, одрживи развој и заштиту животне средине, односно спречавање њеног загађења.

Тим законом се утврђује да су ЈЛС један од субјеката система заштите животне средине (чл. 4), при чему је ЈЛС је надлежна/дужна да:

- донесе план и програме управљања природним ресурсима и добрима у складу са Националном стратегијом одрживог коришћења природних ресурса и добара (Национална стратегија)⁴⁴, при чему две или више ЈЛС могу заједнички донети овај план и програме (чл. 13);
- контролише коришћење и заштиту природних ресурса и добара од локалног значаја (чл. 14);
- утврди врсте планова и програма за које се израђује стратешка процена утицаја на животну средину (чл. 35);
- донесе акт о увођењу посебних мера у случају непосредне опасности или прекорачења прописаних граничних вредности загађења ако је загађење ограничено на територији јединице локалне самоуправе и нема утицаја на шире подручје (чл. 42);
- утврди статус угрожене животне средине и приоритете за санацију и ремедијацију за подручје од локалног значаја уз сагласност Министарства за заштиту животне средине (чл. 43);
- доноси програм заштите животне средине на својој територији, односно локалне акционе и санационе планове, у складу са Националним програмом и плановима (чл. 68);
- доноси програм мониторинга (стална контрола и праћење стања животне средине) на својој територији који мора бити у складу са одговарајућим националним програмом, обезбеђује средства за његово спровођење (чл. 69), а податке доставља Агенцији за заштиту животне средине (чл. 73);
- води локални регистар извора загађивања животне средине (чл. 75), а на основу методологије коју прописује министар за заштиту животне средине⁴⁵;
- тромесечно доставља податке за израду извештаја о стању животне средине Агенцији за заштиту животне средине, и то најкасније 2 месеца по истеку прва три тромесечја, односно до 31. јануара за последње тромесечје претходне године (чл. 76).

⁴² „Сл. гласник РС“, бр. 36/2009 и 88/2010.

⁴³ „Сл. гласник РС“, бр. 36/2009.

⁴⁴ До завршетка ове студије Национална стратегија одрживог коришћења природних ресурса и добара није донета. Тренутно постоји Национална стратегија одрживог развоја, која је донета на основу Закона о влади и објављена у „Сл. гласнику РС“, бр. 57/2008.

⁴⁵ Правилник који садржи ову методологију објављен је у „Сл. гласнику РС“, бр. 91/2010.

Природне вредности могу се дати на коришћење у складу са ЗЖС, односно посебним законом, што, између осталог, подразумева и плаћање одговарајуће накнаде. Под природним вредностима, у ЗЖС се подразумевају обновљиве и необновљиве природне ресурсе, заштићена и јавна природна добра (чл. 11). Накнаде које су прописане овим законом представљене су у наредној табели.

Табела 2.5.1. Накнаде прописане Законом о заштити животне средине

Накнада	Обвезник	Висину утврђује	Задужење утврђује	Представља наменски приход
За промет врста дивље флоре и фауне	Лице које врши промет	Влада	Министарство ЗЖС (уз дозволу)	Буџета Републике
За коришћење природне вредности	Корисник природне вредности	Утврђене посебним законима који уређују употребу и очување појединих природних вредности		
За загађивање животне средине <ul style="list-style-type: none"> • општа • у подручјима од посебног интереса 	Лице које узрокује загађење	Влада	Фонд за заштиту животне средине	<ul style="list-style-type: none"> • општа: 60% Република 40% ЈЛС • у подручјима од посебног интереса: 80% Република 20% ЈЛС
За заштиту и унапређење животне средине	Лица која користе стамбени и пословни простор, обављају одређене активности или врше транспорт одређених материјала	ЈЛС (у оквиру износа утврђених Уредбом Владе)	ЈЛС уз прибављено мишљење Министарства за ЗЖС	Буџетских фондова ЈЛС

Висина накнаде за промет врста дивље флоре и фауне, утврђена *Уредбом о стављању под контролу коришћења и промета дивље флоре и фауне*⁴⁶, износи 10% формиране цене заштићених врста на годишњем нивоу и плаћа се уз захтев за издавање дозволе за промет. Овом уредбом прописане су и врсте дивље флоре и фауне и правила под којима се оне смеју користити, односно стављати у промет.

Висина накнаде за загађивање утврђена је *Уредбом о врстама загађивања, критеријумима за обрачун накнаде за загађивање животне средине и обвезницима, висини и начину обрачунавања и плаћања накнаде*⁴⁷, којом су одређени и врсте загађивања, критеријуми за обрачун накнаде, обвезници и начин обрачунавања и плаћања накнаде. У наредној табели дат је преглед ових накнада.

⁴⁶ „Сл. гласник РС“, бр. 31/2005..., 9/2010.

⁴⁷ „Сл. гласник РС“, бр. 113/2005..., 8/2010.

Табела 2.5.2. Накнаде за загађење животне средине

Врсте загађења/загађивача	Обвезник	Основица	Износ
Емисије из појединачних извора: • SO ₂ у количини већој од 100 kg годишње; • NO ₂ у количини већој од 30 kg годишње; • прашкастих материја у количини већој од 10 kg годишње	Постројења за која се издаје интегрисана дозвола	Тона емисије	<ul style="list-style-type: none"> • SO₂ – 5.330 дин/тони • NO₂ – 4.264 дин/тони • прашкасте материје – 8.528 дин/тони
Произведени или одложени отпад: • неопасни • опасни	Произвођач, односно одлагач отпада из постројења за која се издаје интегрисана дозвола	Тона отпада	<ul style="list-style-type: none"> • неопасни – 181 дин/тони • опасни – 906 дин/тони
Супстанце које оштећују озонски омотач	Увозници супстанци које оштећују озонски омотач	Килограм увезених супстанци	107 дин/kg
Возила на моторни погон, и то: • мотоцикли • путнички аутомобили • комби возила • аутобуси • теретна возила • специјална – радна возила • тегљачи • вучна возила • трактори	Власник возила	Особине мотора и старост возила	<ul style="list-style-type: none"> • 250 дин • 400 дин • 500 дин • 1.400 дин • 2.000 дин • 700 дин • 2.100 дин • 1.600 дин • 250 дин
Пластичне кесе: • са адитивима • без адитива	Произвођачи или увозници кеса, осим биоразградивих кеса	Тона кеса	<ul style="list-style-type: none"> • 1.000 дин/тони • 20.000 дин/тони

Конкретни износи накнада за емисије из појединачних извора и на возила на моторни погон добијају се множењем износа из табеле са одговарајућим коефицијентима. Кад је реч о емисији, коефицијенти зависе од годишње количине (мања количина мањи и коефицијент, распон од 0,67 до 1) и прописаних граничних вредности (нижа прописана вредност нижи и коефицијент, има две вредности 0,8 и 1). За утврђивање висине накнаде за возила прописана су три коефицијената: за врсту мотора и тип горива (од 2 за двотактни мотор, до 0,5 за мотор евро IV), за радну запремину мотора (од 0,6 до 1,8 од мање ка вишој запремини) и за старост возила (од 0,8 до 1,2 од млађег до старијег возила).

Уредбом је дато овлашћење надлежном министру да до 31. јануара сваке године износе накнада усклади са инфлацијом из претходне године. Висина накнаде за загађивање утврђује се у годишњем износу решењем Фонда за заштиту животне средине, које се доноси најкасније до 30. априла. Овим решењем утврђује се коначни обрачун износа накнаде за претходну годину и њена аконтација за текућу.

Законом о заштити животне средине даје се и право обвезнику плаћања накнада за загађивање животне средине на повраћај плаћене накнаде, односно ослобађање или смањење, ако средства користи за спровођење мера за прилагођавање прописаним граничним вредностима или предузима друге мере за смањење загађења испод прописаног нивоа. Мерила и услове за повраћај, ослобађање или смањење плаћања накнаде у складу са овлашћењем из ЗЖС утврдила је Влада у *Уредби о мерилима и условима за повраћај, ослобађање или смањење плаћања накнаде за загађивање животне средине*⁴⁸.

⁴⁸ „Сл. гласник РС“, бр. 113/2005 и 24/2010

Критеријуми за утврђивање и највиши износи накнаде за заштиту и унапређивање животне средине прописани су *Уредбом о критеријумима за утврђивање накнаде за заштити и унапређивање животне средине и највишег износа накнаде*⁴⁹. Ова накнада представља изворни приход ЈЛС и као таква неће бити предмет посебног разматрања у овој студији. Међутим, треба рећи да ова накнада има карактер наменског пореза, а не накнаде у смислу Закона о буџетском систему. Наиме, према том закону, накнада се плаћа за коришћење неког добра од општег интереса. Начин на који се најчешће утврђује износ ове накнаде (површина стамбеног или пословног простора) и лица која је плаћају (власници станова или пословног простора) указује на то да не постоји веза између коришћења неког добра и плаћања накнаде.⁵⁰ Стога би, са становишта јасности пореског система, било боље ову накнаду преименовати у локални еколошки порез.

Приходи од накнада за загађивање животне средине, као и накнаде за заштиту и унапређење животне средине користе се наменски, у складу са програмима, односно акционим и санационим плановима који се доносе у складу са ЗЖС и посебним законима, а посредством фондова за заштиту животне средине. Законом о заштити животне средине утврђује се да Република оснива Фонд за заштиту животне средине (чл. 90), који је уређен посебним законом, као и обавезу АПВ и ЈЛС да установе буџетске фондове за заштиту животне средине. Тим законом је прописана и обавеза ЈЛС да добију сагласност Министарства ЗЖС за програме коришћења средстава овог буџетског фонда, као и да извештај о том коришћењу доставе Министарству до 31. марта текуће за претходну годину.

2.5.2. Закон о заштити природе

Законом о заштити природе утврђује се да је природа добро од општег интереса за Републику Србију и уређује њена заштита и очување. Закон о заштити животне средине, као оквирни закон, упућује на ЗЗП кад је реч о заштићеним природним добрима. Наиме, ЗЖС прописује (чл. 17) да се Законом о заштити природе (ЗЗП) уређује начин на који се користе заштићена природна добра, те да се у заштићеном природном добру не могу се обављати активности којима се на било који начин смањују његов квалитет и својства.

И у систему заштите природе, као подсистему заштите животне средине, јединице локалне самоуправе утврђене су као субјекти система. Поред права и обавеза у изради планских аката, јединице локалне самоуправе имају надлежност и да прогласе заштићено подручје локалног значаја (III категорија у категоризацији ЗЗП),⁵¹ уз сагласност Министарства за заштиту животне средине, а на територији АПВ и одговарајућег органа АПВ. Ако се заштићено подручје налази на територији више јединица локалне самоуправе, оне га могу споразумно прогласити. Заштићеним подручјем управља правно лице (управљач) које испуњава прописане услове, а одређује/именује актом о проглашењу.

Јединица локалне самоуправе обезбеђује из свог буџета средства за заштиту природних подручја које проглашава и за све активности унутар њих обезбеђује у свом буџету јединица локалне самоуправе. Између осталог, ова средства обезбеђују се и наплатом накнаде за коришћење заштићеног подручја. Ова накнада плаћа се управљачу, који утврђује и њену висину, уз претходно добијену сагласност надлежног органа ЈЛС која је прогласила заштићено подручје. У ЗЗП-у су прописани основни елементи за утврђивање ове накнаде, док их *Уредба*

⁴⁹ „Сл. гласник РС“, бр. 111/2009

⁵⁰ Иначе би, идући овом логиком, следило да је сама егзистенција физичког или правног лица коришћење добра од општег интереса.

⁵¹ Правилник којим се прописују критеријуми вредновања и поступак категоризације заштићених подручја још није донет.

о ближим критеријумима, начину обрачуна и постојећу најлаше накнаде за заштићено подручја⁵² прецизира. Управљач је дужан да средства остварена наплатом накнаде води на посебном рачуну и користи за заштиту, развој и унапређење заштићеног подручја, односно за спровођење плана и програма управљања.

У ЗЗП-у су прописане основе за утврђивање ове накнаде, обвезници накнаде и основни елементи од којих зависи висина накнаде. Основи за прописивање накнаде су следеће активности, односно објекти у заштићеном подручју:

- делатности у области туризма, угоститељства, трговине, услуга, занатства, индустрије, рударства, енергетике, водoprивреде, грађевинарства, саобраћаја, транспорта, телекомуникација, коришћења дивље флоре и фауне;
- викендице и други некомерцијални објекти за одмор у природи;
- возила на моторни погон у употреби на заштићеном подручју;
- туристичке, рекреативне, спортске и друге манифестације и активности, рекламне ознаке, комерцијални филмски, фото и тонски записи;
- коришћење услуга, уређених терена, објеката и друге имовине управљача и имена и знака заштићеног подручја;
- посета заштићеном подручју, његовим деловима и објектима.

Обвезник накнаде је лице које предузима неку од побројаних активности за које је прописана накнада, док висина накнаде зависи од степена искоришћавања, односно штете која се наноси заштићеном подручју; степена увећања обима посла управљача, као и погодности које пружа заштићено подручје у обављању активности која је основ за наплату накнаде.

Одговарајућом уредбом, пак, поред понављања основа из ЗЗП, додатно се прописује и да управљач може утврдити висину накнаде по једном или више основа, а наводи да основ може бити површина заузетог простора. Том уредбом се прописује и да се ова накнада обрачунава по основицама које су једнаке за сва заштићена подручја, те да се најмања и највећа висина накнаде по истој основици и јединици мере могу разликовати највише за:

- половину вредности најмање накнаде, за основице које се односе на обављање делатности;
- три четвртине вредности најмање накнаде, за основице које се односе на улазак у заштићено подручје, његове делове и објекте, комерцијално фотографисање и снимање, коришћење погодних терена, имена и знака заштићеног подручја и услуга управљача.

Накнаде за улазак у заштићено подручје, његове делове и објекте, коришћење флоре и фауне, коришћење погодних терена за различите намене и сличне врсте накнада на лицу места може да обрачуна и наплати од стране овлашћено лице управљача продајом улазнице или издавањем признанице, односно рачуна. Накнада за улазак у заштићено подручје моторним возилом или пловним објектом обрачунава се и плаћа по моторном возилу односно пловном објекту. При томе се накнада за улазак моторног возила у заштићено подручје може наплаћивати ако је наплатно место уређено и организовано у границама заштићеног подручја.

⁵² „Сл. гласник РС“, бр. 43/2010.

2.5.3. Закон о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда

Законом о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда уређује се управљање рибљим фондом у риболовним водама који је утврђен као природно богатство и добро од општег интереса. Ради његовог одрживог коришћења, у ЗРФ се прописује установљивање рибарских подручја. Њих, по претходном мишљењу Завода за заштиту природе установљава министар за заштиту животне средине, а ако се оно налази на риболовној води у националном парку или другом заштићеном природном добру – управљач заштићеног природног добра, по претходно прибављеном мишљењу министра. Актом о установљивању рибарског подручја одређују се његове границе и врста риболова који се на њему обавља (привредни и/или рекреативни).

Рибарско подручје може да се, јавним конкурсом и на рок од најдуже 10 година, уступи на коришћење привредном друштву или јавном предузећу (корисник) које испуњава услове прописане ЗРФ. Уступање врши министар за заштиту животне средине или одговарајући орган АПВ.

Рибарско подручје се на коришћење уступа уз накнаду, која је приход републичког, односно покрајинског фонда за заштиту животне средине. Висина *накнаде за коришћење рибарског подручја* износи 15% трошкова издавања дозволе за привредни риболов и 10% трошкова издавања дозволе за рекреативни риболов (годишње, дневне и вишедневне). Висину трошкова издавања дозволе за привредни риболов одређује корисник рибарског подручја. Корисник одређује висину трошкова издавања доплатне, дневне или вишедневне (највише седмичне) дозволе за рекреативни риболов, док висину трошкова издавања годишње дозволе за рекреативни риболов прописује Министарство за заштиту животне средине. Годишња дозвола за рекреативни риболов важи на свим риболовним водама Републике, уз чланску карту риболовне организације.

*Правилником о висини трошкова за издавање годишње дозволе за рекреативни риболов*⁵³ утврђена је висина трошкова за издавање годишње дозволе за рекреативни риболов у износу од 4600 динара. Умањење имају лица старија од 65 година, лица са телесним оштећењем од 60–79%, жене и лица млађа од 18 година за које је висина трошкова за издавање годишње дозволе за рекреативни риболов утврђена у износу од 2300 динара. Додатно умањење имају лица са телесним оштећењем од 80% и више или трајно неспособна за рад, лица са посебним потребама и ратни војни инвалиди, за које висина трошкова за издавање годишње дозволе за рекреативни риболов износи 100 динара.

Накнада за коришћење рибарског подручја приход је буџета Републике Србије и користи се преко Фонда за заштиту животне средине, а накнада за коришћење рибарског подручја на територији аутономне покрајине, приход је буџета аутономне покрајине и користи се преко подрајинског буџетског фонда за заштиту животне средине. Приходи се користе наменски за заштиту, унапређење и одрживо коришћење рибљег фонда.

2.5.4. Закон о дивљачи и ловству

Законом о дивљачи и ловству (ЗДЛ) уређују се управљање и заштита дивљачи у ловишту, њихових станишта и ловишта и утврђује да је дивљач природно богатство и имовина Републике Србије која се користи под условима и на начин предвиђен овим законом. Са циљем организације заштите и управљања дивљачи Влада установљава ловна подручја на територији Републике, а ловишта у овим подручјима установљава министар надлежан за ловство⁵⁴,

⁵³ „Сл. гласник РС“, бр. 62/2010.

⁵⁴ У садашњој организацији Владе то је министар пољопривреде, трговине, шумарства и водопривреде.

односно старешина надлежног органа АПВ у ловним подручјима на територији АПВ. Ловиште се установљава на захтев правног лица које је власник земљишта и испуњава услове прописане ЗДЛ. Корисник ловишта може да буде правно лице основано као јавно предузеће, привредно друштво, други облик предузећа, као и ловачка удружења и друга удружења која су основана и делују у складу са законом.

Корисник ловишта обавезан је да плаћа *накнаду за коришћење ловостајем заштићених врста дивљачи*. Ова накнада утврђује се у проценту од вредности планираног одстрела ловастајем заштићених врста дивљачи за текућу ловну годину, и то 5% за ловишта посебне намене и 10% за остала ловишта, осим вредности планираног одстрела фазана. При томе, 30% накнаде се уплаћује најкасније до 15. априла, а 70% најкасније до 31. децембра текуће ловне године. Министар надлежан за ловство на предлог Ловачке коморе⁵⁵ прописује висину накнаде за коришћење ловастајем заштићених врста дивљачи.⁵⁶

Ловац стиче појединачно право на лов на територији Републике Србије уколико добије ловну карту коју издаје корисник ловишта. Висину *накнаде за ловну карту* прописује министар надлежан за ловство, на предлог коморе.⁵⁷

Средства остварена од накнаде за коришћење ловастајем заштићених врста дивљачи и накнаде за ловну карту припадају буџетском фонду за развој ловства Републике Србије и буџетском фонду за развој ловства аутономне покрајине. При томе, 30% средстава накнаде за коришћење ловастајем заштићених врста дивљачи на територији аутономне покрајине припада републичком буџетском фонду, а 70% покрајинском буџетском фонду.

2.5.5. Закон о управљању отпадом

Законом о управљању отпадом (ЗУО) уређују се управљање отпадом, његово финансирање и извештавање, док се само управљање отпадом утврђује као делатност од општег интереса чији је основни циљ смањење загађења, буке, непријатних мириса и опасности по људе и природу.

Јединице локалне самоуправе су један од субјеката надлежних за управљање отпадом, а у оквиру ове надлежности, ЗУО им додељује следеће послове:

- доношење и спровођење локалног плана управљања отпадом;
- уређивање и спровођење управљања и поступка наплате услуга за комунални, односно инертни и неопасни отпад на њеној територији, у складу са законом;
- издавање дозвола, одобрења и других аката;
- давање мишљења на захтев министарства или надлежног органа АП;
- надзор и контрола мера поступања са отпадом;
- вођење евиденције и достављање података министарству.

Послове који се односе на инертни и неопасни отпад, издавање дозвола и надзор ЈЛС обављају као поверене послове. Кад је реч о управљању комуналним отпадом, ЈЛС обезбеђује домаћинствима место и начин одлагања обичног отпада, као и места за сакупљање комуналног отпада који није могуће одложити у контејнере за комунални отпад (кабаст и други отпад). Такође, у локалном плану управљања отпадом, ЈЛС уређује организацију, избор и сакупљање отпада ради рециклаже.

У ЗУО је предвиђено да се спровођење регионалних и локалних планова управљања отпадом, изградња постројења за складиштење, третман и одлагање отпада из надлежности јединица локалне самоуправе финансира из наменских средстава буџета јединица локалне

⁵⁵ Професионална организација основана ЗДЛ, чл. 9.

⁵⁶ До завршетка ове студије није донесен одговарајући правилник.

⁵⁷ До завршетка ове студије није донесен одговарајући правилник.

самоуправе, кредита, донација и средстава правних и физичких лица која управљају отпадом, накнада и других извора финансирања, у складу са законом.

Посредно се може закључити да и те послове ЈЛС могу финансирати из средстава остварених од накнаде за заштиту и уређење животне средине, будући да приход од *накнаде за производе који после употребе постају посебни токови отпада*, коју прописује ЗУО, у целини припада републичком Фонду за заштиту животне средине. Ова средства Фонд користи наменски за инвестиционе и оперативне трошкове управљања посебним токовима отпада.

Обвезници плаћања ове накнаде су произвођачи или увозници, а обавеза за плаћање накнаде настаје првим прометом тих производа на територији Републике. ЗУО даје овлашћење Влади да утврди производе који после употребе постају посебни токови отпада, висину накнаде и одговарајућа административна питања.

Ова питања уређена су *Уредбом о производима који после употребе постају посебни токови отпада, обрасцу дневне евиденције о количини и врсти произведених и увезених производа и годишње извештаја, начину и роковима достављања годишње извештаја, обвезницима плаћања накнаде, критеријумима за обрачун, висину и начин обрачунавања и плаћања накнаде (Уредба)*⁵⁸.

У наредној табели представљени су производи који према Уредби после употребе постају посебни токови отпада, основица и износ накнаде.

Табела 2.5.3. Накнаде за производе који после употребе постају посебни токови отпада

Производ	Основица	Износ
Гуме моторних возила и машина	Количина у тонама	17.000 динара по тони
Гуме које су саставни део моторних возила и машина: 1) аутомобила и аутомобилских приколица; 2) комбија и доставних возила до 3,5 тона и трактора; 3) камиона, аутобуса и виљушкара; 4) грађевинских радних машина; 5) пољопривредних машина; 6) теретних приколица и вучених машина; 7) осталих возила, транспортних уређаја, летелица...	комад комад комад тежина у kg тежина у kg тежина у kg тежина у kg	1) 110 динара по гуми 2) 170 динара по гуми 3) 950 динара по гуми 4) 30 динара/kg по гуми 5) 20 динара/kg по гуми 6) 20 динара/kg по гуми 7) 30 динара/kg по гуми
Производи који садрже азбест	тежина у kg	100 динара/kg
Батерије или акумулатори: 1) стартери; 2) преносне батерије или акумулатори; 3) инд. батерије и акумулатори.	тежина у kg	1) 15 динара/kg; 2) 150 динара/kg 3) 15 динара/kg
Минерална и синтетичка уља и мазива	kg или l	10 дин/kg или 9 дин/l
Електрични и електронски производи: Разред 1 – Велики кућни апарати; Разред 2 – Мали кућни апарати; Разред 3 – ИТ и телек. опрема; Разред 4 – Опрема широке потрошње за разоноду; Разред 5 – Опрема за осветљење: 5а) флуоресцентне, компактне и остале светиљке; 5б) сијалице са жарећом нити; Разред 6 – Електрични и електронски алати (осим великих непокретних индустријских); Разред 7 – Игручке, опрема за разоноду и спорт; Разред 8 – Медицински помоћни уређаји (осим великих непокретних терапијских и дијагностичких); Разред 9 – Инструменти за праћење и надзор; Разред 10 – Аутомати.	ком или kg ком или kg ком kg ком kg kg kg kg kg kg kg	1) од 30 до 1500 дин 2) од 60 до 250 дин 3) 1%, 5% или 10% ПДВ 4) 30 дин/kg 5а) 4,13 дин/ком 5б) 20 дин/kg 6) 50 дин/kg 7) 30 дин/kg 8) 50 дин/kg 9) 100 дин/kg 10) 100 дин/kg

⁵⁸ „Сл. гласник РС“, бр. 54/2010.

Обвезници су дужни да накнаду сами обрачунавају и плаћају тромесечно, најкасније месец и по дана по истеку квартала, као и да Фонду за заштиту животне средине достављају и тромесечни обрачун са прописаним подацима. Са своје стране, Фонд на основу података Агенције за заштиту животне средине или инспектора за заштиту животне средине доноси годишње решење којим утврђује коначан обрачун накнаде за претходну годину.

2.5.6. Закон о амбалажи и амбалажном отпаду

Законом о амбалажи и амбалажном отпаду (ЗАО) уређују се сва питања управљања амбалажом и амбалажним отпадом тако да буду постигнути циљеви заштите животне средине. Национални циљеви управљања амбалажом и амбалажним отпадом утврђују се Планом смањења амбалажног отпада и односе се на количину амбалажног отпада који је неопходно поновно искористити и количине сировина и појединих материјала у амбалажном отпаду које је неопходно рециклирати. Овај план доноси Влада на предлог Министарства за заштиту животне средине за период од пет година.

У октобру 2009. године донет је овај план за период од 2010. до 2014. године⁵⁹ којим су утврђени општи и специфични циљеви поновног искоришћења и рециклаже амбалаже и амбалажног отпада. Ови циљеви су представљени у табели 2.5.4.

Табела 2.5.4. Општи и специфични национални циљеви за поновно искоришћење и рециклажу амбалажног отпада

		Општи циљеви				
		2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Поновно искоришћење	[%]	5,0	10,0	16,0	23,0	30,0
Рециклажа	[%]	4,0	8,0	13,0	19,0	25,0
		Специфични циљеви за рециклажу				
		2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Папир/картон	[%]	0,0	0,0	14,0	23,0	28,0
Пластика	[%]	0,0	0,0	7,5	9,0	10,5
Стакло	[%]	0,0	0,0	7,0	10,0	15,0
Метал	[%]	0,0	0,0	9,5	13,5	18,5
Дрво	[%]	0,0	0,0	2,0	4,5	7,0

Законом о амбалажи и амбалажном отпаду (ЗАО) утврђује се да се за произведену и увезену амбалажу или упакован производ који се први пут ставља у промет на територији Републике Србије плаћа накнада која се обрачунава у зависности од врсте и количине амбалаже стављене у промет; састава амбалаже; намене амбалаже (једнократна и виšekратна); као и испуњености националних циљева за поновно искоришћење и рециклажу амбалажног отпада. Обвезник плаћања накнаде јесте испоручилац који амбалажу или упакован производ први пут ставља у промет на територији Републике Србије.

На основу овлашћења из ЗАО Влада је усвојила Уредбу о критеријумима за обрачун накнаде за амбалажу или упакован производ и ослобађање од плаћања накнаде, обвезницима плаћања, висини накнаде, као и о начину обрачунавања и плаћања накнаде⁶⁰ (у даљем тексту: Уредба о амбалажном отпаду).

⁵⁹ Уредба о утврђивању плана смањења амбалажног отпада за период од 2010. до 2014. године, „Сл. гласник РС“, бр. 88/2009.

⁶⁰ „Сл. гласник РС“, бр. 8/2010.

Кад је реч о поступку, Уредбом о амбалажном отпаду уређује се да Фонд за заштиту животне средине обрачунава накнаду на основу годишњег извештаја који обвезник у складу са ЗАО доставља Агенцији за заштиту животне средине најкасније до 31. марта текуће за претходну календарску годину. Фонд доноси решење о плаћању, односно о ослобађању од плаћања накнаде у року од 30 дана од дана пријема годишњег извештаја. Решењем се утврђују висина накнаде, начин и рок плаћања. При томе се накнада до 1.000.000 динара плаћа одједном у року од 15 дана од дана пријема решења, а преко 1.000.000 динара у три једнаке месечне рате.

Решењем о ослобађању од плаћања накнаде утврђује се да је обвезник испунио све опште и специфичне циљеве за поновно искоришћење и рециклажу амбалажног отпада, односно уговором пренео обавезу на оператера који је испунио ове циљеве.

На основу начина обрачуна накнаде прописаног Уредбом о амбалажном отпаду може се закључити да она има карактер казне за неиспуњење националних циљева управљања амбалажом и амбалажним отпадом прописаних Планом смањења амбалажног отпада. Наиме, из формуле за обрачун висине накнаде следи да је накнада једнака нули ако је обвезник испунио утврђене националне циљеве. Формула за обрачун накнаде гласи:

$$\text{Накнада} = Н \cdot (\text{цПИ} \cdot Т - \text{Опи}) + Н \cdot (\text{цР} \cdot Т - \sum \text{ОР}_j) + \sum (\text{Р}_и - \text{ОР}_и) \cdot \text{НР}_и$$

где је Н коефицијент накнаде за поновно искоришћење и рециклажу, а НР_и коефицијенти накнаде за рециклажу по врстама амбалаже, за 1 kg амбалажног отпада, изражени у динарима и представљени у табели 2.5.5.

Табела 2.5.5. Вредности коефицијената накнаде (РСД / kg)

Н	38,0
НР стакло	9,5
НР метал	14,25
НР папир	3,0
НР пластика	38,0
НР дрво	7,1

Остали симболи у формули имају следећа значења:

цПИ – проценат поновног искоришћења амбалажног отпада утврђен националним планом;

Опи – стварна количина поново искоришћеног амбалажног отпада, у килограмима;

цР – проценат рециклаже амбалажног отпада утврђен националним планом;

$\sum \text{ОР}_j$ – стварна количина рециклираног амбалажног отпада, у килограмима

(j = стакло, метал, папир, пластика, дрво)

Т – количина амбалаже која је пласирана на тржиште у току године у килограмима;

Р_и – количина амбалажног отпада према врсти амбалаже за рециклажу утврђена према специфичном циљу, у килограмима (и = стакло, метал, папир, пластика, дрво);

ОР_и – стварна рециклирана количина амбалажног отпада по врстама, у килограмима (и = стакло, метал, папир, пластика, дрво).

Дакле, ако је поново искористио односно рециклирао једнаку или већу количину од оне коју је био дужан у складу са националним циљевима, односно када су у формули изрази у заградама једнаки или мањи од нуле, обвезник не плаћа накнаду.

Обвезници плаћања накнаде који су уговором пренели обавезу на оператера плаћају 80% од утврђене висине накнаде ако оператер није испунио националне циљеве, пропорционално количини амбалаже коју су ставили у промет.

Средства остварена од накнаде из става 1. овог члана приход су буџета Републике Србије и користе се наменски за управљање отпадом преко Фонда за заштиту животне средине, у складу са законом.

2.5.7. Закон о хемикалијама

Законом о хемикалијама (ЗОХ) уређује се интегрисано управљање хемикалијама за чије се администрирање оснива Агенција за хемикалије као самостална, развојна, стручна и регулаторна организација која врши јавна овлашћења. Између осталог, Агенција за хемикалије води интегрални регистар хемикалија као електронску базу података у који се уписују хемикалије које се производе или увозе на тржиште Републике Србије.

Такође, Агенција прописује, уз сагласност Владе, ближе критеријуме, висину, начин обрачуна и плаћања накнаде за проверу података из досијеа о хемикалијама, висину накнаде за процену мера за смањење ризика и начина систематског праћења коришћења супстанце која изазива забринутост⁶¹, као и висину других накнада утврђених овим законом.

Тим законом се прописује да је произвођач, увозник или даљи корисник (у даљем тексту: лице које уписује хемикалије) дужан да поднесе пријаву Агенцији за хемикалије за упис хемикалија у Регистар хемикалија до 31. марта текуће године за хемикалије које је произвео или увезао у претходној години. Агенција за хемикалије има рок од шест месеци од дана пријема пријаве да провери потпуност података о хемикалијама. Законом о хемикалијама се утврђује да се висина накнаде за проверу података из досијеа о хемикалији одређује у зависности од броја и количине хемикалија које су у претходној години стављене у промет.

Агенција за хемикалије донела је *Одлуку о критеријумима, висини, начину обрачуна и плаћања накнаде за проверу података из досијеа о хемикалији, као и о висини других накнада утврђених законом о хемикалијама*⁶² (у даљем тексту: Одлука).

Према овој Одлуци, висина накнаде за проверу података из досијеа о хемикалији обрачунава се у зависности од: броја и количине хемикалија које лице које уписује хемикалије ставило у промет у претходној години. Ова накнада представља збир накнаде за укупан број хемикалија стављених у промет и накнаде за укупну количину хемикалија стављених у промет.

Накнада за укупан број хемикалија стављених у промет обрачунава се према следећој формули:

$$H = \{[(a - b)/K^n] + b\} \cdot n$$

при чему је:

- а – максимална накнада која се плаћа за проверу података за једну хемикалију, односно 7.000 динара,
- б – минимална накнада која се плаћа за проверу података за једну хемикалију, односно 2.000 динара,
- К – корективни коефицијент који износи 1,018,
- н – укупан број хемикалија које пријављује лице које уписује хемикалије.

⁶¹ Висина накнаде која се односи на супстанце које изазивају забринутост још није прописана.

⁶² „Сл. гласник РС”, бр. 3/2011 и 25/2011.

Накнада за укупну количину хемикалија стављених у промет утврђује се на основу табеле 2.5.6, а висина накнаде за 2011. годину утврђује се као 50% износа утврђеног на основу критеријума из ове табеле.

Обвезник накнаде за проверу података из досијеа о хемикалији, лице које уписује хемикалије, сам обрачунава и плаћа ову накнаду Агенцији за хемикалије приликом подношења пријаве ради уписа хемикалија у Регистар хемикалија. Накнада се може платити највише у једнаких шест месечних рата. То лице је дужно да уз пријаву ради уписа хемикалија у Регистар хемикалија достави и доказ о извршеној уплати ове накнаде, односно њене прве рате.

Агенција за хемикалије на основу података из досијеа о хемикалији решењем о упису хемикалије у Регистар хемикалија утврђује коначну висину ове накнаде. Ако је лице платило мањи, односно већи износ накнаде од утврђеног коначног обрачуна накнаде, Агенција за хемикалије решењем утврђује увећање, односно смањење накнаде. Овим решењем утврђује се и начин и рок плаћања, односно враћања накнада, при чему рокови не могу бити дужи од 30 дана од дана пријема решења.

Табела 2.5.6. Табела за обрачун накнаде за укупну количину хемикалије стављену у промет

Количина хемикалија стављених у промету тонама		Накнада у динарима
1	2	3
<	≥	
0,1	1	10.000
1	2	15.000
2	4	20.000
4	10	30.000
10	20	40.000
20	30	50.000
30	40	60.000
40	50	70.000
50	100	80.000
100	1.000	120.000
1.000	5.000	150.000
5.000	15.000	200.000
15.000	50.000	250.000
50.000	100.000	300.000
100.000	200.000	400.000
200.000	500.000	500.000
500.000	1.000.000	800.000
1.000.000	и више	1.000.000

Остале накнаде утврђене Одлуком представљене су у табели 2.5.7.

Табела 2.5.7. Остале накнаде на основу Закона о хемикалијама

Накнада	Износ у РСД
За процену оправданости захтева за употребу алтернативног хемијског назива	40.000
За процену оправданости захтева за употребу алтернативног хемијског назива ако је у ЕУ одобрен такав алтернативни хемијски назив за ту супстанцу	15.000
За стручну процену података ради спровођења поступка претходног обавештења и поступка ПИЦ ⁶³ (за сваки поступак, осим ако се истовремено спроводе оба када се плаћа само једна накнада)	9.450
За издавање дозволе за обављање делатности промета нарочито опасних хемикалија	25.000
За издавање дозволе за обављање делатности промета нарочито опасних хемикалија дистрибутеру	15.000
За издавање дозволе за коришћење нарочито опасних хемикалија	8.000
За продужење дозвола	80% накнаде за издавање
За процену података садржаних у техничком досијеу о сурфактанту који не испуњава критеријуме потпуне аеробне биоразградљивости	400.000
Давање стручне оцене о својствима и намени одређених хемикалија	5.000

Кад је реч о надлежностима јединица локалне самоуправе, ЗОХ-ом се утврђује да дозвољу за обављање делатности промета нарочито опасних хемикалија дистрибутеру који није увозник, произвођач односно даљи корисник, као и дозвољу за коришћење нарочито опасних хемикалија издаје, односно продужава надлежни орган јединице локалне самоуправе. О издатим дозволама јединица локалне самоуправе једном годишње, најкасније до 31. марта текуће за претходну годину, доставља извештај Агенцији за хемикалије. Такође, јединица локалне самоуправе врши инспекцијски надзор над овим пословима.

Средства остварена од накнада утврђених на основу ЗОХ-а припадају Агенцији за хемикалије, односно јединици локалне самоуправе када она издаје дозвољу.

2.6. Туристичке и бањске накнаде

Туристичка накнада уведена је и уређена **Законом о туризму (ЗОТ)**⁶⁴, док се **Законом о бањама (ЗОБ)**⁶⁵ уводи накнада за коришћење природног лековитог фактора.

У ЗОТ-у се уређују услове и начин планирања и развоја туризма; туристичке организације за промоцију туризма; туристичке агенције; угоститељску делатност; наутичку делатност; ловнотуристичку делатност; услуге у туризму; таксе, накнаде и пенале у туризму; регистар туризма, као и друга питања од значаја за развој и унапређење туризма.

У ЗОБ-у се дефинише појам бање, уређује начин управљања бањама и прецизирају појединачни лековити фактори. Такође, у ЗОБ-у се утврђује начин на који се одређено подручје има сматрати бањом. Коначно, ЗОБ-ом се министарству надлежном за послове здравља поверава да води регистар бања са подацима о својствима природног лековитог фактора.

⁶³ Поступак претходног обавештења, односно поступак давања сагласности на основу претходног обавештења за увоз и извоз одређене супстанце за коју је утврђено ограничење и забрана производње, стављања у промет и коришћења, као и одређене смеше и производа који садрже ту супстанцу.

⁶⁴ „Сл. гласник РС“, бр. 36/2009 и 88/2010.

⁶⁵ „Сл. гласник РС“, бр. 80/92 и 67/93.

2.6.1. Туристичка накнада

Законом о туризму туристичка накнада се утврђује (члан 110) као новчани износ који се плаћа за коришћење погодности у обављању делатности на подручју туристичког места. Обавезу плаћања туристичке накнаде прописује јединица локалне самоуправе на чијој територији се налази туристичко место које је разврстано у одговарајућу категорију, уз сагласност министарства надлежног за туризам.

Обвезници плаћања туристичке накнаде су привредни субјекти који обављају делатност туристичких агенција, угоститељску делатност, наутичку делатност, ловнотуристичку делатност, пружају услуге у туризму или обављају другу делатност непосредно повезану са туризмом.

Обвезници плаћања туристичке накнаде су и физичка лица која туристима пружају услуге смештаја у објектима домаће радиности (кућа, апартман и соба) и сеоског туристичког домаћинства.

Обавеза плаћања туристичке накнаде односи се на лица која на територији туристичког места имају седиште, огранак, издвојени посебан простор или непокретност, тј. објекат домаће радиности (кућу, апартман, собу) или сеоско туристичко домаћинство.

Министар надлежан за туризам прописује врсте делатности наведене код обвезника, разврстава их у групе по степену повезаности, утврђује начин плаћања туристичке накнаде и услове за ослобађање од обавезе плаћања.

Туристичка накнада утврђује се посебно за правна лица, предузетнике и физичка лица, према категорији туристичког места, а у зависности од врсте делатности у коју је сврстан обвезник.

Јединица локалне самоуправе може да утврди туристичку накнаду у различитој висини по деловима туристичког места, односно зонама у којима се налази седиште, огранак, издвојени посебан простор или објекат обвезника у зависности од изграђености комуналне, саобраћајне и туристичке инфраструктуре.

Влада, на предлог министарства, за сваку категорију туристичког места утврђује највиши и најнижи износ туристичке накнаде.

Основица и износ туристичке накнаде одређени су *Уредбом о највишем и најнижем износу туристичке накнаде*⁶⁶. Овом уредбом утврђују се највиши и најнижи износ туристичке накнаде за сваку категорију туристичког места.

Висина туристичке накнаде утврђује се у динарским износима по квадратном метру корисне површине објекта у коме се обавља делатност.

Према категорији туристичког места туристичка накнада се утврђује на годишњем нивоу у следећим износима:

Категорија туристичког места	Највиши износ у динарима по m ²	Најнижи износ у динарима по m ²
I категорија	20	10
II категорија	16	8
III категорија	12	6
IV категорија	10	5

Туристичка накнада се не наплаћује у оквиру заштићеног природног или културног добра ако привредни субјекат, односно организација која управља заштићеним природним или културним добром наплаћује накнаду за коришћење заштићеног природног, односно културног добра.

⁶⁶ „Сл. гласник РС“, бр. 21/2010.

Обвезник дефинисан у складу са Законом о туризму, није обвезник туристичке накнаде уколико плаћа накнаду за коришћење заштићеног природног, односно културног добра у складу са прописима којима се уређује заштита природних, односно културних добара.

Средства остварена од туристичке накнаде у висини од 80% представљају приход буџета јединице локалне самоуправе на чијој територији су наплаћена, а средства у висини од 20% приход буџета Републике Србије.

Средства која су приход буџета Републике Србије користе се за:

1. уређивање, коришћење, унапређење и заштиту туристичког простора;
2. финансирање и реализацију пројеката изградње и уређења грађевинског земљишта и пројеката изградње туристичке инфраструктуре са циљем реализације туристичких пројеката.

Јединица локалне самоуправе средства која оствари по овом основу користи за одржавање постојеће и изградњу нове туристичке инфраструктуре, изградњу спортско-рекреативних и других пратећих садржаја јавног карактера у туристичким местима.

Влада ближе прописује услове и начин доделе и коришћења средстава која су приход републичког буџета.

У погледу начина утврђивања туристичке накнаде и пенала за приоритетне туристичке дестинације, обрачунавања, застарелости, наплате и принудне наплате, рокова за плаћање, обрачуна камате и осталог што није посебно прописано овим законом сходно се примењују одредбе закона којим се уређује порески поступак и пореска администрација, ако овим законом није друкчије одређено.

2.6.2. Накнада за коришћење природног лековитог фактора

Према ЗОБ-у (члан 13), корисник природног лековитог фактора у бањи плаћа накнаду за његово коришћење. Накнада се плаћа према количини искоришћеног природног лековитог фактора. Висину ову накнаде утврђује Народна скупштина. Средства остварена од ове накнаде представљају приход буџета општине, а користе се, према програму који доноси скупштина општине на чијем подручју се налази бања, за очување, коришћење и унапређевање бање. На програм који доноси скупштина општине, сагласност даје Влада.

Овим законом се прописује да се општина на чијем се подручју налази бања стара о њеном очувању, коришћењу, унапређењу и управљању. Такође, право коришћења природног лековитог фактора у бањи (термална и минерална вода, гас и лековито блато) домаћем правном или физичком лицу даје општина на чијем подручју се налази бања, уз сагласност Владе. Међутим, када је реч о страном правном лицу, право коришћења природног лековитог фактора у бањи даје се у складу са законом којим се уређује концесија.

Основни проблем са овим законом, који је донет још 1992. године, јесте у томе што је (неуобичајено) прописао да висину накнаде за коришћење природног лековитог фактора утврђује Народна скупштина, а не Влада, која то чини у случају свих других накнада, уколико нису прописане самим законом. Додатни проблем је у томе што Народна скупштина никада није утврдила висину ових накнада, те су увођење и наплата ове накнаде практично онемогућени.

3. Анализа приходног значаја накнада 2008–2010.

3.1. Укупни приходи од накнада

Као што се може видети у табелама 3.1.1. и 3.1.2, у периоду 2008–2010. година расте и апсолутни и релативни значај прихода од накнада за буџете свих нивоа власти. Разлози за то су двоструки.

С једне стране, у кризној 2009. години смањени су приходи буџета ЈЛС и АПВ, пре свега због смањених трансфера из републичког буџета, али и због одсуства реалног раста пореских прихода. Стога су, упркос расту, буџетски приходи АПВ и ЈЛС у 2010. години нижи него што су били у 2008. години. Приходи републичког буџета, пак, расли су, али знатно спорије од инфлације: у односу на 2008. годину приходи републичког буџета у 2010. години били су 9,8% већи, док је општи ново цена у истом периоду порастао 17,5%.

С друге стране, политика уздржавања од повећања пореског оптерећења, коју је у прошлом периоду због кризе заговарала Влада, мимоишла је накнаде. Ове јавне дажбине, које се уводе непореским законима, а чија се висина утврђује уредбама или одлукама ЈЛС, постаје су практичан начин прибављања средстава за различите намене који не изазива значајну пажњу јавности какву би изазвали промена или увођење неког пореза.

Тако су у 2010. години приходи од накнада буџета Републике више него удвостручени, док су приходи од накнада буџета АПВ скоро удвостручени. Спорији раст бележе приходи од накнада који се усмеравају ЈЛС. Укупни приходи од накнада који припадају буџетима ЈЛС порасли су у 2010. у односу на 2008. годину 8,3%, дакле спорије од инфлације. Када се, међутим, изузму приходи од накнада на грађевинско земљиште, у оквиру којих се приход од накнаде за уређење грађевинског земљишта због економске кризе и колапса грађевинарства смањио за 38,7%, приходи од осталих накнада буџета ЈЛС порасли су за незанемарљивих 25%. Такође, када се из прихода буџета ЈЛС од накнада изузму и приходи од накнаде за заштиту и унапређење животне средине, приходи од преосталих накнада расту 56,2%.

Табела 3.1.1. Стопе промена укупних прихода и прихода од накнада у периоду 2010–2008.

Врста прихода	Укупно	Буџет реп.	Буџет АП	Буџети ЈЛС
Укупни приходи	8,3%	9,8%	-57,2%	-6,2%
Укупни приходи од накнада	9,4%	104,9%	97,8%	2,6%
Приходи од накнада без прихода од накнада за грађ. земљиште	25,0%	104,9%	97,8%	47,5%

Најважнији извор раста накнада и истовремено најважнији разлог бржег раста прихода од накнада републичког у односу на буџете локалних самоуправа јесу еколошке накнаде. Два су разлога за то. Један је увођење нових еколошких накнада које су искључиви приход буџета

Републике (односно Фонда за заштиту животне средине). Други је смањење учешћа ЈЛС у расподели прихода од ових накнада са 60% на 40% укупно прикупљених прихода од ових накнада које је утврђено изменама ЗЖС из 2009. године. Раст прихода од накнада покрајинског буџета првенствено је резултат повећања прихода од накнаде за закуп пољопривредног земљишта, од којих су приходи покрајинског буџета већи за 105,3%, а ЈЛС за 104,3% у 2010. у односу на 2008. годину.

Учешће, односно релативни значај прихода од накнада за укупне буџетске приходе Републике је, упркос значајном расту, и даље прилично скроман. У 2010. години накнаде учествују са 1,6% у приходима буџета Републике. Међутим, оно се у републичком буџету повећало за 78%, односно са 0,9% на 1,6%. Најзначајнији допринос томе дају еколошке накнаде чије је учешће у приходима републичког буџета је у 2008. години износило 0,2%, а у 2010. години 0,7%. Приходно најзначајнија од њих, накнада за производе који после употребе постају посебни токови отпада, почела је да се примењује у августу 2010. године, и њен се стваран релативни значај на годишњем нивоу моћи ће се видети тек из података за целу 2011. годину.

За разлику од републичког буџета, релативни значај накнада у буџетима јединица локалне самоуправе је приличан. У структури буџетских прихода ЈЛС у све три посматране године накнаде представљају око петине укупних прихода. То је, међутим, пре свега због приходног значаја који имају накнаде за коришћење и уређење грађевинског земљишта. Када се све ЈЛС посматрају заједно, ове две накнаде у 2008. и 2009. години представљале су 16,6% укупних буџетских прихода, док је у 2010. ово учешће износило 16,8%. Када се изузму ове две накнаде, релативни значај прихода од осталих накнада за буџете ЈЛС расте, и то од 2,9% у 2008. на 4,6% у 2010. години, што представља раст од 58,6%. Као и у случају републичког буџета, најзаслужније за овај раст су еколошке накнаде и то пре свега накнада на емисију сумпор-диоксида, азот-диоксида и одложен отпад, од које се приход у 2010. години удвостручио у односу на 2008. годину. У 2010. години приход буџета ЈЛС од ове накнаде којима припада 40% укупно наплаћеног износа, надмашио је и приходе од накнаде за заштиту и унапређење животне средине која представља изворни приход ЈЛС, као и приход од годишње накнаде за друмска моторна возила, тракторе и прикључна возила који се у целини уступа ЈЛС.

Када се приходи свих јединица локалне самоуправе од накнада посматрају појединачно, најзначајнија је накнада за коришћење грађевинског земљишта од које приходи представљају 9,0% укупних прихода буџета ЈЛС у 2010. години. У истој години следе: накнада за уређивање грађевинског земљишта са учешћем од 7,7%, накнаде за закуп пољопривредног земљишта и на емисије сумпор-диоксида, азот-диоксида и одложен отпад свака са учешћем од по 1%, посебна накнада за заштиту и унапређење животне средине са учешћем од 0,9% и годишња накнада за друмска моторна возила, тракторе и прикључна возила са учешћем од 0,8% у укупним приходима буџета ЈЛС.

У целини узев, описана кретања, односно раст прихода од накнада, у основи је резултат увођења пореза који се зову накнаде (све еколошке накнаде⁶⁷). Кад је реч о накнадама за коришћење добара од општег интереса у смислу у којем их утврђује Закон о буџетском систему, треба указати на кретање прихода од накнаде за извађени материјал из водотока и накнада за коришћење минералних сировина. Приходи од прве накнаде у периоду 2008–2010. година не бележе реалан раст: порасли су са 12,6%, а општи ниво цена за већ поменутих 17,5%. Приходи од накнада за коришћење минералних сировина, међутим, у истом периоду су порасли за 78,7%. Нажалост, структура ових прихода по појединачним минералним сировинама није доступна па није могуће утврдити да ли су неке од њих или све допринеле овом расту. Имајући у виду да се половина ових прихода усмерава јединицама локалне самоуправе и буџет Републике и ЈЛС су једнако имали користи од овог раста.

⁶⁷ Изузетак су донекле накнада за стављање у промет дивљих биљних и животињских врста, која није порез већ цена употребе природног богатства и са тог становишта јесте накнада, али накнада од које је приход готово занемарљив, као и накнада за коришћење рибарског подручја, која такође представља накнаду, али од које је приход још мањи.

Табела 3.1.2. Приходи од накнада – сви нивои власти – 2008–2010.

Шифра ГОС	Назив прихода	2010.						2009.						2008.					
		Укупно	Буџет реп.	Буџет АП	Буџети ЈЛС	Укупно	Буџет реп.	Буџет АП	Буџети ЈЛС	Укупно	Буџет реп.	Буџет АП	Буџети ЈЛС	Укупно	Буџет реп.	Буџет АП	Буџети ЈЛС		
		милиони динара																	
700000	Јуџин приходи	1.429.322	682.724	42.575	178.325	1.324.189	635.910	37.861	160.139	1.319.226	621.751	99.463	190.028						
	Накнаде укупно	66.958	11.029	2.183	38.093	58.342	7.829	2.193	33.546	61.221	5.381	1.104	37.115						
	Учешће прихода од накнада, %	4,7%	1,6%	5,1%	21,4%	4,4%	1,2%	5,8%	20,9%	4,6%	0,9%	1,1%	19,5%						
	Учешће прихода од накнада узеве нак. за кор. муџеб. грађ. земљишта, %	2,6%	1,6%	5,1%	4,6%	2,4%	1,2%	5,8%	4,4%	2,2%	0,9%	1,1%	2,9%						
	Војне накнаде	4.142	3.447	695	0	4.277	3.302	975	0	3.191	2.789	402	0						
	Учешће водних накнада, %	0,3%	0,5%	1,6%	0,0%	0,3%	0,5%	2,6%	0,0%	0,2%	0,4%	0,4%	0,0%						
714541	Накнада за коришћење вода	2.371	1.811	560	0	2.589	1.724	864	0	1.514	1.258	256	0						
714542	Накнада за заштиту вода	1.593	1.526	68	0	1.555	1.481	73	0	1.520	1.436	83	0						
714515	Накнада за извађени материјал из водоџока	178	110	68	0	133	96	37	0	158	95	63	0						
	Пољопривредне и шумске накнаде	5.337	2.013	1.356	1.969	4.499	1.642	1.159	1.697	2.689	1.065	660	964						
	Учешће пољопривредних и шумских накнада, %	0,4%	0,3%	3,2%	1,1%	0,3%	0,3%	3,1%	1,1%	0,2%	0,2%	0,7%	0,5%						
714543	Накнада за промену намењеног обрадивог пољопривредног земљишта	294	176	0	118	294	176	0	117	173	104	0	69						
714512	Накнада за искоричу шуму	163	163	0	0	17	17	0	0	41	41	0	0						
714513	Накнада за посечено дрво	251	251	0	0	232	232	0	0	233	233	0	0						
714514	Накнада за коришћење шума и шумског земљишта кад се даје за испашу	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0						
714520	Накнада за коришћење шумског и пољопривредног земљишта	4.630	1.423	1.356	1.851	3.955	1.216	1.159	1.580	2.241	687	660	894						
	Пуне накнаде	17.125	2	0	1.470	16.135	2	0	1.359	18.865	1	0	1.243						
	Учешће путних накнада, %	1,2%	0,0%	0,0%	0,8%	1,2%	0,0%	0,0%	0,8%	1,4%	0,0%	0,0%	0,7%						
714514	Годишња накнада за друмска моторна возила, тракторе и прикључна возила	1.468	2	0	1.466	1.357	2	0	1.356	1.244	1	0	1.243						
714525	Накнада за ванредни превоз на државном путу	58	0	0	0	50	0	0	0	61	0	0	0						
714581	Путарина	14.089	0	0	0	13.721	0	0	0	16.475	0	0	0						
714582	Накнада за прикључење прилазног пута на државни пут	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0						
714583	Накнада за постављање инфраструктуре на државном путу	357	0	0	0	85	0	0	0	51	0	0	0						
714584	Накнада за коришћење комерцијалних објеката са приступом државном путу	269	0	0	0	218	0	0	0	317	0	0	0						
714585	Накнада за употребу државног пута за возила регистрована у иностранству	786	0	0	0	622	0	0	0	672	0	0	0						
714587	Накнада за изградњу комерцијалних објеката са приступом државном путу	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0						
714591	Посебна накнада за употребу општинског пута и улице	2	0	0	2	3	0	0	3	0	0	0	0						
714592	Накнада за прикључење прилазног пута на опш. пут и улицу	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0						
714593	Накнада за постављање инфраструктуре на општинском путу	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0						
714594	Накнада за коришћење комерцијалних обј. са приступом општинском путу	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0						
714595	Накнада за постављање обј. и средстава за опашавање на општинском путу	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0						
714597	Накнада за изградњу комерцијалних објеката са приступом општинском путу	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0						

Шифра ГОС	Назив прихода	2010.				2009.				2008.			
		Укупно	Буџет реп.	Буџет АП	Буџети ЈЛС	Укупно	Буџет реп.	Буџет АП	Буџети ЈЛС	Укупно	Буџет реп.	Буџет АП	Буџети ЈЛС
714598	Награда за вазредни превоз на општинском путу	1	0	0	1								
714599	Награда за закуп делова земљишног појаса опш. пута и улице	0	0	0	0								
741581	Награда за постављање обј. и средстава за опл. на државном путу	8	0	0	0	12	0	0	10	0	0	0	
741582	Награда за закуп одређених делова земљишног појаса државног пута	85	0	0	0	66	0	0	35	0	0	0	
741583	Награда за закуп другог земљишта које користи управљач државног пута	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	Накаде за рудна и минерална богатства	1.793	774	122	897	1.111	497	59	555	1.003	461	41	
	Учешће награда за рудна и минерална богатства, %	0,1%	0,1%	0,3%	0,5%	0,1%	0,1%	0,2%	0,3%	0,1%	0,1%	0,3%	
741511	Награда за коришћење минералних сировина	1.793	774	122	897	1.111	497	59	555	1.003	461	41	
	Еколошке накнаде	8.650	4.792	10	3.849	5.751	2.384	0	3.367	3.904	1.063	0	
	Учешће еколошких накнада, %	0,6%	0,7%	0,0%	2,2%	0,4%	0,4%	0,0%	2,1%	0,3%	0,2%	0,0%	
714126	Награда за стварање у промет заштитних дивљих биљ. и жив. врста	72	72	0	0	62	62	0	48	48	0	0	
714546	Награда за коришћење рибарских подручја	39	29	10	0	22	22	0	17	17	0	0	
714547	Награда за загађивање животне средине	1.348	810	0	538	1.242	657	0	585	1.116	445	0	
714548	Награда за супстанце које оштећују озонски омотач и за пластичне кесе	8	5	0	3	15	8	0	8	9	4	0	
714549	Награда од емисије CO ₂ , NO _x , прашинастих материја и одложеног отпад	4.237	2.542	0	1.695	2.931	1.635	0	1.295	1.373	549	0	
714562	Посебна награда за заштиту и унапређење животне средине	1.612	0	0	1.612	1.480	0	0	1.480	1.341	0	0	
741591	Награда за производе који после употребе постају посебни токови отпада	1.334	1.334	0	0								
	Јуристичке и банске накнаде	5	0	0	5	2	0	0	2	16	0	16	
	Учешће јуристичких и банских накнада, %	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	
741542	Награда за коришћење природног лековитог фактора	5	0	0	5	2	0	0	2	2	0	2	
741543	Јуристичка награда	0	0	0	0	0	0	0	0	14	0	14	
	Накаде за грађевинско земљиште	29.882	0	0	29.882	26.563	0	0	26.563	31.548	0	31.549	
	Учешће награда за грађевинско земљиште, %	2,1%	0,0%	0,0%	16,8%	2,0%	0,0%	0,0%	16,6%	2,4%	0,0%	16,6%	
741534	Награда за коришћење грађевинског земљишта	16.072	0	0	16.072	11.439	0	0	11.439	9.015	0	9.015	
742253	Награда за уређивање грађевинског земљишта	13.810	0	0	13.810	15.124	0	0	15.124	22.534	0	22.534	
	Остало	23	1	0	23	4	3	0	2	3	3	1	
	Учешће осталог, %	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	
714551	Концесиона награда	1	1	0	0	3	3	0	0	3	0	0	
714563	Концесиона награда за обављање комуналних делатности	1	0	0	1	2	0	0	2	1	0	1	
714564	Награда за постављање објекта за отпавање	22	0	0	22	0	0	0	0	0	0	0	

3.2. Приходи од накнада по јединицама локалне самоуправе

Анализа прихода по јединицама локалне самоуправе обухвата оне накнаде које су у периоду 2008–2010. година представљале уступљени или изворни приход ЈЛС. Имајући у виду измене прописа у 2010. и 2011. години, једину разлику у односу на сада важећа правила могао би чинити приход од сливне водне накнаде од којег, према новом Закону о водама, 50% припада ЈЛС. Како, међутим, Влада још није донела уредбу о висини водних накнада по новом Закону о водама, ни ова разлика није од материјалног значаја.

У табели 3.2.1. дат је преглед накнада чији су приходи анализирани по јединицама локалне самоуправе.

Табела 3.2.1. Накнаде које представљају приход ЈЛС у периоду 2008–2010.

Р.бр.	Шифра ГФС	Назив
1	714514	Годишња накнада за друмска моторна возила, тракторе и прикључна возила
2	714543	Накнада за промену намене обрадивог пољопривредног земљишта
3	714547	Накнада за загађивање животне средине
4	714548	Накнада за супстанце које оштећују озонски омотач и за пластичне кесе
5	714549	Накнада од емисије CO ₂ , NO ₂ , прашкастих материја и одложен отпад
6	714562	Посебна накнада за заштиту и унапређење животне средине
7	714590	Накнаде за коришћење општинских путева и улица
8	741511	Накнада за коришћење минералних сировина
9	741520	Накнада за коришћење шумског и пољопривредног земљишта
10	741534	Накнада за коришћење грађевинског земљишта
11	741542	Накнада за коришћење природног лековитог фактора
12	742253	Накнада за уређивање грађевинског земљишта

У табелама 3.2.3. до 3.2.5. које садрже податке о приходима од појединачних накнада по ЈЛС, нису представљени подаци о приходима од накнаде за промену намене обрадивог пољопривредног земљишта, накнаде за коришћење природног лековитог фактора и накнаде за коришћење општинских путева и улица и то из следећих разлога.

Приходи од накнаде за промену намене се јављају у готово свим ЈЛС, али је њихов релативни значај занемарљив. Ова накнада је у 2008. години представљала 0,0% прихода када се све ЈЛС посматрају заједно, а у 2009. и 2010. години оно је износило 0,1%. Најчешће је и њено учешће у приходима у појединачним ЈЛС до 0,1%. Изузетак у 2008. години представља Лапово, у којем је те године ова накнада износила 3.709.000 динара или 2,3% укупних прихода. У 2009. и 2010. години изузетак представљају Пећинци. У 2009. години приходи од ове накнаде су у Пећинцима износили 3.402.000 динара или 1,0% укупних прихода те године, а у 2010. години они су износили 11.059.000 или 2,4% укупних прихода те године. Осим релативно малог приходног значаја, приходи од ове накнаде нису посебно представљени и због њеног једнократног карактера.

Накнада за коришћење природног лековитог фактора, чију висину према Закону о бањама, треба да утврди Народна скупштина, која то никада није урадила, јавља се само у оним ЈЛС које су, упркос одсуству надлежности по закону, утврдиле њену висину. Ове ЈЛС и приходи које су од ове накнаде оствариле у посматраном периоду представљени су у табели 3.2.2.

Табела 3.2.2. Приходи од накнаде за коришћење природног лековитог фактора

ЈЛС	2008.		2009.		2010.	
	Износ, хиљ. дин	Учешће у укуп. приходу, %	Износ, хиљ. дин	Учешће у укуп. приходу, %	Износ, хиљ. дин	Учешће у укуп. приходу, %
Аранђеловац	223	0,0	94	0,0	22	0,0
Чачак	615	0,0	1.576	0,1	2.348	0,1
Ниш	1.069	0,0	609	0,0	509	0,0
Смедеревска Паланка	418	0,1	99	0,0		
Врњачка Бања	150	0,0				
Сокобања					1.888	0,7%
Укупно	2.467	0,0	2.377	0,0	4.767	0,0

Приходи од накнада за коришћење општинских путева и улица јављају се од 2009. године, а и тада само у две ЈЛС: у Блацама (приход 354.000 динара или 0,2% укупног прихода) и Тутину (2.615.000 динара или 0,8% укупног прихода). У 2010. години приходи од ове накнаде јављају се у девет локалних самоуправа, и то: Алексинцу (48.000 динара или 0,0% укупног прихода), Гаџином Хану (30.000 динара или 0,0% укупног прихода), Кањижи (207.000 динара или 0,0% укупног прихода), Неготину (398.000 динара или 0,1% укупног прихода), Новом Бечеју (9.000 динара или 0,0% укупног прихода), Сенти (1.956.000 динара или 0,4% укупног прихода), Сомбору (866.000 динара или 0,1% укупног прихода), Суботици (2.000 динара или 0,0% укупног прихода) и Убу (7.000 динара или 0,0% укупног прихода).

Табела 3.2.3. Приходи од накнада по јединицама локалне самоуправе у 2008. години

Р. бр.	ЈЛС	Годишња накнада за друмска моторна возила, тракторе и прикључна возила		Еколошке накнаде, републичке		Посебна накнада за заштиту и унапређење животне средине		Накнада за коришћење минералних сировина		Учешће прихода од накнада 1 до 4		Закуп пољопривредног земљишта		Накнада за коришћење грађевинског земљишта		Накнада за уређивање грађевинског земљишта		Учешће прихода од накнада 1 до 7	Укупни приходи без донација страних држава
		1		2		3		4		5		6		7					
		Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће				
1	Ада	2.597	0,9%	1.501	0,5%	9	0,0%	429	0,1%	1,5%	0,1%	384	0,1%	19.034	6,4%	1.541	0,5%	8,6%	296.396
2	Александровац	4.563	1,7%	2.838	1,0%	431	0,2%	0	0,0%	2,9%	0,0%	0	0,0%	1.206	0,4%	3.430	1,3%	4,6%	270.507
3	Алексинач	5.271	0,9%	3.653	0,6%	1.531	0,3%	0	0,0%	1,8%	0,0%	99	0,0%	16.112	2,8%	6.643	1,2%	5,8%	571.709
4	Алпбунар	2.845	1,0%	1.451	0,5%	389	0,1%	1.977	0,7%	2,3%	0,0%	13.683	4,7%	450	0,2%	481	0,2%	7,3%	291.438
5	Апатин	4.590	0,5%	2.783	0,3%	4.462	0,4%	17	0,0%	1,2%	0,0%	12.101	1,2%	22.941	2,3%	4.580	0,5%	5,1%	1.014.439
6	Аранђеловац	8.926	1,3%	4.691	0,7%	4.034	0,6%	1.558	0,2%	2,9%	0,0%	22	0,0%	20.455	3,1%	16.772	2,5%	8,5%	665.083
7	Ариље	3.704	1,3%	2.442	0,9%	4	0,0%	0	0,0%	2,2%	0,0%	163	0,1%	1.327	0,5%	50	0,0%	2,7%	282.409
8	Бабушница	950	0,5%	734	0,4%	326	0,2%	0	0,0%	1,1%	0,0%	0	0,0%	1.422	0,8%	788	0,4%	2,3%	186.651
9	Бач	2.546	0,9%	1.686	0,6%	2.687	0,9%	0	0,0%	2,3%	0,0%	16.449	5,5%	4.522	1,5%	-20	0,0%	9,4%	297.271
10	Бачка Паланка	10.019	1,1%	4.709	0,5%	5.092	0,6%	0	0,0%	2,2%	0,0%	9.865	1,1%	28.695	3,2%	46.021	5,1%	11,6%	901.786
11	Бачка Топола	4.242	0,7%	2.682	0,4%	721	0,1%	48	0,0%	1,2%	0,0%	53.281	8,2%	9.012	1,4%	7.505	1,2%	12,0%	648.402
12	Бачки Петровац	2.301	1,0%	1.218	0,5%	0	0,0%	0	0,0%	1,5%	0,0%	1.348	0,6%	4.659	2,0%	9.501	4,1%	8,2%	232.540
13	Бајина Башга	4.469	0,9%	2.636	0,6%	98.157	20,8%	0	0,0%	22,3%	0,0%	0	0,0%	15.652	3,3%	922	0,2%	25,8%	472.490
14	Баточина	1.630	1,0%	919	0,5%	10.943	6,4%	350	0,2%	8,2%	0,0%	34	0,0%	3.401	2,0%	927	0,5%	10,7%	169.830
15	Бечеј	5.844	1,0%	3.267	0,6%	3	0,0%	314	0,1%	1,6%	0,0%	27.384	4,8%	26.360	4,6%	18	0,0%	11,0%	573.637
16	Бела Црква	2.144	1,0%	1.150	0,5%	4	0,0%	0	0,0%	1,6%	0,0%	4.377	2,1%	5.503	2,6%	488	0,2%	6,4%	212.242
17	Бела Паланка	828	0,5%	670	0,4%	2	0,0%	1.993	1,3%	2,3%	0,0%	0	0,0%	3.270	2,2%	877	0,6%	5,1%	151.164
18	Беочин	3.318	1,0%	2.722	0,8%	49.333	14,5%	3.066	0,9%	17,1%	0,0%	774	0,2%	21.230	6,2%	1.973	0,6%	24,2%	340.804
19	Београд	347.169	0,5%	663.144	0,9%	268.611	0,4%	77.986	0,1%	1,9%	0,0%	950	0,0%	4.912.699	6,9%	13.515.340	18,9%	27,7%	71.428.231
20	Блаце	1.427	0,8%	962	0,6%	1.494	0,9%	0	0,0%	2,3%	0,0%	150	0,1%	3.305	2,0%	534	0,3%	4,7%	168.949
21	Богатић	3.642	1,2%	2.655	0,9%	3.205	1,0%	0	0,0%	3,1%	0,0%	135	0,0%	673	0,2%	89	0,0%	3,4%	309.281
22	Болнич	727	0,6%	554	0,5%	1	0,0%	0	0,0%	1,1%	0,0%	80	0,1%	0	0,0%	0	0,0%	1,1%	120.941
23	Бовезац	1.668	0,9%	1.001	0,5%	327	0,2%	0	0,0%	1,6%	0,0%	316	0,2%	778	0,4%	225	0,1%	2,3%	191.228
24	Бор	7.150	1,0%	7.380	1,0%	1	0,0%	23.774	3,3%	5,2%	0,0%	0	0,0%	110.039	15,1%	2.168	0,3%	20,6%	729.942
25	Босилеград	625	0,5%	514	0,4%	471	0,4%	466	0,4%	1,7%	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	19	0,0%	1,7%	120.581
26	Брус	2.087	0,6%	1.364	0,4%	0	0,0%	42	0,0%	1,0%	0,0%	0	0,0%	2.163	0,8%	21.275	6,3%	8,0%	336.726
27	Буђановац	4.521	0,8%	2.385	0,4%	7	0,0%	0	0,0%	1,3%	0,0%	12	0,0%	10.135	1,9%	6.989	1,3%	4,4%	547.421
28	Црна Трава	156	0,3%	141	0,3%	251	0,3%	21	0,0%	1,1%	0,0%	0	0,0%	55	0,1%	0	0,0%	1,2%	50.208
29	Чачак	26.471	1,4%	13.328	0,7%	11.991	0,6%	1.337	0,1%	2,8%	0,0%	5	0,0%	102.330	5,4%	155.795	8,2%	16,4%	1.893.671
30	Чајетина	2.600	0,4%	1.517	0,2%	1	0,0%	5	0,0%	0,6%	0,0%	0	0,0%	7.021	1,0%	312.025	44,0%	45,6%	708.675
31	Чока	1.026	0,5%	717	0,4%	0	0,0%	405	0,2%	1,2%	0,0%	1.991	1,1%	755	0,4%	100	0,1%	2,7%	186.628

Р. бр.	ЈЛС	Годишња накнада за друмска моторна возила, тракторе и прикључна возила		Еколошке накнаде, републичке		Посебна накнада за заштиту и унапређење животне средине		Накнада за коришћење минералних сировина		Учешће прихода од накнада 1 до 4		Закуп пољопривредног земљишта		Накнада за коришћење грађевинског земљишта		Накнада за уређивање грађевинског земљишта		Укупни приходи од накнада 1 до 7	Укупни приходи без донација страних држава		
		1		2		3		4		5		6		7							
		Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће						
32	Тимфевац	1.570	1,2%	796	0,6%	388	0,3%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	810	0,6%	623	0,5%	3,3%	126.103		
33	Ђурђија	6.423	1,5%	3.242	0,8%	312	0,1%	0	0,0%	0	0,0%	1.408	0,3%	9.589	2,3%	28.387	6,8%	11,8%	417.289		
34	Деспотовац	4.391	1,3%	2.572	0,8%	7.845	2,4%	736	0,2%	736	0,2%	0	0,0%	0	0,0%	6.781	2,1%	3.013	0,9%	7,8%	326.415
35	Димитровград	1.025	0,4%	611	0,2%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	2.490	0,9%	182	0,1%	1,6%	276.444		
36	Дољевац	2.286	1,1%	1.330	0,6%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	18	0,0%	39.818	19,2%	405	0,2%	21,2%	207.080		
37	Гашич Хан	1.694	1,3%	975	0,7%	1	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	422	0,3%	6.712	5,1%	4	0,0%	7,4%	132.031		
38	Голубац	1.463	1,3%	920	0,8%	407	0,4%	537	0,5%	537	0,5%	0	0,0%	1.930	1,7%	1.896	1,7%	6,3%	113.064		
39	Горњи Милановац	6.379	0,9%	4.360	0,6%	10	0,0%	12.060	1,6%	12.060	1,6%	2	0,0%	73.530	9,8%	30.478	4,1%	17,0%	747.563		
40	Илиђа	8.936	0,7%	4.161	0,3%	0	0,0%	138	0,0%	138	0,0%	55.759	4,5%	23.650	1,9%	288.140	23,5%	31,0%	1.227.793		
41	Ириг	1.452	0,8%	879	0,5%	99	0,1%	0	0,0%	0	0,0%	1.946	1,1%	680	0,4%	2.835	1,5%	4,3%	183.941		
42	Иванјина	7.464	1,8%	3.887	0,9%	1.462	0,3%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	5.214	1,2%	2.438	0,6%	4,8%	422.265		
43	Јагодина	10.047	0,6%	6.050	0,4%	16.522	1,0%	400	0,0%	400	0,0%	0	0,0%	36.265	2,2%	191.988	11,5%	15,7%	1.664.576		
44	Кавџа	5.506	1,1%	2.591	0,5%	217	0,0%	56.060	11,2%	56.060	11,2%	19.814	4,0%	1.038	0,2%	4.818	1,0%	18,0%	499.064		
45	Кикинда	6.644	0,5%	4.602	0,4%	6.987	0,6%	88.370	7,0%	88.370	7,0%	31.769	2,5%	15.576	1,2%	1.936	0,2%	12,3%	1.269.022		
46	Кладово	3.603	1,1%	2.054	0,6%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	71	0,0%	22.610	6,6%	0	0,0%	8,3%	342.135		
47	Клић	2.331	1,5%	1.237	0,8%	414	0,3%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	2,6%	152.137		
48	Књажевац	3.675	0,9%	2.566	0,6%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	13.480	3,1%	1.370	0,3%	4,9%	431.572		
49	Коцељева	1.978	1,2%	1.504	0,9%	619	0,4%	225	0,1%	225	0,1%	0	0,0%	1.134	0,7%	1.403	0,9%	4,3%	159.907		
50	Косјерић	4.534	2,3%	1.736	0,9%	1	0,0%	3.600	1,9%	3.600	1,9%	0	0,0%	4.599	2,4%	0	0,0%	7,4%	194.270		
51	Ковачица	3.287	1,0%	2.031	0,6%	1.360	0,4%	67	0,0%	67	0,0%	2.760	0,8%	3.148	1,0%	0	0,0%	3,9%	324.784		
52	Ковин	5.320	1,0%	2.662	0,5%	9.405	1,8%	630	0,1%	630	0,1%	39.780	7,7%	10.991	2,1%	9.852	1,9%	15,2%	518.095		
53	Крагујевац	22.713	0,5%	15.741	0,3%	7.994	0,2%	449	0,0%	449	0,0%	0	0,0%	168.288	3,4%	538.692	10,9%	15,2%	4.963.176		
54	Краљево	21.213	1,1%	11.626	0,6%	3	0,0%	555	0,0%	555	0,0%	0	0,0%	122.231	6,5%	61.140	3,3%	11,6%	1.869.275		
55	Крупањ	2.039	1,1%	1.425	0,8%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	1.688	0,9%	241	0,1%	2,9%	186.491		
56	Крушевац	19.100	1,1%	12.393	0,7%	2	0,0%	23	0,0%	23	0,0%	1	0,0%	55.239	3,1%	115.576	6,4%	11,3%	1.795.162		
57	Кучево	2.717	1,4%	2.670	1,4%	1.907	1,0%	1.780	0,9%	1.780	0,9%	0	0,0%	480	0,2%	798	0,4%	5,3%	193.850		
58	Кула	6.564	1,0%	3.309	0,5%	715	0,1%	170	0,0%	170	0,0%	41.266	6,2%	3.077	0,5%	721	0,0%	8,2%	668.711		
59	Куршумлија	2.571	1,0%	1.496	0,6%	290	0,1%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	5.209	2,1%	721	0,3%	4,2%	245.283		
60	Лажковац	1.978	0,3%	1.139	0,2%	35.495	5,4%	17.751	2,7%	17.751	2,7%	0	0,0%	134.140	20,4%	2.455	0,4%	29,3%	657.801		
61	Лапово	1.197	0,7%	667	0,4%	107	0,1%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	17.168	10,6%	27.381	16,9%	28,7%	162.207		
62	Лебане	2.535	1,0%	2.183	0,9%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	1.145	0,5%	4.494	1,8%	1.132	0,4%	4,5%	252.581		
63	Лесковац	17.510	1,1%	12.885	0,8%	6.376	0,4%	204	0,0%	204	0,0%	1.788	0,1%	79.425	4,8%	28.455	1,7%	8,9%	1.656.962		

Р. бр.	ЈЛС	Годишња наклада за друмска моторна возила, тракторе и прикључна возила		Еколошке накладе, републичке		Посебна наклада за заштиту и унапређење животне средине		Наклада за коришћење минералних сировина		Учешће прихода од наклада 1 до 4		Закуп пољопривредног земљишта		Наклада за коришћење грађевинског земљишта		Наклада за уређивање грађевинског земљишта		Учешће прихода од наклада 1 до 7	Укупни приходи без донација страних држава
		1		2		3		4		5		6		7					
		Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће				
64	Лозница	14.300	1,4%	7.295	0,7%	1	0,0%	0	0,0%	2,2%	2,2%	0	0,0%	27.442	2,8%	72.151	7,3%	12,2%	994.649
65	Лучани	3.666	1,2%	2.315	0,8%	4.171	1,4%	0	0,0%	3,4%	3,4%	0	0,0%	2.373	0,8%	237	0,1%	4,2%	300.811
66	Љиг	2.585	1,6%	1.318	0,8%	411	0,3%	514	0,3%	3,1%	3,1%	0	0,0%	1.500	1,0%	1.087	0,7%	4,7%	157.852
67	Љубовија	2.357	1,3%	1.150	0,6%	4.704	2,5%	1.221	0,7%	5,1%	5,1%	0	0,0%	3.202	1,7%	1.148	0,6%	7,4%	185.606
68	Мајданек	2.020	0,6%	1.432	0,4%	0	0,0%	20.226	5,9%	7,0%	7,0%	0	0,0%	20.600	6,1%	494	0,1%	13,2%	340.136
69	Мали Ђиош	1.229	0,5%	730	0,3%	14	0,0%	484	0,2%	0,9%	0,9%	13.951	5,3%	2.880	1,1%	595	0,2%	7,6%	261.208
70	Мали Зворник	1.915	1,0%	894	0,5%	25.161	13,1%	1.732	0,9%	15,5%	15,5%	0	0,0%	8.287	4,3%	363	0,2%	20,0%	192.072
71	Мало Црње	2.278	1,8%	1.253	1,0%	280	0,2%	0	0,0%	2,9%	2,9%	486	0,4%	0	0,0%	0	0,0%	3,3%	130.020
72	Медвеђа	636	0,3%	355	0,2%	131	0,1%	0	0,0%	0,5%	0,5%	0	0,0%	-4	0,0%	0	0,0%	0,5%	221.132
73	Мерошина	1.799	1,2%	1.097	0,8%	395	0,3%	0	0,0%	2,3%	2,3%	0	0,0%	10.996	7,5%	1.923	1,3%	11,1%	145.869
74	Милоница	2.425	1,1%	1.675	0,8%	1	0,0%	964	0,4%	2,3%	2,3%	0	0,0%	1.912	0,9%	3.304	1,5%	4,6%	222.162
75	Неготин	7.073	1,3%	4.367	0,8%	678	0,1%	238	0,0%	2,2%	2,2%	2.266	0,4%	6.423	1,2%	3.356	0,6%	4,4%	549.963
76	Ниш	38.785	0,7%	23.039	0,4%	17	0,0%	0	0,0%	1,1%	1,1%	0	0,0%	290.011	5,2%	676.771	12,1%	18,3%	5.605.933
77	Нова Црња	1.217	0,8%	599	0,4%	0	0,0%	1.386	0,9%	2,1%	2,1%	4.316	2,8%	2	0,0%	0	0,0%	5,0%	151.690
78	Нова Варош	2.602	0,8%	1.435	0,5%	51.469	16,4%	681	0,2%	17,9%	17,9%	0	0,0%	3.930	1,3%	0	0,0%	19,2%	313.575
79	Нови Бечеј	2.225	0,6%	1.643	0,4%	0	0,0%	3.604	0,9%	1,9%	1,9%	11.933	3,1%	3.234	0,8%	1.893	0,5%	6,3%	386.764
80	Нови Кнежевац	1.526	0,8%	775	0,4%	565	0,3%	574	0,3%	1,8%	1,8%	15.077	7,7%	2.037	1,9%	-20	0,0%	10,5%	194.975
81	Нови Пазар	15.808	1,6%	6.985	0,7%	3	0,0%	201	0,0%	2,4%	2,4%	0	0,0%	24.257	2,5%	14.952	1,5%	6,4%	970.008
82	Нови Сад	75.497	0,5%	35.496	0,2%	16.589	0,1%	106	0,0%	0,9%	0,9%	8.703	0,1%	795.794	5,4%	4.077.820	27,8%	34,2%	14.660.077
83	Осаци	3.075	0,8%	2.073	0,5%	0	0,0%	0	0,0%	1,3%	1,3%	3.779	0,9%	10.704	2,6%	1.506	0,4%	5,2%	407.934
84	Опово	1.350	0,8%	816	0,5%	149	0,1%	45	0,0%	1,5%	1,5%	8.089	5,0%	114	0,1%	302	0,2%	6,6%	160.879
85	Осечина	1.363	0,9%	983	0,6%	231	0,1%	0	0,0%	1,7%	1,7%	0	0,0%	460	0,3%	0	0,0%	2,2%	154.512
86	Панчево	21.709	0,6%	21.567	0,6%	378.078	10,9%	387	0,0%	12,2%	12,2%	42.388	1,2%	284.609	8,2%	133.775	3,9%	25,5%	3.459.109
87	Параћин	13.035	1,8%	8.554	1,2%	27.602	3,9%	4.995	0,7%	7,6%	7,6%	0	0,0%	11.200	1,6%	32.902	4,6%	13,7%	715.669
88	Петлици	2.881	0,7%	2.014	0,5%	6.115	1,5%	15	0,0%	2,6%	2,6%	5.779	1,4%	1.208	0,3%	0	0,0%	4,3%	418.380
89	Петровац на Млави	6.532	1,6%	3.764	0,9%	379	0,1%	125	0,0%	2,7%	2,7%	0	0,0%	24.861	6,3%	4.691	1,2%	10,2%	396.344
90	Пирот	6.944	0,8%	5.357	0,6%	17	0,0%	0	0,0%	1,4%	1,4%	22	0,0%	5.974	0,7%	24.289	2,7%	4,7%	901.843
91	Планиште	1.220	0,6%	775	0,4%	360	0,2%	841	0,4%	1,6%	1,6%	19.895	10,2%	19	0,0%	53	0,0%	11,9%	195.421
92	Пожаревац	11.936	0,8%	293.933	18,5%	267	0,0%	41.120	2,6%	21,8%	21,8%	0	0,0%	11.354	0,7%	9.253	0,6%	23,1%	1.590.371
93	Пожега	6.478	1,9%	3.175	0,9%	1	0,0%	2.662	0,8%	3,6%	3,6%	0	0,0%	4.985	1,5%	5.562	1,6%	6,7%	340.044
94	Прешево	4.029	1,0%	1.612	0,4%	1.061	0,3%	610	0,2%	1,9%	1,9%	0	0,0%	447	0,1%	9.595	2,5%	4,5%	388.011
95	Прибој	2.773	0,8%	1.804	0,5%	1	0,0%	0	0,0%	1,4%	1,4%	0	0,0%	2.501	0,7%	0	0,0%	2,1%	334.898

Р. бр.	ЈЛС	Годишња накнада за друга средства моторна возила, тракторе и прикључна возила		Еколошке накнаде, републичке		Посебна накнада за заштиту и унапређење животне средине		Накнада за коришћење минералних сировина		Учешће прихода од накнада 1 до 4		Закуп пољопривредног земљишта		Накнада за коришћење грађевинског земљишта		Накнада за уређивање грађевинског земљишта		Укупни приходи без донација страних држава	Учешће прихода од накнада 1 до 7
		1		2		3		4		5		6		7					
		Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће				
96	Пријеполје	5.992	1,4%	2.839	0,7%	0	0,0%	0	0,0%	2,0%	2,0%	0	0,0%	4.678	1,1%	4.400	1,0%	431.492	4,2%
97	Прокупље	4.505	0,8%	3.135	0,6%	2.755	0,5%	335	0,1%	2,0%	2,0%	0	0,0%	10.245	1,9%	0	0,0%	537.660	3,9%
98	Рача	1.496	1,1%	1.037	0,8%	14	0,0%	0	0,0%	1,9%	1,9%	49	0,0%	192	0,1%	340	0,3%	135.630	2,3%
99	Рашка	5.962	1,4%	2.719	0,6%	1.587	0,4%	0	0,0%	2,4%	2,4%	0	0,0%	17.587	4,1%	9.526	2,2%	430.764	8,7%
100	Ражањ	906	0,8%	615	0,6%	354	0,3%	0	0,0%	1,7%	1,7%	208	0,2%	5	0,0%	57	0,1%	111.322	1,9%
101	Реновац	1.521	1,1%	881	0,7%	6	0,0%	159	0,1%	1,9%	1,9%	8	0,0%	127	0,1%	0	0,0%	133.028	2,0%
102	Рума	10.726	1,4%	5.740	0,8%	2	0,0%	23	0,0%	2,2%	2,2%	19.267	2,5%	9.531	1,2%	15.674	2,1%	764.516	8,0%
103	Сечањ	1.319	0,6%	785	0,3%	1.982	0,9%	1.360	0,6%	2,3%	2,3%	14.585	6,3%	1	0,0%	102	0,0%	232.920	8,6%
104	Сента	3.524	0,8%	2.186	0,5%	1.385	0,3%	1.215	0,3%	1,8%	1,8%	3.378	0,7%	31.758	6,8%	12.894	2,8%	465.095	12,1%
105	Среница	3.611	1,3%	1.561	0,6%	1	0,0%	572	0,2%	2,1%	2,1%	0	0,0%	85	0,0%	1.253	0,5%	275.254	2,6%
106	Смедереву	14.201	0,8%	24.046	1,3%	13.645	0,7%	117	0,0%	2,8%	2,8%	3.008	0,2%	103.938	5,7%	54.676	3,0%	1.830.106	11,7%
107	См. Паланка	6.324	1,1%	4.026	0,7%	2.970	0,5%	342	0,1%	2,4%	2,4%	24	0,0%	12.144	2,1%	3.936	0,7%	572.485	5,2%
108	Сокобања	2.006	0,8%	1.150	0,4%	2	0,0%	0	0,0%	1,2%	1,2%	0	0,0%	16.785	6,3%	21.553	8,1%	267.375	15,5%
109	Сомбор	10.484	0,7%	6.936	0,5%	2.588	0,2%	15	0,0%	1,3%	1,3%	44.855	3,0%	60.442	4,0%	82.845	5,5%	1.492.880	13,9%
110	Србобран	3.908	1,2%	1.755	0,6%	587	0,2%	10.860	3,5%	5,4%	5,4%	73.263	23,3%	6.572	2,1%	774	0,2%	314.094	31,1%
111	Сремска Митровица	11.646	0,8%	7.643	0,6%	1	0,0%	4.964	0,4%	1,7%	1,7%	26.666	1,9%	41.863	3,0%	106.880	7,7%	1.386.762	14,4%
112	Сремски Карловци	1.238	0,6%	676	0,3%	5	0,0%	669	0,3%	1,2%	1,2%	0	0,0%	11.729	5,5%	5.186	2,4%	214.043	9,1%
113	Стара Пазова	11.876	0,9%	6.190	0,5%	1	0,0%	0	0,0%	1,4%	1,4%	20.235	1,6%	8.495	0,7%	31.715	2,5%	1.281.655	6,1%
114	Суботица	25.656	0,8%	13.617	0,4%	42.809	1,4%	1.925	0,1%	2,7%	2,7%	17.359	0,6%	223.680	7,1%	180.642	5,8%	3.130.754	16,2%
115	Сурдулица	2.051	0,8%	1.616	0,6%	2.449	0,9%	0	0,0%	2,3%	2,3%	0	0,0%	7.499	2,8%	3.826	1,4%	265.892	6,6%
116	Свилајнац	4.877	1,3%	2.570	0,7%	905	0,2%	0	0,0%	2,2%	2,2%	204	0,1%	5.223	1,4%	26.808	7,2%	374.115	10,8%
117	Сврљиг	1.755	1,0%	1.142	0,6%	378	0,2%	0	0,0%	1,8%	1,8%	0	0,0%	17.220	9,5%	1.162	0,6%	180.417	12,0%
118	Шабац	21.411	1,1%	13.282	0,7%	3.091	0,2%	1.609	0,1%	1,9%	1,9%	0	0,0%	38.524	1,9%	419.059	20,7%	2.023.916	24,6%
119	Шид	4.829	0,8%	2.825	0,5%	2	0,0%	0	0,0%	1,3%	1,3%	17.917	3,0%	38.688	6,6%	14.221	2,4%	590.531	13,3%
120	Темерин	5.054	1,2%	2.738	0,6%	0	0,0%	6	0,0%	1,8%	1,8%	8.889	2,0%	8.069	1,9%	18.394	4,2%	435.004	9,9%
121	Тител	2.006	1,0%	1.207	0,6%	0	0,0%	0	0,0%	1,5%	1,5%	3.226	1,6%	3.107	1,5%	0	0,0%	207.813	4,6%
122	Топола	3.859	1,4%	2.529	0,9%	6.807	2,5%	0	0,0%	4,8%	4,8%	42	0,0%	4.158	1,5%	2.709	1,0%	274.553	7,3%
123	Трговиште	1.219	1,6%	558	0,7%	34	0,0%	0	0,0%	2,3%	2,3%	0	0,0%	55	0,1%	46	0,1%	771.715	2,5%
124	Трстеник	6.355	1,3%	5.114	1,1%	6	0,0%	0	0,0%	2,4%	2,4%	0	0,0%	5.384	1,1%	7.326	1,5%	485.918	5,0%
125	Тутин	3.805	1,4%	1.677	0,6%	1	0,0%	117	0,0%	2,0%	2,0%	0	0,0%	43	0,0%	2	0,0%	275.635	2,0%
126	Уб	6.020	1,1%	3.274	0,6%	51.883	9,8%	66.301	12,6%	24,2%	24,2%	1	0,0%	119.124	22,6%	3.812	0,7%	527.332	47,5%
127	Ужице	15.324	1,1%	8.347	0,6%	21	0,0%	910	0,1%	1,7%	1,7%	0	0,0%	45.075	3,2%	125.628	8,8%	1.428.428	13,7%

Р. бр.	ЈЛС	2008. година, милиони динара		1		2		3		4		5		6		7		Укупни приходи од наклада страних држава	Учешће прихода од наклада 1 до 7
		Годишња наклада за друмска моторна возила, тракторе и прикључна возила		Еколошке накладе, републичке		Поседна наклада за заштиту и унапређење животне средине		Наклада за коришћење минералних сировина		Учешће прихода од наклада 1 до 4		Закуп пољопривредног земљишта		Наклада за коришћење грађевинског земљишта		Наклада за уређивање грађевинског земљишта			
		Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће		
128	Ваљево	16.246	1,1%	9.937	0,7%	9	0,0%	1.579	0,1%	1,9%	0	0,0%	12.132	0,8%	30.319	2,0%	4,7%	1.481.318	
129	Варварин	3.201	1,8%	2.455	1,4%	32	0,0%	0	0,0%	3,2%	120	0,1%	168	0,1%	0	0,0%	3,3%	179.690	
130	Велика Плана	7.003	1,5%	3.894	0,8%	2.238	0,5%	193	0,0%	2,8%	268	0,1%	4.441	0,9%	12.339	2,6%	6,3%	480.707	
131	Велико Градиште	3.407	1,2%	2.494	0,9%	439	0,2%	1.778	0,6%	3,0%	434	0,2%	4.684	1,7%	8.115	3,0%	7,8%	274.282	
132	Владичин Хан	1.925	0,8%	1.256	0,5%	111	0,0%	0	0,0%	1,4%	0	0,0%	4.071	1,7%	0	0,0%	3,0%	241.562	
133	Владимирци	2.474	1,1%	1.941	0,9%	9.782	4,5%	634	0,3%	6,8%	0	0,0%	521	0,2%	0	0,0%	7,0%	219.152	
134	Власотинце	3.627	1,0%	2.923	0,8%	1.453	0,4%	0	0,0%	2,3%	0	0,0%	253	0,1%	3.618	1,0%	3,4%	345.695	
135	Врање	12.813	1,2%	7.773	0,7%	4.678	0,4%	710	0,1%	2,4%	0	0,0%	41.594	3,8%	38.843	3,5%	9,6%	1.104.556	
136	Врбас	8.837	1,1%	4.841	0,6%	32.502	4,1%	23	0,0%	5,8%	38.069	4,8%	52.729	6,6%	13.944	1,8%	19,0%	794.009	
137	Врњачка Бања	4.668	0,6%	2.911	0,4%	0	0,0%	0	0,0%	0,9%	0	0,0%	4.040	0,5%	369.994	44,8%	46,2%	825.711	
138	Вршац	8.084	0,7%	4.110	0,3%	5.248	0,4%	364	0,0%	1,4%	31.248	2,5%	41.530	3,3%	27.595	2,2%	9,5%	1.242.976	
139	Зачрар	7.789	0,8%	5.052	0,5%	27.067	2,9%	250	0,0%	4,3%	0	0,0%	76.100	8,2%	8.281	0,9%	13,4%	926.313	
140	Зрењанин	20.558	0,6%	12.843	0,4%	37.140	1,1%	15.133	0,5%	2,6%	44.223	1,4%	123.180	3,8%	322.749	10,0%	17,8%	3.240.515	
141	Жабљак	4.936	1,5%	2.394	0,7%	975	0,3%	174	0,1%	2,7%	14.482	4,5%	5.519	1,7%	1.217	0,4%	9,3%	319.685	
142	Жабари	1.777	1,4%	1.002	0,8%	528	0,4%	0	0,0%	2,6%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	2,6%	128.269	
143	Жагубица	1.516	0,9%	1.068	0,7%	1	0,0%	76	0,0%	1,7%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	1,7%	160.363	
144	Житиште	1.742	0,6%	1.154	0,4%	0	0,0%	8.988	3,2%	4,3%	34.177	12,3%	0	0,0%	0	0,0%	16,6%	277.479	
145	Житораја	1.517	1,0%	1.398	1,0%	474	0,3%	0	0,0%	2,3%	0	0,0%	1.722	1,2%	0	0,0%	3,5%	146.920	
Укупно		1.241.055	0,7%	1.497.856	0,9%	1.341.225	0,8%	501.675	0,3%	2,6%	894.441	0,5%	9.014.710	5,1%	22.533.877	12,8%	21,1%	175.751.552	

Табела 3.2.4. Приходи од накнада по јединицама локалне самоуправе у 2009. години

Р. бр.	ЈЛС	Годишња накнада за друмска моторна возила, тракторе и прикључна возила		Еколошке накнаде, републичке		Посебна накнада за заштиту и унапређење животне средине		Накнада за коришћење минералних сировина		Учешће прихода од накнада 1 до 4		Закуп пољопривредног земљишта		Накнада за коришћење грађевинског земљишта		Накнада за уређивање грађевинског земљишта		Учешће прихода од накнада 1 до 7	Укупни приходи без донација страних држава
		1		2		3		4		5		6		7					
		Износ	%	Износ	%	Износ	%	Износ	%	Износ	%	Износ	%	Износ	%				
1	Ада	2.575	1,0%	1.257	0,5%	11	0,0%	746	0,3%	1,7%	18.646	7,0%	13.010	4,9%	801	0,3%	264.952		
2	Александровац	5.186	1,8%	2.559	0,9%	393	0,1%	0	0,0%	2,8%	0	0,0%	556	0,2%	5.092	1,8%	290.296		
3	Алексинач	5.728	1,0%	2.993	0,5%	4.667	0,8%	15	0,0%	2,3%	1,25	0,0%	50.260	8,5%	4.753	0,8%	590.277		
4	Алмунар	3.227	1,2%	1.287	0,5%	416	0,2%	2.894	1,1%	3,0%	26.915	10,2%	459	0,2%	521	0,2%	263.549		
5	Апатин	4.980	0,9%	2.326	0,4%	3.392	0,6%	14	0,0%	2,0%	21.921	4,0%	20.281	3,7%	1.766	0,3%	547.565		
6	Аранђеловац	9.648	1,5%	4.092	0,7%	7.784	1,2%	1.628	0,3%	3,7%	19	0,0%	50.572	8,0%	18.576	3,0%	629.094		
7	Ариље	4.047	1,6%	2.133	0,8%	2	0,0%	0	0,0%	2,4%	185	0,1%	2.088	0,8%	1.022	0,4%	260.614		
8	Бабушница	1.120	0,6%	639	0,4%	43	0,0%	0	0,0%	1,0%	8	0,0%	1.959	1,1%	389	0,2%	174.930		
9	Бач	2.671	0,9%	1.324	0,5%	2.262	0,8%	0	0,0%	2,2%	57.438	19,9%	2.165	0,8%	0	0,0%	288.205		
10	Бачка Паланка	10.515	1,1%	3.923	0,4%	9.359	1,0%	0	0,0%	2,6%	53.405	5,8%	21.054	2,3%	48.207	5,2%	15.888		
11	Бачка Топола	4.734	0,9%	2.343	0,4%	776	0,1%	90	0,0%	1,4%	71.059	12,9%	9.563	1,7%	2.268	0,4%	551.640		
12	Бачки Петровац	2.446	0,9%	1.009	0,4%	641	0,2%	0	0,0%	1,4%	35.812	12,5%	6.066	2,1%	9.079	3,2%	286.164		
13	Бајина Башта	4.830	1,1%	2.310	0,5%	97.600	22,0%	0	0,0%	23,7%	80	0,0%	12.440	2,8%	2.443	0,6%	442.872		
14	Белоцина	1.839	1,2%	879	0,6%	6.155	4,0%	0	0,0%	5,8%	8	0,0%	13.814	2,8%	300	0,2%	153.847		
15	Бечеј	6.083	1,2%	2.664	0,5%	1	0,0%	400	0,1%	1,8%	12.662	2,5%	32.731	6,4%	-18	0,0%	514.443		
16	Бела Црква	2.283	1,0%	1.073	0,5%	0	0,0%	0	0,0%	1,5%	14.599	6,4%	5.040	2,2%	794	0,3%	229.665		
17	Бела Паланка	900	0,5%	587	0,3%	2.782	1,5%	200	0,1%	2,4%	85	0,0%	9.464	5,2%	88	0,0%	182.620		
18	Беоцин	3.393	1,2%	4.564	1,6%	54.519	18,5%	2.638	0,9%	22,1%	572	0,2%	31.233	10,6%	5.502	1,9%	294.394		
19	Београд	373.744	0,6%	1.060.364	1,7%	299.775	0,5%	90.102	0,1%	2,9%	2.214	0,0%	6.384.293	10,1%	9.680.038	15,3%	63.399.189		
20	Блаци	1.652	1,1%	848	0,6%	1.959	1,3%	0	0,0%	2,9%	186	0,1%	3.066	2,0%	564	0,4%	152.504		
21	Болатић	3.934	1,3%	2.320	0,8%	1.190	0,4%	0	0,0%	2,5%	494	0,2%	1.094	0,4%	115	0,0%	302.856		
22	Боржани	828	0,6%	471	0,4%	1	0,0%	0	0,0%	1,0%	2.378	1,8%	366	0,3%	0	0,0%	129.609		
23	Борњевац	1.847	1,0%	921	0,5%	624	0,3%	0	0,0%	1,9%	364	0,2%	2.823	1,6%	209	0,1%	176.675		
24	Бор	7.295	1,0%	3.748	0,5%	2.444	0,3%	0	0,0%	1,8%	0	0,0%	95.504	13,0%	3.296	0,4%	736.824		
25	Босилеград	684	0,5%	455	0,4%	73	0,0%	2.429	1,9%	2,9%	0	0,0%	0	0,0%	6	0,0%	126.056		
26	Брус	2.332	0,9%	1.236	0,5%	2	0,0%	290	0,1%	1,5%	0	0,0%	3.762	1,5%	16.359	6,4%	253.866		
27	Бујановац	5.203	1,0%	2.215	0,4%	17	0,0%	0	0,0%	1,4%	0	0,0%	11.204	2,1%	4.531	0,9%	529.237		
28	Црна Трава	172	0,4%	115	0,3%	49	0,1%	0	0,0%	0,7%	0	0,0%	64	0,0%	0	0,0%	44.959		
29	Чачак	28.595	1,6%	11.434	0,7%	12.700	0,7%	1.080	0,1%	3,1%	365	0,0%	112.218	6,4%	138.904	7,9%	1.758.465		
30	Чајетина	2.981	0,4%	1.403	0,2%	0	0,0%	2	0,0%	0,7%	0	0,0%	10.503	1,6%	30.207	4,4%	666.072		
31	Чока	1.172	0,7%	642	0,4%	8	0,0%	550	0,3%	1,4%	15.848	9,5%	1.492	0,9%	28	0,0%	166.305		
32	Ћиљевац	1.685	1,3%	680	0,5%	406	0,3%	0	0,0%	2,1%	0	0,0%	1.496	1,1%	469	0,4%	131.902		
33	Љубица	7.038	2,0%	2.923	0,8%	7.897	2,8%	0	0,0%	5,0%	268	0,1%	12.468	3,5%	8.263	2,3%	357.889		
34	Деспотовац	4.845	1,4%	2.274	0,6%	9.874	2,8%	359	0,1%	4,9%	0	0,0%	23.938	6,8%	2.630	0,7%	353.215		
35	Димитровград	1.139	0,5%	519	0,2%	1	0,0%	0	0,0%	0,7%	251	0,1%	9.941	4,0%	475	0,2%	245.925		

Р. бр.	ЈЛС	Годишња наклада за друмска моторна возила, тракторе и прикључна возила		Еколошке накнаде, републичне		Поседна наклада за заштиту и унапређење животне средине		Наклада за коришћење минералних сировина		Учешће прихода од наклада 1 до 4		Закуп пољопривредног земљишта		Наклада за коришћење грађевинског земљишта		Наклада за уређевање грађевинског земљишта		Учешће прихода од наклада 1 до 7	Укупни приходи без донација страних држава
		1		2		3		4		5		6		7					
		Износ	%	Износ	%	Износ	%	Износ	%	Износ	%	Износ	%	Износ	%				
36	Дољевац	2.416	1,3%	1.135	0,6%	4	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	9	0,0%	28.855	16,0%	194	0,1%	18,1%	180.531
37	Гацин Хан	1.813	1,6%	834	0,7%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	76	0,1%	8.509	7,4%	53	0,0%	9,8%	115.373
38	Голубац	1.590	1,4%	801	0,7%	366	0,3%	93	0,1%	2,4%	0,0%	0	0,0%	2.729	2,3%	2.129	1,8%	6,6%	117.126
39	Горњи Милановац	7.684	1,1%	4.082	0,6%	2	0,0%	9.159	1,4%	3,0%	0,0%	0	0,0%	79.336	11,0%	23.702	3,3%	17,3%	718.097
40	Илиђа	9.883	0,8%	3.620	0,3%	0	0,0%	70	0,0%	1,1%	0,0%	44.300	3,7%	29.230	2,4%	302.056	25,1%	32,4%	1.202.277
41	Ириг	1.568	1,0%	805	0,5%	25	0,0%	0	0,0%	1,6%	0,0%	22.709	15,1%	980	0,7%	4.243	2,8%	20,2%	150.290
42	Ивањина	8.331	2,2%	3.574	0,9%	1.535	0,4%	0	0,0%	3,5%	0,0%	0	0,0%	5.433	3,1%	2.106	0,5%	5,5%	383.630
43	Јагодина	10.804	0,9%	5.259	0,4%	14.376	1,2%	500	0,0%	2,5%	0,0%	986	0,1%	38.308	3,1%	129.248	10,4%	16,0%	1.246.941
44	Канажа	5.565	1,1%	2.177	0,4%	1.668	0,3%	77.684	15,8%	17,7%	0,0%	14.105	2,9%	2.929	0,6%	2.131	0,4%	21,6%	492.085
45	Кикинда	7.387	0,7%	4.541	0,4%	7.071	0,6%	136.270	12,3%	14,0%	0,0%	48.799	4,4%	16.006	1,4%	2.446	0,2%	20,1%	1.107.482
46	Кладово	4.065	1,1%	1.870	0,5%	12.700	3,5%	0	0,0%	5,1%	0,0%	1.167	0,3%	28.860	7,9%	34	0,0%	13,4%	363.337
47	Клић	2.490	1,6%	1.085	0,7%	435	0,3%	0	0,0%	2,7%	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	2,7%	150.905
48	Књажевац	3.816	1,0%	2.178	0,6%	1	0,0%	0	0,0%	1,5%	0,0%	0	0,0%	9.774	2,5%	446	0,1%	4,2%	388.942
49	Коцељева	2.404	1,5%	1.309	0,8%	3.363	2,1%	125	0,1%	4,4%	0,0%	0	0,0%	1.013	0,6%	2.035	1,3%	6,3%	162.151
50	Косјерић	4.858	2,5%	1.438	0,7%	1	0,0%	3.007	1,5%	4,8%	0,0%	94	0,0%	5.460	2,8%	0	0,0%	7,6%	195.266
51	Ковачица	3.457	2,2%	1.918	0,7%	1.354	0,5%	62	0,0%	2,4%	0,0%	20.849	7,3%	7.857	2,7%	0	0,0%	12,4%	287.111
52	Ковин	5.827	1,2%	2.228	0,5%	12.891	2,7%	500	0,1%	4,4%	0,0%	34.996	7,2%	16.558	3,4%	6.272	1,3%	16,3%	484.886
53	Крагујевац	25.870	0,7%	14.005	0,4%	8.521	0,2%	715	0,0%	1,4%	0,0%	0	0,0%	301.913	8,5%	335.573	9,4%	19,3%	3.558.506
54	Краљево	23.397	1,4%	10.207	0,6%	4	0,0%	66	0,0%	2,1%	0,0%	0	0,0%	119.783	7,4%	39.565	2,4%	11,9%	1.628.503
55	Крупањ	2.290	1,2%	1.231	0,6%	0	0,0%	0	0,0%	1,8%	0,0%	4	0,0%	2.834	1,5%	255	0,1%	3,4%	191.811
56	Крушевац	20.064	1,1%	10.323	0,6%	7.341	0,4%	0	0,0%	2,2%	0,0%	144	0,0%	50.373	2,9%	94.277	5,4%	10,4%	1.752.594
57	Кучево	3.054	1,5%	452	0,2%	1.700	0,8%	1.360	0,6%	2,7%	0,0%	0	0,0%	1.187	0,6%	901	0,4%	3,7%	209.551
58	Кула	6.929	1,1%	2.781	0,4%	13.462	2,1%	183	0,0%	3,6%	0,0%	51.614	8,0%	7.794	1,2%	2.105	0,3%	13,2%	644.076
59	Куршумлија	2.981	1,2%	1.320	0,5%	290	0,1%	0	0,0%	1,8%	0,0%	0	0,0%	7.949	3,2%	1.177	0,5%	5,5%	249.802
60	Лакувац	2.312	0,4%	1.090	0,2%	49.867	8,7%	52.175	9,1%	18,3%	0,0%	0	0,0%	141.129	24,5%	291	0,1%	42,9%	574.963
61	Палово	1.186	0,9%	589	0,4%	116	0,1%	0	0,0%	1,4%	0,0%	1.318	0,6%	4.651	2,1%	944	0,4%	5,4%	220.735
62	Лебане	2.889	1,3%	2.087	0,9%	1	0,0%	0	0,0%	2,3%	0,0%	4.906	0,3%	115.011	6,8%	98.656	5,9%	15,2%	1.680.638
63	Лесковац	19.229	1,1%	11.185	0,7%	6.233	0,4%	258	0,0%	2,2%	0,0%	0	0,0%	26.005	2,7%	79.537	8,3%	13,4%	953.718
64	Лозница	15.718	1,6%	6.402	0,7%	2	0,0%	0	0,0%	2,3%	0,0%	0	0,0%	2.322	0,7%	227	0,1%	4,2%	319.251
65	Лузница	4.025	1,3%	2.086	0,7%	4.670	1,5%	0	0,0%	3,4%	0,0%	0	0,0%	4.494	2,8%	611	0,4%	6,4%	161.482
66	Луг	3.056	1,9%	1.219	0,8%	436	0,3%	498	0,3%	3,2%	0,0%	0	0,0%	4.797	2,7%	917	0,5%	11,4%	175.417
67	Љубовија	2.632	1,5%	1.041	0,6%	7.370	4,2%	3.227	1,8%	8,1%	0,0%	0	0,0%	61.777	17,5%	1.041	0,3%	18,8%	353.132
68	Маджарек	2.304	0,7%	1.338	0,4%	0	0,0%	0	0,0%	1,0%	0,0%	0	0,0%	3.462	1,7%	2.028	1,0%	16,2%	206.906
69	Мали Идрш	1.375	0,7%	651	0,3%	2	0,0%	54	0,0%	1,0%	0,0%	25.886	12,5%	3.462	1,7%	2.028	1,0%	16,2%	206.906
70	Мали Зворник	2.262	1,2%	837	0,5%	26.971	14,8%	368	0,2%	16,7%	0,0%	0	0,0%	8.523	4,7%	213	0,1%	21,5%	182.330
71	Мало Црниће	2.630	1,9%	1.163	0,8%	342	0,2%	0	0,0%	3,0%	0,0%	1.162	0,8%	0	0,0%	0	0,0%	3,8%	140.188

Р. бр.	ЈЛС	Годишња накнада за друмска моторна возила, тракторе и прикључна возила		Еколошке накнаде, републичне		Поседна накнада за заштиту и унапређење животне средине		Накнада за коришћење минералних сировина		Учешће прихода од накнада 1 до 4		Закуп пољопривредног земљишта		Накнада за коришћење грађевинског земљишта		Накнада за уређивање грађевинског земљишта		Учешће прихода од накнада 1 до 7	Укупни приходи без донација страних држава		
		Износ	%	Износ	%	Износ	%	Износ	%	Износ	%	Износ	%	Износ	%	Износ	%				
72	Медвеђа	790	0,4%	352	0,2%	137	0,1%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	179.784	
73	Мерошина	1.934	1,3%	1.019	0,7%	967	0,7%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	5.102	3,5%	5.102	10,2%	147.771	
74	Милоница	2.652	1,5%	1.506	0,9%	0	0,0%	358	0,2%	358	0,2%	0	0,0%	0	0,0%	15.180	8,6%	15.180	11,7%	177.123	
75	Неготин	7.908	1,3%	5.311	0,9%	15.048	0,5%	15	0,0%	15	0,0%	7.301	1,2%	2.135	0,4%	8.494	1,4%	8.494	7,7%	599.438	
76	Ниш	41.624	0,8%	19.908	0,4%	14.768	0,3%	0	0,0%	0	0,0%	1.5%	0,0%	309.681	5,9%	383.958	7,4%	383.958	14,8%	5.208.268	
77	Нова Црња	1.317	0,9%	508	0,3%	1	0,0%	2.001	1,3%	2.001	1,3%	13.664	9,0%	1	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	11,6%	150.986
78	Нова Варош	3.022	1,0%	1.279	0,4%	55.922	17,8%	538	0,2%	538	0,2%	19,3%	0,0%	4.894	1,6%	0	0,0%	0	0,0%	20,9%	314.085
79	Нова Бечеј	2.477	0,7%	1.284	0,3%	0	0,0%	4.405	1,2%	4.405	1,2%	2,2%	0,0%	35.626	9,4%	38.224	10,1%	38.224	10,1%	379.085	
80	Нови Кнежевац	1.533	0,9%	629	0,4%	648	0,4%	1.718	0,6%	1.718	0,6%	2,7%	0,0%	8.136	4,7%	2.344	0,7%	3.248	1,9%	173.595	
81	Нови Пазар	20.119	2,0%	6.792	0,7%	10	0,0%	128	0,0%	128	0,0%	2,7%	0,0%	46.516	4,6%	27.264	2,7%	27.264	2,7%	1.002.450	
82	Нови Сад	80.602	0,7%	31.173	0,3%	38.074	0,3%	171	0,0%	171	0,0%	1,3%	0,0%	10.942	0,1%	879.188	7,8%	1.940.698	17,2%	11.281.177	
83	Осаји	3.528	0,8%	1.862	0,4%	2	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	1,2%	0,0%	26.291	5,9%	14.520	3,3%	2.725	0,6%	444.522	
84	Опovo	1.533	1,1%	684	0,5%	11	0,0%	8	0,0%	8	0,0%	1,7%	0,0%	8.773	6,5%	40	0,0%	0	0,0%	8,2%	135.054
85	Осечина	1.536	1,0%	848	0,5%	242	0,2%	0	0,0%	0	0,0%	1,7%	0,0%	711	0,4%	167	0,1%	167	0,1%	2,2%	158.394
86	Панчево	22.838	0,8%	14.064	0,5%	346.945	12,3%	491	0,0%	491	0,0%	13,7%	4,8%	136.057	4,8%	241.264	8,6%	88.108	3,1%	30,2%	2.814.496
87	Параћин	13.837	1,8%	7.029	0,9%	44.276	5,8%	4.417	0,6%	4.417	0,6%	9,1%	0,0%	103	0,0%	38.786	5,0%	80.741	10,5%	24,6%	768.282
88	Пелinci	3.140	0,9%	2.153	0,6%	5.809	1,7%	32	0,0%	32	0,0%	3,2%	0,0%	26.728	7,8%	1.184	0,3%	0	0,0%	11,4%	343.163
89	Петровац на Млави	7.430	2,0%	3.423	0,9%	398	0,1%	100	0,0%	100	0,0%	3,0%	0,0%	0	0,0%	11.681	3,1%	4.496	1,2%	7,3%	378.714
90	Пирот	7.336	0,9%	4.592	0,6%	30	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	1,5%	0,0%	387	0,0%	8.934	1,1%	14.592	1,8%	4,4%	814.194
91	Планиште	1.372	0,6%	700	0,3%	507	0,2%	1.221	0,6%	1.221	0,6%	1,7%	0,0%	35.466	16,2%	0	0,0%	25	0,0%	17,9%	219.108
92	Пожевац	13.759	0,9%	358.337	22,4%	-90	0,0%	47.108	2,9%	47.108	2,9%	26,2%	0,0%	0	0,0%	10.974	0,7%	27.140	1,7%	28,6%	1.601.092
93	Пожега	6.868	1,8%	2.844	0,7%	8	0,0%	1.928	0,5%	1.928	0,5%	3,0%	0,0%	0	0,0%	7.487	1,9%	7.901	2,0%	7,0%	387.294
94	Прешево	5.035	1,2%	1.553	0,4%	1.411	0,3%	257	0,1%	257	0,1%	1,9%	0,0%	0	0,0%	1.813	0,4%	5.654	1,3%	3,7%	423.996
95	Прибој	3.289	1,1%	1.641	0,6%	1.095	0,4%	0	0,0%	0	0,0%	2,1%	0,0%	0	0,0%	4.538	1,6%	0	0,0%	3,7%	288.470
96	Прилепоље	6.916	1,6%	2.587	0,6%	4	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	2,2%	0,0%	0	0,0%	4.523	1,0%	8.371	1,9%	5,2%	288.470
97	Прокупље	5.063	1,0%	2.743	0,5%	3.628	0,7%	406	0,1%	406	0,1%	2,2%	0,0%	125	0,0%	13.160	2,5%	0	0,0%	4,7%	532.390
98	Рава	1.657	1,3%	878	0,7%	3	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	2,0%	0,0%	52	0,0%	7.999	0,6%	183	0,1%	2,9%	124.898
99	Рашка	6.414	1,3%	2.387	0,5%	1.416	0,3%	75	0,0%	75	0,0%	2,1%	0,0%	0	0,0%	20.616	4,2%	21.163	4,3%	10,6%	492.796
100	Ражак	999	1,0%	581	0,6%	381	0,4%	0	0,0%	0	0,0%	1,9%	0,0%	658	0,6%	884	0,9%	118	0,1%	0,9%	103.807
101	Рековац	1.668	1,2%	741	0,5%	5	0,0%	23	0,0%	23	0,0%	1,7%	0,0%	0	0,0%	208	0,1%	0	0,0%	1,8%	143.007
102	Рума	11.677	1,5%	4.813	0,6%	5	0,0%	40	0,0%	40	0,0%	2,1%	0,0%	50.960	6,4%	6.857	0,9%	20.318	2,6%	11,9%	795.444
103	Сечањ	1.378	0,6%	660	0,3%	341	0,1%	2.100	0,9%	2.100	0,9%	1,9%	0,0%	25.219	10,7%	0	0,0%	147	0,1%	12,7%	234.893
104	Сента	3.710	0,8%	1.970	0,4%	1.616	0,4%	1.247	0,3%	1.247	0,3%	1,9%	0,0%	35.248	7,9%	32.546	7,3%	1.029	0,2%	17,4%	444.450
105	Среница	3.816	1,3%	1.319	0,4%	11	0,0%	328	0,1%	328	0,1%	1,8%	0,0%	0	0,0%	50	0,0%	1.467	0,5%	2,3%	298.422
106	Смедерево	15.274	1,0%	19.002	1,2%	12.170	0,8%	0	0,0%	0	0,0%	3,0%	0,4%	5.779	0,4%	110.592	7,2%	56.200	3,7%	14,4%	1.525.934

Р. бр.	ЈЛС	Годишња наклада за друмска моторна возила, тракторе и прикључна возила		Еколошке наккаде, републичне		Поседна наклада за заштиту и унапређење животне средине		Наклада за коришћење минералних сировина		Учешће прихода од наклада 1 до 4		Закуп пољопривредног земљишта		Наклада за коришћење грађевинског земљишта		Наклада за уређивање грађевинског земљишта		Учешће прихода од наклада 1 до 7	Укупни приходи без донација страних држава
		Износ	%	Износ	%	Износ	%	Износ	%	Износ	%	Износ	%	Износ	%	Износ	%		
107	Смедеревска Паланка	6.735	1,2%	3.523	0,7%	9.445	1,7%	319	0,1%	3,7%	94	0,0%	8.651	1,6%	7.724	1,4%	6,7%	541.075	
108	Сокобања	2.195	1,0%	994	0,4%	3.511	1,5%	0	0,0%	2,9%	4	0,0%	12.463	5,4%	9.633	4,2%	12,6%	229.446	
109	Сомбор	12.184	0,9%	6.089	0,5%	2.926	0,2%	0	0,0%	1,6%	64.751	4,9%	65.479	4,9%	44.025	3,3%	14,8%	1.324.993	
110	Србобран	3.855	1,5%	1.380	0,5%	627	0,2%	15.060	5,8%	8,0%	69.069	26,5%	6.898	2,6%	835	0,3%	37,5%	260.724	
111	Сремска Митровица	12.944	1,0%	6.433	0,5%	0	0,0%	2.607	0,2%	1,8%	58.496	4,7%	37.729	3,0%	103.206	8,2%	17,7%	1.251.659	
112	Сремска Карловци	1.423	0,9%	639	0,4%	0	0,0%	1.348	0,9%	2,2%	0	0,0%	9.385	6,1%	9.603	6,2%	14,5%	154.848	
113	Стара Пазова	13.115	1,3%	5.413	0,5%	0	0,0%	0	0,0%	1,9%	25.329	2,6%	11.748	1,2%	21.024	2,1%	7,7%	992.522	
114	Суботица	27.146	1,0%	11.679	0,4%	41.021	1,5%	2.543	0,1%	3,0%	53.258	2,0%	279.856	10,3%	85.979	3,2%	18,4%	2.723.096	
115	Сурдулица	2.318	0,7%	1.636	0,5%	2.576	0,8%	0	0,0%	2,1%	0	0,0%	6.414	2,1%	4.782	1,5%	5,7%	311.312	
116	Свилајнац	5.278	1,5%	2.383	0,7%	4.501	1,3%	0	0,0%	3,5%	91	0,0%	5.691	1,6%	19.962	5,7%	10,8%	351.318	
117	Сврђињ	1.844	1,0%	977	0,5%	394	0,2%	0	0,0%	1,8%	83	0,0%	12.832	7,0%	759	0,4%	9,2%	182.599	
118	Шабач	23.224	1,4%	11.948	0,7%	3.152	0,2%	2.308	0,1%	2,4%	0	0,0%	49.920	2,9%	242.509	14,2%	19,5%	1.709.889	
119	Шид	5.387	1,0%	2.493	0,5%	0	0,0%	0	0,0%	1,5%	28.610	5,3%	40.831	7,6%	11.867	2,2%	16,5%	539.614	
120	Темерин	5.634	1,3%	2.356	0,6%	1	0,0%	2	0,0%	1,9%	27.410	6,5%	8.331	2,0%	8.353	2,0%	12,4%	420.893	
121	Тител	2.147	1,3%	1.019	0,6%	0	0,0%	0	0,0%	1,9%	6.588	3,9%	2.533	1,5%	0	0,0%	7,3%	168.792	
122	Топола	4.235	1,6%	2.225	0,8%	7.312	2,8%	3	0,0%	5,2%	72	0,0%	6.312	2,4%	2.806	1,1%	8,7%	262.513	
123	Трговиште	1.202	1,5%	473	0,6%	3	0,0%	0	0,0%	2,1%	0	0,0%	15	0,0%	424	0,5%	2,6%	80.663	
124	Трстеник	7.320	1,4%	4.664	0,9%	2	0,0%	0	0,0%	2,3%	245	0,0%	5.833	1,1%	4.556	0,9%	4,4%	519.625	
125	Тутин	5.663	1,7%	1.775	0,5%	45	0,0%	65	0,0%	2,3%	0	0,0%	8.372	2,6%	1.491	0,5%	5,3%	325.532	
126	Уб	6.201	1,1%	2.879	0,5%	15.698	2,8%	26.431	4,7%	9,1%	5	0,0%	259.855	46,2%	3.075	0,5%	55,9%	562.005	
127	Умиче	16.676	1,3%	7.702	0,6%	13	0,0%	417	0,0%	1,9%	0	0,0%	73.044	5,5%	61.715	4,7%	12,1%	1.323.034	
128	Ваљево	16.961	1,1%	8.429	0,6%	2	0,0%	1.657	0,1%	1,8%	0	0,0%	20.695	1,4%	46.800	3,1%	6,2%	1.520.097	
129	Варварин	3.620	2,0%	2.134	1,2%	31	0,0%	0	0,0%	3,2%	135	0,1%	283	0,2%	0	0,0%	3,5%	179.214	
130	Велика Плана	7.661	1,5%	3.438	0,7%	3.350	0,7%	249	0,1%	3,0%	563	0,1%	7.472	1,5%	7.670	1,5%	18,2%	494.863	
131	Велико Градиште	4.002	1,5%	2.205	0,8%	2.775	1,0%	2.967	1,1%	4,3%	757	0,3%	31.317	11,4%	6.070	2,2%	16,7%	275.422	
132	Владичин Хан	2.119	0,9%	1.094	0,5%	655	0,3%	0	0,0%	1,7%	27	0,0%	6.146	2,1%	0	0,0%	4,5%	225.258	
133	Владимирци	2.626	1,5%	1.633	0,9%	4.707	2,6%	0	0,0%	5,0%	0	0,0%	303	0,2%	4	0,0%	5,1%	180.287	
134	Власотинце	4.007	1,3%	2.507	0,8%	1.503	0,5%	0	0,0%	2,7%	0	0,0%	285	0,1%	1.911	0,6%	3,4%	301.748	
135	Врање	14.216	1,2%	6.837	0,6%	14.123	1,2%	2.450	0,2%	3,2%	117	0,0%	48.992	4,2%	33.310	2,9%	10,3%	1.161.316	
136	Врбас	9.277	1,3%	4.955	0,7%	19.727	2,7%	0	0,0%	4,6%	50.451	6,8%	75.735	10,3%	10.896	1,5%	23,2%	738.595	
137	Врњачка Бања	5.220	1,0%	2.623	0,5%	4	0,0%	0	0,0%	1,5%	36.425	3,3%	44.942	4,1%	15.379	2,8%	31,0%	541.008	
138	Вршац	8.620	0,8%	3.578	0,3%	4.008	0,4%	234	0,0%	1,5%	0	0,0%	44.942	4,1%	15.379	1,4%	10,3%	1.097.268	
139	Зајечар	8.096	0,9%	4.343	0,5%	41.462	4,6%	200	0,0%	6,0%	200	0,0%	128.261	14,0%	6.578	0,7%	20,8%	899.990	
140	Зрењанин	22.108	0,9%	11.461	0,5%	34.011	1,3%	22.701	0,9%	3,6%	52.765	2,1%	183.266	7,2%	74.798	3,0%	15,9%	2.529.457	
141	Жабљак	5.307	1,7%	2.059	0,7%	778	0,3%	46	0,0%	2,7%	23.332	7,6%	8.156	2,6%	567	0,2%	13,0%	308.930	

Р. бр.	ЈЛС	Годишња накнада за друмска моторна возила, тракторе и прикључна возила		Еколошке накнаде, републичке		Посебна накнада за заштиту и унапребене животне средине		Накнада за коришћење минералних сировина		Учешће прихода од накнада 1 до 4		Закуп пољопривредног земљишта		Накнада за коришћење грађевинског земљишта		Накнада за уређивање грађевинског земљишта		Учешће прихода од накнада 1 до 7	Укупни приходи без донација страних држава
		Износ	%	Износ	%	Износ	%	Износ	%	Износ	%	Износ	%	Износ	%	Износ	%		
142	Жабари	2.022	1,4%	918	0,6%	599	0,4%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	2,4%	148.035
143	Жагубица	1.786	1,1%	986	0,6%	2.779	1,8%	147	0,1%	140	0,1%	150	0,1%	0	0,0%	0	0,0%	3,8%	156.699
144	Житиште	1.918	0,7%	917	0,3%	0	0,0%	14.160	5,2%	44.045	16,1%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	22,3%	273.341
145	Жигорађа	1.673	1,0%	1.158	0,7%	1.030	0,6%	0	0,0%	354	0,2%	2.144	1,3%	0	0,0%	0	0,0%	3,8%	168.755
	Укупно	1.351.530	0,9%	1.885.618	1,2%	1.479.516	0,9%	555.437	0,4%	1.579.957	1,0%	11.438.987	7,3%	15.123.678	9,7%	15.123.678	9,7%	21,4%	156.469.615

Табела 3.2.5. Приходи од наклада по јединицама локалне самоуправе у 2010. години

Р. бр.	ЈЛС	Годишња наклада за друмска моторна возила, тракторе и прикључна возила		Еколошке накладе, републичке		Посебна наклада за заштиту и унапређење животне средине		Наклада за коришћење минералних сировина		Учешће прихода од наклада 1 до 4		Закуп пољопривредног земљишта		Наклада за коришћење грађевинског земљишта		Наклада за уређивање грађевинског земљишта		Учешће прихода од наклада 1 до 7	Укупни приходи без донација страних држава
		Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће		
1	Ада	2.829	0,9%	1.503	0,5%	1.672	0,5%	127	0,0%	2,0%	0,0%	11.694	3,8%	21.583	7,0%	1.103	0,4%	13,1%	309.102
2	Александовац	5.637	1,9%	2.453	0,8%	3.350	1,1%	0	0,0%	3,8%	0,0%	0	0,0%	-73	0,0%	5.281	1,7%	5,5%	303.494
3	Алексинач	6.246	1,0%	2.732	0,5%	3.981	0,7%	0	0,0%	2,2%	0,0%	546	0,1%	31.216	5,2%	13.088	2,2%	9,7%	597.151
4	Алибунар	3.764	1,0%	1.225	0,3%	472	0,1%	6.173	1,7%	3,2%	0,0%	41.528	11,3%	489	0,1%	833	0,2%	14,9%	366.075
5	Апатин	5.020	0,9%	2.495	0,4%	5.745	1,0%	13	0,0%	2,3%	0,0%	11.757	2,0%	20.044	3,4%	799	0,1%	7,8%	586.343
6	Аранђеловац	10.403	1,5%	3.778	0,6%	10.340	1,5%	4.609	0,7%	4,3%	0,0%	9	0,0%	55.012	8,1%	22.885	3,4%	15,7%	680.356
7	Ариље	4.498	1,5%	2.061	0,7%	0	0,0%	0	0,0%	2,2%	0,0%	213	0,1%	1.645	0,6%	7.054	2,4%	5,3%	293.020
8	Бабушница	1.214	0,6%	564	0,3%	3	0,0%	0	0,0%	0,9%	0,0%	0	0,0%	2.588	1,3%	904	0,5%	2,7%	195.968
9	Бач	2.859	1,0%	1.247	0,5%	1.503	0,5%	0	0,0%	2,0%	0,0%	58.777	21,2%	2.915	1,1%	0	0,0%	24,3%	276.946
10	Бачка Паланка	11.326	1,1%	3.904	0,4%	10.284	1,0%	32	0,0%	2,6%	0,0%	77.688	7,8%	36.107	3,6%	31.539	3,2%	17,2%	993.970
11	Бачка Топола	4.993	0,7%	2.080	0,3%	789	0,1%	0	0,0%	1,1%	0,0%	174.202	25,2%	7.178	1,0%	11.931	1,7%	29,1%	692.105
12	Бачки Петровац	2.611	0,8%	944	0,3%	2.833	0,8%	0	0,0%	1,9%	0,0%	39.975	11,8%	5.045	1,5%	5.898	1,7%	17,0%	337.514
13	Байина Башта	5.286	1,0%	2.262	0,4%	13.198	2,5%	0	0,0%	3,9%	0,0%	0	0,0%	10.944	2,1%	8.051	1,5%	7,6%	525.915
14	Баточина	1.913	1,1%	779	0,4%	7.253	4,0%	0	0,0%	5,5%	0,0%	76	0,0%	26.077	14,5%	752	0,4%	20,5%	179.611
15	Бечеј	6.587	1,2%	2.439	0,4%	1	0,0%	48	0,0%	1,6%	0,0%	43.509	7,7%	28.476	5,0%	0	0,0%	14,4%	564.541
16	Бела Црква	2.447	1,0%	1.025	0,4%	0	0,0%	0	0,0%	1,4%	0,0%	19.269	7,7%	7.966	3,2%	1.520	0,6%	12,9%	250.060
17	Бела Паланка	1.011	0,5%	520	0,3%	193	0,1%	10.899	5,7%	6,6%	0,0%	6	0,0%	10.865	5,7%	738	0,4%	12,7%	190.312
18	Беочин	3.741	1,1%	4.081	1,2%	36.772	10,6%	4.019	1,2%	14,0%	0,0%	906	0,3%	45.388	13,1%	7.377	2,1%	29,5%	346.575
19	Београд	40.230	0,6%	1.182.721	1,7%	279.906	0,4%	90.625	0,1%	2,7%	0,0%	2.741	0,0%	10.071.382	14,1%	8.381.008	11,7%	28,5%	71.597.189
20	Блаце	1.941	1,1%	817	0,4%	1.093	0,6%	0	0,0%	2,1%	0,0%	203	0,1%	3.230	1,7%	1.541	0,8%	4,8%	184.613
21	Богатић	4.463	1,4%	2.200	0,7%	860	0,3%	0	0,0%	2,3%	0,0%	220	0,1%	175	0,1%	120	0,0%	2,5%	320.382
22	Божик	879	0,5%	432	0,2%	121	0,1%	0	0,0%	0,8%	0,0%	2.970	1,7%	8.469	4,8%	327	0,2%	7,4%	178.211
23	Болсвац	1.906	1,0%	796	0,4%	589	0,3%	0	0,0%	1,6%	0,0%	132	0,1%	12.717	6,3%	443	0,2%	8,3%	200.600
24	Бор	7.834	1,0%	3.445	0,4%	8.201	1,0%	0	0,0%	2,4%	0,0%	0	0,0%	85.493	10,4%	2.653	0,3%	13,1%	823.070
25	Босилеград	691	0,5%	380	0,3%	441	0,3%	750	0,5%	1,6%	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	118	0,1%	1,7%	140.581
26	Брус	2.612	0,8%	1.178	0,4%	1	0,0%	6	0,0%	1,2%	0,0%	0	0,0%	3.623	1,2%	12.301	4,0%	6,4%	307.829
27	Бујановац	5.814	1,0%	2.014	0,4%	5	0,0%	0	0,0%	1,4%	0,0%	0	0,0%	11.455	2,0%	9.427	1,7%	5,1%	562.487
28	Црна Трава	164	0,3%	107	0,2%	243	0,4%	0	0,0%	0,9%	0,0%	23	0,0%	295	0,5%	2	0,0%	1,4%	57.776
29	Чакак	30.936	1,6%	10.454	0,5%	11.941	0,6%	358	0,0%	2,8%	0,0%	108	0,0%	127.918	6,7%	127.161	6,6%	16,1%	1.918.803
30	Чајетина	3.168	0,6%	1.213	0,2%	1	0,0%	5	0,0%	0,8%	0,0%	0	0,0%	8.804	1,6%	217.194	38,6%	41,0%	562.355
31	Чока	1.192	0,5%	615	0,3%	-6	0,0%	635	0,3%	1,1%	0,0%	11.655	5,1%	1.385	0,6%	132	0,1%	6,8%	228.067
32	Топлице	1.778	1,2%	624	0,4%	81	0,1%	0	0,0%	1,7%	0,0%	0	0,0%	6.026	4,1%	1.179	0,8%	6,6%	145.958
33	Туприја	7.406	1,7%	2.605	0,6%	2.871	0,7%	0	0,0%	2,9%	0,0%	1.349	0,3%	17.912	4,1%	15.557	3,6%	10,9%	438.170
34	Деспотовац	5.400	1,5%	2.157	0,6%	18.080	5,0%	1.663	0,5%	7,6%	0,0%	0	0,0%	21.032	5,9%	10.956	3,1%	16,5%	358.417
35	Димитровград	1.109	0,4%	440	0,2%	0	0,0%	0	0,0%	0,5%	0,0%	214	0,1%	10.896	3,7%	412	0,1%	4,5%	293.133

Р. бр.	2010. година, милиони динара	ЛПС	Годишња наклада за друмска моторна возила, тракторе и прикључна возила		Еколошке наккаде, републичке		Посебна наклада за заштиту и унапређење животне средине		Наклада за коришћење минералних сировина		Учешће прихода од наклада 1 до 4		Закуп пољопривредног земљишта		Наклада за коришћење грађевинског земљишта		Наклада за уређивање грађевинског земљишта		Учешће прихода од наклада 1 до 7	Укупни приходи без донација страних држава	
			Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће			
36	Дољевац	2.596	1,3%	1.087	0,5%	457	0,2%	0	0,0%	0	0,0%	2,0%	0,0%	40	0,0%	15.570	7,6%	1.916	0,9%	10,6%	205,256
37	Гадина Хан	2.075	1,6%	773	0,6%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	2,2%	0,0%	92	0,1%	4.732	3,7%	274	0,2%	6,2%	128,066
38	Полубац	1.706	1,3%	752	0,6%	942	0,7%	0	0,0%	0	0,0%	2,6%	0,0%	0	0,0%	1.860	1,4%	2.540	2,0%	6,1%	128,456
39	Горњак Милановац	8.709	1,0%	3.703	0,4%	2	0,0%	14.909	1,8%	3,3%	0,0%	3,3%	0,0%	0	0,0%	86.265	10,4%	57.532	6,9%	20,6%	832,557
40	Итнђија	10.611	1,0%	3.390	0,3%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0,0%	0,0%	75.925	6,8%	31.238	2,8%	253.506	22,8%	33,7%	1.113,030
41	Ириг	1.796	0,9%	720	0,4%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	1,3%	0,0%	17.850	9,0%	478	0,2%	2.964	1,5%	12,0%	198,657
42	Ивањца	9.030	2,1%	3.412	0,8%	1.489	0,4%	200	0,0%	200	0,0%	3,3%	0,0%	1	0,0%	8.302	2,0%	4.435	1,0%	6,3%	424,500
43	Јагодина	11.662	0,6%	4.768	0,3%	13.102	0,7%	0	0,0%	0	0,0%	1,6%	0,0%	1.644	0,1%	281.985	15,0%	108.750	5,8%	22,5%	1.876,308
44	Канђина	5.961	1,0%	2.163	0,3%	2.450	0,4%	185.682	29,9%	31,6%	0,0%	31,6%	0,0%	7.941	1,3%	5.250	0,8%	4.264	0,7%	34,4%	621,773
45	Кикнда	7.566	0,6%	2.667	0,2%	7.252	0,5%	281.605	20,8%	22,1%	0,0%	22,1%	0,0%	20.633	1,5%	23.342	1,7%	3.086	0,2%	25,5%	1.356,293
46	Кладово	4.266	1,0%	1.680	0,4%	58.207	13,3%	0	0,0%	0	0,0%	14,6%	0,0%	1.286	0,3%	36.479	8,3%	0	0,0%	23,2%	438,875
47	Кнић	2.202	1,2%	959	0,5%	23	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	1,8%	0,0%	0	0,0%	543	0,3%	121	0,1%	2,2%	176,148
48	Књажевац	4.152	0,9%	1.971	0,4%	4.152	0,4%	0	0,0%	0	0,0%	1,3%	0,0%	734	0,2%	11.753	2,5%	2.217	0,5%	4,5%	464,239
49	Коцелева	2.577	1,5%	1.602	0,9%	0	0,0%	328	0,2%	2,7%	0,0%	2,7%	0,0%	0	0,0%	1.023	0,6%	667	0,4%	3,7%	168,840
50	Косјерић	5.192	2,3%	2.052	0,9%	15.939	6,9%	4.534	2,0%	12,0%	0,0%	12,0%	0,0%	104	0,0%	9.372	4,1%	0	0,0%	16,2%	230,091
51	Ковачица	3.797	1,2%	1.990	0,6%	2.952	0,9%	102	0,0%	2,7%	0,0%	2,7%	0,0%	25.148	7,7%	11.123	3,4%	0	0,0%	13,8%	325,769
52	Ковин	6.161	1,1%	2.240	0,4%	12.090	2,2%	0	0,0%	0	0,0%	3,7%	0,0%	57.446	10,4%	18.075	3,3%	4.715	0,9%	18,3%	550,468
53	Крагујевац	27.895	1,1%	13.350	0,5%	12.682	0,5%	0	0,0%	2,2%	0,0%	2,2%	0,0%	8	0,0%	331.675	13,3%	285.032	11,5%	26,9%	2.488,876
54	Краљево	24.848	1,1%	9.290	0,4%	2	0,0%	61	0,0%	1,5%	0,0%	1,5%	0,0%	0	0,0%	112.549	4,8%	35.240	1,5%	7,8%	2.322,060
55	Крупањ	2.524	1,2%	1.159	0,6%	406	0,2%	0	0,0%	2,0%	0,0%	2,0%	0,0%	27	0,0%	837	0,4%	462	0,2%	2,6%	206,474
56	Крушевац	21.970	1,3%	9.335	0,5%	12.192	0,7%	0	0,0%	2,5%	0,0%	2,5%	0,0%	140	0,0%	88.362	5,1%	101.604	5,9%	13,6%	1.721,759
57	Кучево	3.088	1,3%	1.295	0,6%	4.632	2,0%	1.691	0,7%	4,6%	0,0%	4,6%	0,0%	0	0,0%	5.703	2,5%	338	0,1%	7,3%	230,061
58	Кула	7.962	1,1%	2.882	0,4%	19.056	2,7%	97	0,0%	4,3%	0,0%	4,3%	0,0%	58.446	8,4%	5.440	0,8%	63	0,0%	13,5%	696,660
59	Кушумлија	3.388	1,2%	1.268	0,5%	292	0,1%	1,8%	0,0%	1,8%	0,0%	1,8%	0,0%	0	0,0%	5.598	2,1%	818	0,3%	4,2%	271,991
60	Лајковац	2.530	0,4%	1.010	0,2%	22.796	3,5%	39.952	6,2%	10,3%	0,0%	10,3%	0,0%	0	0,0%	137.944	21,4%	3.506	0,5%	32,3%	643,596
61	Лавово	1.271	0,9%	528	0,4%	0	0,0%	0	0,0%	1,3%	0,0%	1,3%	0,0%	0	0,0%	26.167	19,0%	2.314	1,7%	22,0%	137,571
62	Лебане	2.973	1,1%	2.144	0,8%	2	0,0%	0	0,0%	2,0%	0,0%	2,0%	0,0%	1.966	0,8%	4.153	1,6%	1.829	0,7%	5,0%	258,995
63	Лесковац	20.185	1,0%	10.419	0,5%	5.714	0,3%	623	0,0%	1,8%	0,0%	1,8%	0,0%	4.661	0,2%	137.282	6,7%	53.057	2,6%	11,3%	2.052,776
64	Лозница	17.036	1,6%	6.325	0,6%	746	0,1%	0	0,0%	2,3%	0,0%	2,3%	0,0%	2.775	0,3%	26.994	2,6%	54.903	5,2%	10,3%	1.053,424
65	Лучани	4.372	1,3%	1.881	0,6%	5.016	1,5%	0	0,0%	3,4%	0,0%	3,4%	0,0%	0	0,0%	4.259	1,3%	2.203	0,7%	5,3%	332,812
66	Љиг	3.248	1,9%	1.099	0,6%	867	0,5%	137	0,1%	3,1%	0,0%	3,1%	0,0%	0	0,0%	3.993	2,3%	2.734	1,6%	7,1%	171,063
67	Љубовија	2.959	1,3%	1.023	0,5%	1.267	0,6%	8.209	3,7%	6,1%	0,0%	6,1%	0,0%	0	0,0%	3.407	1,6%	1.285	0,6%	8,3%	219,291
68	Мајданпек	2.390	0,6%	1.204	0,3%	9.333	2,3%	0	0,0%	3,1%	0,0%	3,1%	0,0%	0	0,0%	35.625	8,6%	1.970	0,5%	12,2%	412,821
69	Мали Идрш	1.513	0,6%	601	0,2%	3	0,0%	0	0,0%	0,9%	0,0%	0,9%	0,0%	50.294	20,8%	3.363	1,4%	4.341	1,8%	24,9%	241,519
70	Мали Зворник	2.592	1,0%	835	0,3%	4.000	1,6%	96	0,0%	3,0%	0,0%	3,0%	0,0%	0	0,0%	16.256	6,6%	565	0,2%	9,9%	246,840
71	Мало Црниће	2.844	1,7%	1.136	0,7%	342	0,2%	0	0,0%	2,6%	0,0%	2,6%	0,0%	3.131	1,9%	0	0,0%	0	0,0%	4,5%	165,979

Р.	Бр.	ЛРС	Годišња наклада за друмска моторна возила, тракторе и прикључна возила		Еколошке накладе, републичке		Поседна наклада за заштиту и унапређење животне средине		Наклада за коришћење минералних сировина		Учешће прихода од наклада 1 до 4		Закуп пољопривредног земљишта		Наклада за коришћење грађевинског земљишта		Наклада за уређивање грађевинског земљишта		Учешће прихода од наклада 1 до 7	Укупни приходи без донација страних држава
			Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће		
72	Медвеђа	820	0,3%	318	0,1%	140	0,1%	0	0,0%	0	0,0%	0,5%	0	0,0%	9,212	3,7%	0	0,0%	4,2%	250,865
73	Мерошина	2.076	1,2%	915	0,5%	979	0,6%	0	0,0%	0	0,0%	2,3%	0	0,0%	11,915	6,8%	2.124	1,2%	10,3%	174,696
74	Мигоница	2.853	1,6%	1.369	0,8%	426	0,2%	581	0,3%	3,0%	0,3%	3,0%	0	0,0%	954	0,5%	4,937	2,8%	6,3%	175,941
75	Нетотин	8.166	1,2%	4.696	0,7%	41.240	5,8%	146	0,0%	7,6%	0,0%	7,6%	5.469	0,8%	52,820	7,4%	5.538	0,8%	16,6%	709,976
76	Ниш	45.091	9,9%	17.791	3,9%	47.965	10,5%	560	0,1%	24,4%	21	24,4%	21	0,0%	356,114	78,0%	428,445	93,9%	#####	456,411
77	Нова Црња	1.359	0,7%	466	0,2%	4	0,0%	1.255	0,7%	1,6%	0,0%	1,6%	10,060	5,3%	4	0,0%	1	0,0%	6,9%	191,300
78	Нова Варош	3.345	1,1%	1.223	0,4%	1.119	0,4%	628	0,2%	2,0%	0,0%	2,0%	0	0,0%	9,152	2,9%	0	0,0%	5,0%	310,708
79	Нови Бечеј	2.638	0,7%	1.281	0,3%	1	0,0%	2.893	1,7%	1,7%	0,0%	1,7%	25,891	6,6%	22,099	5,6%	2,338	0,6%	14,5%	393,906
80	Нови Кнежевац	1.631	0,8%	566	0,3%	829	0,4%	2.144	1,1%	2,6%	0,0%	2,6%	16,991	8,6%	4,608	2,3%	-3,248	-1,6%	11,9%	197,050
81	Нови Пазар	22.802	2,0%	6.521	0,6%	3	0,0%	372	0,0%	2,6%	0	2,6%	0	0,0%	58,204	5,1%	27,824	2,4%	10,2%	1.139,938
82	Нови Сад	86.714	0,9%	29.626	0,3%	147.630	1,4%	1.921	0,0%	2,6%	0,0%	2,6%	24,850	0,2%	1,018,974	9,9%	1,900,164	18,5%	31,2%	10.295,362
83	Одаци	3.860	0,8%	1.545	0,3%	1	0,0%	0	0,0%	1,7%	0	1,7%	9,273	1,9%	17,818	3,6%	4,860	1,0%	7,6%	493,802
84	Опово	1.657	1,2%	616	0,5%	8	0,0%	1.657	0,0%	0,0%	0	0,0%	12,553	9,4%	248	0,2%	0	0,0%	11,3%	133,670
85	Осечина	1.890	1,1%	879	0,5%	444	0,2%	444	0,2%	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	684	0,4%	647	0,4%	2,5%	179,437
86	Панчево	24.491	0,8%	19.050	0,6%	365.131	12,4%	468	0,0%	13,9%	0,0%	13,9%	73,004	2,5%	270,121	9,2%	84,267	2,9%	28,4%	2.940,624
87	Параћин	14.388	1,7%	5.357	0,6%	26.995	3,1%	5.079	0,6%	5,9%	0,0%	5,9%	1,778	0,2%	58,111	6,7%	43,590	5,0%	17,8%	871,993
88	Пећинци	3.523	0,8%	2.854	0,6%	5.078	1,1%	0	0,0%	2,5%	0	2,5%	11,246	2,5%	1,111	0,2%	0	0,0%	5,2%	453,766
89	Петровац	7.757	1,8%	3.170	0,7%	1.065	0,2%	799	0,2%	2,9%	0	2,9%	0	0,0%	10,560	2,4%	3,891	0,9%	6,3%	433,788
90	Пирот	8.007	0,9%	3.914	0,5%	2	0,0%	2	0,0%	1,4%	0	1,4%	253	0,0%	25,469	3,0%	16,142	1,9%	6,3%	857,587
91	Плањдште	1.539	0,6%	669	0,3%	449	0,2%	2.841	1,1%	2,1%	0	2,1%	55,564	21,7%	13	0,0%	202	0,1%	24,0%	255,802
92	Пољаревац	14.925	0,8%	608.683	32,7%	84	0,0%	57.626	3,1%	36,6%	0	36,6%	0	0,0%	17,557	0,9%	34,614	1,9%	39,4%	1.863,599
93	Пожега	7.646	1,9%	2.532	0,8%	6	0,0%	4.151	1,1%	3,6%	0	3,6%	0	0,0%	6,762	1,7%	7,384	1,9%	7,2%	393,481
94	Прешево	5.688	1,2%	1.512	0,3%	1.481	0,3%	513	0,1%	1,9%	0	1,9%	0	0,0%	2,631	0,6%	11,952	2,5%	5,0%	473,770
95	Прибор на Лиму	3.484	1,1%	1.577	0,5%	4.049	1,3%	0	0,0%	2,8%	0	2,8%	0	0,0%	4,880	1,5%	0	0,0%	4,3%	323,696
96	Прилепоље	7.727	1,4%	2.579	0,5%	0	0,0%	0	0,0%	1,9%	0	1,9%	0	0,0%	4,895	0,9%	3,542	0,7%	3,5%	542,712
97	Прокупље	5.638	1,0%	2.508	0,4%	4.440	0,8%	854	0,1%	2,3%	0	2,3%	131	0,0%	55,810	9,5%	0	0,0%	11,8%	569,121
98	Рача	1.786	1,0%	808	0,4%	1	0,0%	1	0,0%	1,4%	0	1,4%	85	0,0%	2,338	1,3%	610	0,3%	3,1%	183,035
99	Рашка	5.544	1,0%	2.030	0,4%	839	0,2%	0	0,0%	1,5%	0	1,5%	0	0,0%	22,762	4,1%	24,217	4,3%	9,9%	559,145
100	Ражак	1.095	0,9%	541	0,4%	760	0,6%	0	0,0%	1,9%	0	1,9%	506	0,4%	684	0,5%	18	0,0%	2,8%	127,738
101	Реновац	1.819	1,2%	709	0,5%	1	0,0%	49	0,0%	1,7%	0	1,7%	99	0,1%	779	0,5%	0	0,0%	2,3%	151,258
102	Рума	13.221	1,6%	4.802	0,6%	2.26	0,0%	0	0,0%	2,2%	0	2,2%	49,275	6,1%	11,084	1,4%	26,737	3,3%	12,9%	813,744
103	Сечањ	1.512	0,5%	620	0,2%	265	0,1%	7.511	2,7%	3,5%	0	3,5%	18,239	6,5%	0	0,0%	211	0,1%	10,1%	280,017
104	Сента	3.879	0,8%	1.739	0,4%	8.144	1,7%	482	0,1%	3,0%	0	3,0%	35,556	7,4%	28,249	5,9%	2,082	0,4%	16,8%	477,273
105	Среница	4.934	1,6%	1.333	0,4%	0	0,0%	183	0,1%	2,0%	0	2,0%	0	0,0%	1,185	0,4%	1,784	0,6%	3,0%	317,898
106	Смедерево	16.754	0,9%	12.449	0,7%	9.295	0,5%	0	0,0%	2,1%	0	2,1%	5,081	0,3%	105,580	5,8%	179,069	9,9%	18,1%	1.813,142
107	См. Паланка	7.148	1,2%	3.166	0,5%	14.666	2,5%	9	0,0%	4,3%	0	4,3%	332	0,1%	19,054	3,3%	13,263	2,3%	10,0%	577,666

Р. бр.	2010. година, милиони динара	Годишња накнада за друмска моторна возила, тракторе и прикључна возила		Еколошке накнаде, републичке		Поседна накнада за заштиту и унапређење животне средине		Накнада за коришћење минералних сировина		Учешће прихода од накнада		Закуп пољопривредног земљишта		Накнада за коришћење грађевинског земљишта		Накнада за уређивање грађевинског земљишта		Учешће прихода од накнада 1 до 7	Укупни приходи без донација страних држава
		Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће		
108	Сокобања	2.344	0,9%	928	0,4%	5.340	2,1%	0	0,0%	3,4%	0,0%	108	0,0%	16.560	6,5%	10.902	4,3%	14,2%	255.657
109	Сомбор	13.180	0,9%	5.601	0,4%	1.494	0,1%	71	0,0%	1,4%	0,0%	76.131	5,3%	72.136	5,0%	53.529	3,7%	15,5%	1.430.410
110	Србобран	4.143	1,4%	1.263	0,4%	1.155	0,4%	33.691	11,1%	13,3%	11,1%	61.833	20,4%	4.632	1,5%	2.958	1,0%	36,2%	303.344
111	Сремска Митровица	14.420	1,1%	5.882	0,4%	1	0,0%	3.721	0,3%	1,8%	0,0%	40.446	3,1%	42.697	3,2%	70.135	5,3%	13,5%	1.316.773
112	Сремски Карловци	1.514	1,0%	765	0,5%	0	0,0%	362	0,2%	1,7%	0,0%	0	0,0%	11.059	7,1%	8.134	5,2%	14,0%	155.884
113	Стара Пазова	14.372	1,3%	5.078	0,5%	7.817	0,7%	0	0,0%	2,5%	0,0%	47.593	4,4%	14.817	1,4%	47.320	4,4%	12,6%	1.087.717
114	Суботица	28.409	0,9%	10.697	0,3%	61.113	2,0%	5.494	0,2%	3,4%	0,0%	130.213	4,2%	314.804	10,2%	163.944	5,3%	23,1%	3.095.741
115	Сурдулица	2.432	0,7%	1.421	0,4%	7.340	2,0%	0	0,0%	0,0%	0,0%	0	0,0%	9.792	2,7%	11.898	3,3%	9,1%	361.624
116	Свилајнац	5.852	1,3%	10.746	2,4%	13.715	3,0%	0	0,0%	6,7%	0,0%	155	0,0%	42.624	9,4%	24.260	5,3%	21,5%	453.819
117	Сърњак	1.943	0,9%	884	0,4%	389	0,2%	0	0,0%	1,4%	0,0%	54	0,0%	23.175	10,4%	1.424	0,6%	12,6%	222.006
118	Шабач	25.754	1,3%	11.439	0,6%	3.169	0,2%	2.345	0,1%	2,2%	0,0%	32.265	5,3%	43.963	2,3%	265.200	13,7%	18,2%	1.928.898
119	Шид	5.711	0,9%	2.354	0,4%	99	0,0%	0	0,0%	1,3%	0,0%	0	0,0%	28.357	4,6%	15.232	2,5%	13,7%	613.189
120	Темерин	5.903	1,3%	2.208	0,5%	0	0,0%	4	0,0%	1,8%	0,0%	15.551	3,5%	8.216	1,9%	11.737	2,7%	9,9%	441.773
121	Тител	2.260	1,2%	953	0,5%	0	0,0%	20	0,0%	1,7%	0,0%	3.999	2,1%	2.797	1,5%	0	0,0%	5,2%	192.434
122	Топола	4.594	1,6%	2.078	0,7%	10.143	3,5%	0	0,0%	5,8%	0,0%	20	0,0%	10.106	3,5%	4.913	1,7%	11,1%	287.598
123	Трговиште	1.166	1,1%	449	0,4%	5	0,0%	0	0,0%	1,5%	0,0%	0	0,0%	127	0,1%	20	0,0%	1,6%	110.160
124	Трстеник	8.001	1,4%	4.292	0,7%	5	0,0%	0	0,0%	2,1%	0,0%	137	0,0%	15.570	2,7%	19.858	3,4%	8,2%	580.566
125	Тутин	6.186	1,7%	1.753	0,5%	1.569	0,4%	43	0,0%	2,6%	0,0%	0	0,0%	16.424	4,5%	5.724	1,6%	8,6%	367.461
126	Уб	6.618	0,9%	2.645	0,4%	7.716	1,1%	17.266	2,5%	4,9%	0,0%	9	0,0%	310.493	44,2%	5.848	0,8%	49,9%	702.453
127	Ужице	18.498	1,2%	6.693	0,4%	23	0,0%	389	0,0%	1,7%	0,0%	0	0,0%	86.185	5,7%	42.012	2,8%	10,1%	1.522.328
128	Ваљево	18.633	1,3%	8.064	0,5%	11.920	0,9%	2.917	0,2%	3,0%	0,0%	0	0,0%	30.526	2,2%	46.271	3,3%	8,5%	1.396.200
129	Варварин	3.660	1,6%	1.956	0,9%	1.209	0,5%	0	0,0%	3,1%	0,0%	328	0,1%	5.861	2,6%	13	0,0%	5,9%	222.441
130	Велика Плана	8.210	1,6%	3.200	0,6%	2.335	0,4%	206	0,0%	2,7%	0,0%	178	0,0%	12.516	2,4%	5.896	1,1%	6,2%	522.085
131	Велико Градиште	4.117	0,7%	2.050	0,7%	1.800	0,6%	6.358	2,3%	5,1%	0,0%	1.199	0,4%	12.758	4,5%	7.284	2,6%	12,6%	282.266
132	Владичин Хан	2.199	0,7%	945	0,3%	2.496	0,8%	0	0,0%	1,9%	0,0%	842	0,3%	10.176	3,4%	0	0,0%	5,5%	302.855
133	Владимирци	3.006	1,5%	1.631	0,8%	3.926	2,0%	1.172	0,6%	4,9%	0,0%	0	0,0%	99	0,0%	3	0,0%	4,9%	199.747
134	Власотинце	4.284	1,2%	2.576	0,7%	89	0,0%	443	0,1%	2,1%	0,0%	71	0,0%	2.673	0,8%	7.525	2,2%	5,1%	344.874
135	Врање	15.346	1,2%	6.165	0,5%	19.254	1,5%	765	0,1%	3,2%	0,0%	39	0,0%	50.377	3,9%	36.403	2,8%	10,0%	1.522.622
136	Врбас	10.006	1,1%	4.810	0,5%	46.409	5,2%	0	0,0%	6,8%	0,0%	74.066	8,0%	87.572	9,8%	33.426	3,7%	28,6%	896.007
137	Врњачка Бања	5.404	1,0%	2.296	0,4%	0	0,0%	0	0,0%	1,5%	0,0%	0	0,0%	5.202	1,0%	87.727	16,9%	19,4%	518.025
138	Вршац	9.181	0,7%	3.183	0,2%	5.185	0,4%	149	0,0%	1,3%	0,0%	41.924	3,2%	67.491	5,1%	23.775	1,8%	11,4%	1.327.045
139	Зajeчар	8.577	0,8%	3.934	0,4%	21.297	2,1%	549	0,1%	3,4%	0,0%	390	0,0%	148.247	14,6%	9.345	0,9%	18,9%	1.015.525
140	Зрењанин	23.224	0,9%	8.229	0,3%	45.464	1,8%	52.184	2,1%	5,1%	0,0%	73.921	2,9%	142.611	5,7%	57.620	2,3%	16,0%	2.522.870
141	Жабљак	5.561	1,6%	1.911	0,6%	4.167	1,2%	0	0,0%	3,4%	0,0%	14.913	4,3%	5.158	1,5%	3.006	0,9%	10,1%	344.613
142	Жабари	2.132	1,4%	835	0,5%	1.266	0,8%	0	0,0%	2,7%	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	2,7%	154.754
143	Жагубица	1.893	1,1%	924	0,5%	2.097	1,2%	940	0,5%	3,3%	0,0%	199	0,1%	0	0,0%	0	0,0%	3,4%	176.730

Р. бр.	ЛПС	Годишња накнада за друмска моторна возила, тракторе и прикључна возила		Еколошке накнаде, републичке		Посебна накнада за заштиту и унапређење животне средине		Накнада за коришћење минералних сировина		Учешће прихода од накнада		Закуп пољопривредног земљишта		Накнада за коришћење грађевинског земљишта		Накнада за уређивање грађевинског земљишта		Учешће прихода од накнада 1 до 7	Укупни приходи без донација страних држава	
		Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће			
144	Житиште	2.099	0,6%	864	0,2%	0	0,0%	18.163	4,8%	5,6%	47.823	12,7%	9	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	18,3%	377.792
145	Житорађа	1.805	1,0%	1.137	0,6%	996	0,5%	0	0,0%	2,2%	395	0,2%	2.109	1,2%	0	0,0%	0	0,0%	3,5%	182.133
	Укупно	1.459.647	0,9%	2.234.251	1,4%	1.611.620	1,0%	896.508	0,5%	3,8%	1.851.126	1,1%	16.071.637	9,8%	13.810.084	8,4%			23,1%	164.537.538

У табелама 3.2.2. до 3.2.5 може се видети да се релативни значај појединих накнада разликује се од ЈЛС до ЈЛС. Како су подаци за 2010. годину најсвежији и тиме најбоље представљају стање рангирање ЈЛС по значају прихода од појединих накнада урађено је за ову годину.

Годишња накнада за друмска моторна возила, тракторе и прикључна возила највећи значај има у Косјерићу, у којем је са 5,2 милиона динара представљала 2,3% укупних прихода ове ЈЛС. Најмањи значај ова накнада има у Црној Трави, у којој приход од ове накнаде износио 164.000 динара и представља 0,3% укупних прихода општине.

Еколошке накнаде од којих 40% прихода Република уступа ЈЛС најзначајније су у Пожаревцу чији је буџет од њих остварио 608,7 милиона динара, што чини готово трећину прихода ове ЈЛС. Најмањи значај приходи од ових накнада имају у Медвеђи, чији је буџет од њих остварио 318.000 динара, што је чинило 0,1% његових укупних прихода.

Приходи од посебне накнаде за заштиту и унапређење животне средине најзначајнији су у Кладову, чији је буџет од ове накнаде остварио 58,2 милиона динара, односно 13,3% укупних прихода. Јединице локалне самоуправе у којима ова накнада представља преко 10% укупних буџетских прихода су и Панчево (356,1 милиона или 12,4% укупних прихода) и Беочин (36,8 милиона или 10,6% укупних прихода). У 2010. години приходе од ове накнаде нису имале ЈЛС Димитровград, Гаџин Хан, Инђија, Коцељева, Лапово, Сремски Карловци, Темерин и Житиште, што значи да ове ЈЛС највероватније нису ни увеле обавезу плаћања ове накнаде.

Накнада за коришћење минералних сировина највећи релативни значај има у Кањижи, где је са 185,7 милиона динара чинила 29,9% укупних прихода ове ЈЛС. Ова накнада је представљала 10% прихода и у Кикинди (281,6 милиона или 20,8% укупних прихода) и Србобрану (33,7 милиона или 11,1% укупних прихода). У већини, тачније у 98 ЈЛС, ова накнада се или не наплаћује или је потпуно занемарљив приход са учешћем од 0,0% у укупним приходима тих ЈЛС.

Приходи од претходне четири накнаде узети заједно представљају више од 10% укупних прихода у девет ЈЛС, представљених у наредној табели.

Табела 3.2.6. ЈЛС са збирним приходима од накнада 1-4 већим од 10% укупних буџетских прихода

Ранг	ЈЛС	Приход, хиљ. дин	Учешће у укупним приходима
1	Пожаревац	681.318	36,6%
2	Кањижа	196.256	31,6%
3	Кикинди	299.090	22,1%
4	Кладово	64.153	14,6%
5	Беочин	48.614	14,0%
6	Панчево	409.140	13,9%
7	Србобран	681.318	13,3%
8	Косјерић	196.256	12,0%
9	Лајковац	299.090	10,3%

Најмањи значај ове четири накнаде узете заједно имају у Димитровграду и Медвеђи, у којима су чиниле 0,5% укупних прихода, односно 1,5 милиона динара у Димитровграду и 1,3 милиона динара у Медвеђи.

Приходи од закупа пољопривредног земљишта најзначајнији су у Бачкој Тополи, где са 174,2 милиона чине 25,2% укупних прихода ове ЈЛС. Од ове накнаде још осам ЈЛС остварује приходе који су већи од 10% укупних прихода буџета. То су Пландиште (55,6 милиона или 21,7%), Бач (58,8 милиона или 21,2%), Мали Иђош (50,3 милиона или 20,8%), Србобран (61,8 милиона или 20,4%), Житиште (47,8 милиона или 12,7%), Бачки Петровац (40 милиона или 11,8%), Алибунар (41,5 милиона или 11,3%) и Ковин (57,4 милиона или 10,4%).

Приход од накнаде за коришћење грађевинског земљишта био је релативно најзначајнији у Убу у којем је са 310,5 милиона чинио чак 44,2% укупних прихода ове ЈЛС. Накнада за коришћење грађевинског земљишта учествује са преко 10% у укупним приходима још 12 јединица локалне самоуправе представљених у табели 3.2.7.

Табела 3.2.7. ЈЛС са приходима од накнада за коришћење грађевинског земљишта већим од 10% укупних буџетских прихода

Ранг	ЈЛС	Приход, хиљ. дин	Учешће у буџету
1	Уб	310.493	44,2%
2	Лајковац	137.944	21,4%
3	Лапово	26.167	19,0%
4	Јагодина	281.985	15,0%
5	Зајечар	148.247	14,6%
6	Баточина	26.077	14,5%
7	Београд	10.071.382	14,1%
8	Крагујевац	331.675	13,3%
9	Беочин	45.388	13,1%
10	Сврљиг	23.175	10,4%
11	Бор	85.493	10,4%
12	Горњи Милановац	86.265	10,4%
13	Суботица	314.804	10,2%

Најмањи релативни значај приход од ове накнаде има у општинама Сечањ, Босилеград, Мало Црниће, Жабари и Жагубица, које у 2010. години уопште нису оствариле приходе од ове накнаде.

Приход од накнаде за уређење грађевинског земљишта био је релативно најзначајнији у Чајетини, у којој је 217,2 милиона остварених од ове накнаде чинило чак 38,6% укупних прихода буџета општине. Осим Чајетине, још у седам јединица локалне самоуправе приходи од ове накнаде представљали су преко 10% укупних прихода буџета. Све су представљене у табели 3.2.8.

Табела 3.2.8. Јединице локалне самоуправе са приходима од накнада за уређење грађевинског земљишта већим од 10% укупних буџетских прихода

Ранг	ЈЛС	Приход, хиљ. дин	Учешће у буџету
1	Чајетина	217.194	38,6%
2	Инђија	253.506	22,8%
3	Нови Сад	1.900.164	18,5%
4	Врњачка Бања	87.727	16,9%
5	Шабац	265.200	13,7%
6	Београд	8.381.008	11,7%
7	Крагујевац	285.032	11,5%
8	Ниш	428.445	10,6%

Приход од ове накнаде у 2010. години није остварило 19 јединица локалне самоуправе, и то: Бач, Бечеј, Кладово, Косјерић, Ковачица, Мало Црниће, Медвеђа, Нова Варош, Опово, Пећинци, Прибој, Прокупље, Рековац, Тител, Владичин Хан, Жабари, Жагубица, Житиште и Житорађа. Приход од ове накнаде био је негативан у Новом Кнежевцу, у којем је општинска управа морала да врати 3,2 милиона очигледно неосновано наплаћене накнаде у претходном периоду, што јој је представљало расход од 1,6% укупних прихода.

Када се приходи од свих представљених накнада узму заједно, највећи значај имају у Убу, у којем представљају половину укупних прихода ове ЈЛС. Осим Уба, у још 78 јединица локалне самоуправе приходи од свих накнада чине више од 10% буџетских прихода. Све су представљене у табели 3.2.9.

Табела 3.2.9. Јединице локалне самоуправе са приходима од накнада већим од 10% укупних буџетских прихода

Ранг	ЈЛС	Приход, хиљ. дин	Учешће у буџету
1	Уб	350.595	49,9%
2	Чајетина	230.384	41,1%
3	Пожаревац	733.489	39,4%
4	Србобран	109.674	36,2%
5	Инђија	374.670	34,5%
6	Кањижа	213.710	34,5%
7	Лајковац	207.737	32,3%
8	Нови Сад	3.211.880	31,2%
9	Беоцин	102.285	29,6%
10	Бачка Топола	201.205	29,1%
11	Врбас	256.290	28,7%
12	Београд	20.410.683	28,5%
13	Панчево	836.532	28,5%
14	Крагујевац	670.642	27,9%
15	Кикинда	346.150	25,5%
16	Мали Иђош	60.115	25,0%
17	Бач	67.302	24,3%
18	Пландиште	61.278	24,0%
19	Кладово	101.918	23,2%
20	Суботица	714.676	23,2%
21	Јагодина	421.911	22,5%
22	Лапово	30.280	22,4%
23	Ниш	895.987	22,1%
24	Свилајинац	97.353	21,5%
25	Баточина	36.852	20,9%
26	Горњи Милановац	171.121	20,6%
27	Врњачка Бања	100.629	19,7%
28	Зајечар	192.338	19,0%
29	Смедерево	328.227	18,5%
30	Шабац	351.869	18,4%
31	Ковин	100.727	18,3%
32	Житиште	68.958	18,3%
33	Параћин	155.299	17,9%
34	Бачка Паланка	170.848	17,4%
35	Сента	80.131	17,2%
36	Бачки Петровац	57.306	17,0%
37	Неготин	118.076	16,7%
38	Деспотовац	59.288	16,6%
39	Чачак	308.876	16,3%
40	Косјерић	37.194	16,2%
41	Зрењанин	403.253	16,0%

Ранг	ЈЛС	Приход, хиљ. дин	Учешће у буџету
42	Аранђеловац	107.037	15,8%
43	Сомбор	222.141	15,6%
44	Сокобања	36.182	15,0%
45	Алибунар	54.485	14,9%
46	Нови Бечеј	57.141	14,5%
47	Бечеј	81.061	14,4%
48	Ковачица	45.112	14,1%
49	Сремски Карловци	21.834	14,0%
50	Сремска Митровица	177.301	13,8%
51	Шид	84.017	13,8%
52	Крушевац	233.602	13,6%
53	Кула	93.946	13,5%
54	Ада	40.511	13,1%
55	Бор	107.626	13,1%
56	Стара Пазова	136.997	13,0%
57	Рума	105.123	12,9%
58	Бела Црква	32.226	12,9%
59	Бела Паланка	24.233	12,7%
60	Велико Градиште	35.566	12,6%
61	Сврљиг	27.868	12,6%
62	Мајданпек	50.522	12,2%
63	Ириг	23.809	12,1%
64	Нови Кнежевац	23.522	11,9%
65	Опово	15.082	11,9%
66	Прокупље	69.382	11,8%
67	Вршац	150.887	11,4%
68	Лесковац	231.941	11,3%
69	Топола	31.855	11,3%
70	Ђуприја	47.700	10,9%
71	Мерошина	18.009	10,6%
72	Доњевац	21.667	10,6%
73	Лозница	108.777	10,5%
74	Нови Пазар	115.725	10,2%
75	Сечањ	28.357	10,1%
76	Ужице	153.801	10,1%
77	Жабалъ	34.716	10,1%
78	Врање	128.349	10,0%
79	Смедеревска Паланка	57.637	10,0%

Најмањи значај приходи од накнада имају у Црној Трави, у којој је у 2010. години по основу свих накнада остварено 57,8 милиона динара или 1,4% буџета општине. Приходе од накнада који представљају мање од 2% укупних прихода буџета имају и Босилеград (140,6 милиона или 1,7% прихода) и Трговиште (110,2 милиона или 1,6% прихода).

У целини узев, у већини ЈЛС (79 од 145) накнаде представљају више од 10% прихода, што је, међутим, првенствено заслуга накнада за грађевинско земљиште, а у Војводини и накнаде за закуп пољопривредног земљишта. Када се оне изузму, свега девет јединица локалне самоуправе од преосталих накнада остварује приход који је једнак или већи од 10% укупних буџетских прихода.

Накнада за коришћење грађевинског земљишта је у највећем броју случајева већ достигла горњу границу фискалног капацитета. Такође, овој накнади предстоји трансформација или укидање. Стога су од ње исцрпљене могућности додатних прихода. Накнада за уређење грађевинског земљишта је по својој природи једнократна и битно зависи од опште економске коњуктуре – дакле, не може бити стабилан ослонац финансирања буџета ЈЛС. Осим тога, превелики износи ове накнаде могу обесхрабрити инвестирање у дату ЈЛС и тако угрозити будуће приходе по другим основама. Будући приходи од накнаде за закуп пољопривредног земљишта битно зависе од начина и обухвата поступка реституције, односно могу се значајно смањити у ЈЛС у којима данас чине битну ставку буџетских прихода.

Стога се повећање значаја прихода од ових накнада може очекивати једино из другачије поделе пре свега водних, а и неких других накнада како је предложено у последњем делу ове студије у којем се предлажу промене постојећег система. Такође, додатни приходи могли би се очекивати уколико би се систем давања концесија утврдио на одговарајући начин, што зависи од новог закона који се тренутно налази у јавној расправи. Чини се да у њему дата решења не обећавају превише у овом домену.

4. Упоредна анализа накнада у региону

Накнада као цена употребе природног или другог јавног добра (добра од општег интереса) у основи би требало да представља цену његове употребе. Уређивање ове области, дакле, више би требало да буде регулација екстерналија, па фискални (приходни) аспект није основни циљ увођења накнада. Стога је ова област у различитим земљама разнородније уређена него и сами порески системи који традиционално зависе од различитих, потпуно националних разлога (осим економских, и историјских или политичких). Следи да је упоредно представљање целокупне ове области које омогућава смислена међународна поређења веома обухватан и сложен задатак који практично изискује поређење укупних фискалних система земаља.

Стога је за потребе овог истраживања за међународна поређења изабрана једна област: накнада за коришћење воде. Овај избор је учињен из три најважнија разлога. Прво, у садашњем систему водних накнада у Србији, приходи локалних самоуправа у суштини долазе⁶⁸ од квазипореза (сливна водна накнада), а не од накнаде за коришћење, као цене употребе природног добра. Стога је искуство земаља у региону посебно важно. Друго, цена коришћења природних добара (нпр. минералних сировина) најчешће је уређена системом концесија сличним као и накнада за коришћење воде у појединим земљама региона па се из овог примера могу извући и шири закључци. Треће, све земље обухваћене анализом су републике бивше СФРЈ те су, без обзира на разлике које су настале у међувремену, корени њихових система исти а упоредивост смисленија.

Упоредни преглед обухвата Босну и Херцеговину, Македонију, Словенију и Хрватску. Анализом су обухваћене све јавне дажбине које се плаћају за коришћење воде (централне, регионалне, локалне), као и уговорне дажбине које се утврђују и плаћају у складу са законом (концесиона накнада). Овакав приступ омогућава упоредивост трошкова које држава намеће комерцијалним корисницима воде као јавног добра за коришћење тог добра, односно имплицитних цена воде као природног добра. У наставку текста представљена су основна обељења накнаде за коришћење воде или одговарајуће јавне дажбине у посматраним земљама: обвезници, основица и износ накнаде, односно дажбине, као и рокови за плаћање.

⁶⁸ Тачније, требало би да почну да долазе, пошто Влада још није донела уредбу према новом Закону о водама.

4.1. Преглед по изабраним земљама: пример накнаде за коришћење воде

Босна и Херцеговина

У Босни и Херцеговини (БиХ) постоје следеће дажбине за коришћење воде:

- накнада за коришћење воде (општа водна накнада);
- посебна накнада за коришћење воде (посебна водна накнада); и
- концесиона накнада.

Концесиона накнада се састоји из два дела: једнократне концесионе накнаде и годишње концесионе накнаде.

И општа и посебна накнада за коришћење воде, као и концесиона накнада уређене су на нивоу ентитета: Републике Српске (РС) и Федерације Босне и Херцеговине (ФБиХ). Осим тога, у ФБиХ су и кантони надлежни за увођење и уређење концесионе накнаде. Како концесију може дати само један од нивоа власти (кантон или Федерација), не постоји могућност двоструке наплате ове накнаде.

У Републици Српској општа и посебна водна накнада уређене су Законом о водама РС и Одлуком о стопама посебних водних накнада, а концесиона накнада: Законом о концесијама РС и Правилником о утврђивању критеријума за одређивање висине концесионе накнаде.

У Федерацији БиХ одговарајући прописи су: Закон о водама ФБиХ; Правилник о начину обрачунавања, поступку и роковима за обрачунавање и плаћање и контроли измиривања обавеза на основу опште водне накнаде и посебних водних накнада; Одлука о стопама односно износима посебних водних накнада и Упутство о начину, поступку и роковима за обрачунавање и плаћање посебних водопривредних накнада. Концесиона накнада уређена је Законом о концесијама и Правилима о утврђивању накнаде за концесије.

Обвезници плаћања опште водне накнаде су сва физичка и правна лица која обављају било коју регистровану привредну делатност. И у Републици Српској и у Федерацији БиХ она износи 0,5% нето зараде свих запослених. Имајући у виду да ову накнаду плаћају сва физичка и правна лица која обављају неку привредну делатност и да основица на коју се плаћа ова накнада ни на који начин није у вези са употребом воде, она има карактер општег наменског пореза. Стога се не може укључити у упоредну анализу висине накнада за коришћење воде.

Посебна накнада за коришћење воде

И у Републици Српској и у Федерацији БиХ посебна водна накнада за коришћење површинских и подземних вода разврстана је према обвезницима у шест категорија:

- за захватање воде за пиће за јавно водоснабдевање,
- за захватање питке и минералне воде за флаширање или за производњу безалкохолних пића и других производа,
- за наводњавање,
- за узгој рибе,
- за захватање воде за индустријске процесе, укључујући и термоелектране, као и
- за захватање воде за друге намене и друге случајеве намењене за људску употребу.

У наредној табели представљени су обвезници и висине накнаде у оба ентитета.

Табела 4.1.1. Износи накнада за коришћење воде у РС и ФБиХ

Накнада	Обвезник	РС	ФБиХ
		Износ	Износ
Јавно водоснабдевање	Водоводно предузеће Остали	0,01 КМ/м ³ 0,02 КМ/м ³	0,01 КМ/м ³
За флаширање или производњу пића	Лица која флаширају или производе	2,00 КМ/м ³	2,00 КМ/м ³
За наводњавање	Лица која користе системе Лица која захватају више од 1000 м ³ годишње	0,002 КМ/м ³	0,00 КМ/м ³
За узгој риба	Лица која обављају делатност	0,001 КМ/м ³	0,00 КМ/м ³
За индустријске процесе	Лица која обављају делатност а воду користе из сопствених водозахвата Термоелектране и топлане	0,02 КМ/м ³	0,03 КМ/м ³
		0,03 КМ/м ³	0,03 КМ/м ³
За другу намену	Лица која захватају воду непоменута претходно	0,01 КМ/м ³	0,03 КМ/м ³

У оба ентитета основица за плаћање накнаде је количина узете воде, а накнада се плаћа и за воду узету из водовода и из природних извора.

Период обрачуна накнаде је месец, а плаћа се на основу рачуна јавног комуналног предузећа. Обвезник уплаћује јавном комуналном предузећу дуговани износ који се даље усмерава на одговарајући рачун. И у РС и у ФБиХ посебна накнада за коришћење воде уплаћује се на рачуне јавних прихода.

У РС припадност прихода од посебне накнаде за коришћење воде је:

- 70% на рачун посебне намене за воде и
- 30% на рачун посебне намене буџету локалне самоуправе.

У ФБиХ припадност прихода од посебне накнаде за коришћење воде је следећа:

- 40% надлежној агенцији за воде;
- 45% у корист буџета кантона и
- 15% у корист Фонда за заштиту околиша Федерације.

Концесионе накнаде

Обвезник плаћања концесионе накнаде је ималац концесије. Он има обавезу да по потписивању уговора о концесији плати тзв. једнократну концесиону накнаду и да током трајања овог уговора плаћа годишњу концесиону накнаду.

Једнократна концесиона накнада (ЈКН) се у Републици Српској израчунава по следећој формули:

$$JKH = \text{планирани годишњи бруто приход} \times Dk \times \text{корективни коефицијент}^{69},$$

где је Дк дужина трајања концесије.

⁶⁹ Према Правилнику о утврђивању критеријума за одређивање висине концесионе накнаде РС, корективни коефицијент једнократне концесионе накнаде за необновљиве изворе природних богатстава износи 0,0005, док корективни коефицијент једнократне концесионе накнаде за обновљиве изворе износи 0,0003.

Годишња концесиона накнадна (КН) се у Републици Српској обрачунава по следећој формули:

$$КН = \text{остварени годишњи приход} \times (К1+К2+К3+К4+К5)$$

Остварени годишњи бруто приход представља производ оствареног капацитета производње или услуга исказаних у јединици мере и остварене цене производа или услуге.

Збир бодова по критеријума (К1+К2+К3+К4+К5) јесте број између 5 и 30, а сваки од критеријума може имати следеће вредности бода:

- К1 – економски критеријум од 1 до 5
- К2 – социолошки критеријум од 1 до 7,5
- К3 – еколошки критеријум од 1 до 7,5
- К4 – регионални критеријум од 1 до 5
- К5 – критеријум животне средине од 1 до 5
- К6 – критеријум истраживања од -4 до 0⁷⁰

Додељени збир бодова се, према наредној табели, прерачунава у проценте оствареног годишњег прихода.

Табела 4.1.2. РС: Прерачун бодова у проценте за концесиону накнаду

Збир бодова $K=(K1+....+K5)$	Коефицијент концесионе накнаде (у %)
До 5	0–1,5
5–10	1,5–2,0
10–15	2,0–3,0
15–20	3,0–4,0
20–25	4,0–5,0
25–30	више од 5,0

Годишња концесиона накнада за извор Витинка у Зворнику износи 3,5% реализованог годишњег прихода, а ЈКН је била 27.000 КМ. На основу доступних података о укупном приходу и обиму продаја годишња концесиона накнада коју плаћа Витинка се може проценити на око 9,5 КМ по кубном метру узете воде.

Према прописима Федерације БиХ, ЈКН се израчунава по следећој формули:

$$ЈКН = И \times 0,0025 \times (\text{фк}1+\text{фк}2+\text{фк}6+\text{фк}7+\text{фк}8)$$

где И представља укупну вредност планиране инвестиције, док је распон бодова по критеријумима следећи:

- фк1 – критеријум утицаја на околину који износи од 1,1 до 10
- фк2 – критеријум служења јавном интересу који износи од 1,5 до 5,0
- фк6 – критеријум утицаја на економију ФБИХ који износи од 1,1 до 1,3
- фк7 – критеријум повећања употребе који износи од 0,5 до 1,3
- фк8 – критеријум економског утицаја на регион који износи од 1,0 до 1,5

⁷⁰ Односи се само на концесиону делатност истраживања природних богатстава, а заснива се на плану улагања и динамици истраживачких радова.

Годишња концесиона накнада се за ФБиХ израчунава по следећој формули:

$$KN = ППП \times 0,003 \times (fk1 + fk2 + fk4 + fk6 + fk7 + fk8 + fk9),$$

где је ППП пројектовани годишњи приход од концесије пре трошкова, камата и пореза, док се бодови по преосталим критеријумима налазе у следећим распонима:

fk4 – критеријум исплативости у износу од 0,1 до 10

fk9 – критеријум технолошког значаја у износу од -3,0 до 2,0

Износи концесионих накнада су, међутим, генерално били изузетно ниски и нису утврђивани у складу са прописаном методологијом. Тако је, на пример, укупан износ концесионе накнаде коју је за 2010. годину платио „Сарајевски кисељак“ био 60.367 КМ. Ово је истовремено био и највећи износ концесионе накнаде плаћен за концесију за воду у Федерацији БиХ у 2010. години.

Период обрачуна и плаћања концесионе накнаде у Републици Српској је календарска година, док су начин и услови плаћања утврђени самим концесионим уговором. Слично је и у ФБиХ, једино се и период обрачуна и плаћања уређују уговором.

У Републици Српској једнократна концесиона накнада се плаћа при закључењу концесионог уговора и припада 100% буџету Републике, док се годишња концесиона накнада дели између буџета Републике и буџета јединице локалне самоуправе у односу 70% према 30%.

У ФБиХ 100% прикупљених средстава од наплате концесионих накнада представља приход буџета нивоа власти који је склопио уговор о концесији (Федерација или кантон).

Македонија

И у Македонији се за коришћење воде плаћају накнада за коришћење воде (надомест за користење на вода) и концесиона накнада.

Накнада за коришћење воде

У Македонији је накнада за коришћење вода уведена и уређена Законом о водама.

Обвезници плаћања ове накнаде су сва лица која користе воду у комерцијалне сврхе, укључујући произвођаче флаширане минералне воде, произвођаче и прерађиваче хране, али и лица која користе воду у друге сврхе, укључујући и производњу електричне енергије. Плаћа се и за воду узету из водовода и из природних извора.

За разлику од уобичајене основице, која је по правилу кубни метар воде, основица за обрачун накнаде за коришћење воде у Македонији је приход од продаје производа умањен за порез на додату вредност. Износ накнаде утврђује се као 0,5% продајне цене производа умањене за порез на додату вредност и посебно се исказује у фактури, односно рачуну коју обвезник плаћања накнаде издаје купцу. Период обрачуна и плаћања је месец, а уплаћује се на посебан рачун буџета у року од 30 дана од дана издавања фактуре/рачуна. По овим својим особинама, накнада за коришћење воде у Македонији слична је посебном наменском порезу на промет.

Приход у целини припада централном буџету.

Имајући у виду да је у 2010. години цена 1 литар флаширане минералне воде у малопродаји без пореза на додату вредност износила од 10 до 12 денара, и узимајући вишу вредност, накнада по кубном метру продате флаширане минералне воде износила је 60 денара. Да би се добио износ накнаде по кубном метру узете воде, потребно је износ накнаде по кубном метру продате воде поделити са коефицијентом искоришћености од 1,5.⁷¹ То значи да је накнада за коришћење воде коју су плаћали произвођачи минералне воде износила 40 денара по кубном метру узете воде.

Концесиона накнада

Постојећи систем концесионих накнада у примени у Македонији регулисан је Законом о минералним сировинама и Тарифником о одређењу висине накнада за издавање лиценци и концесија за спровођење детаљних геолошких истраживања и концесија за експлоатацију, који је донело, у складу са Законом о минералним сировинама, надлежно Министарство економије.⁷²

Обвезник плаћања концесионе накнаде је ималац концесије.

У складу са тренутно важећим Тарифником о одређењу висине накнада за издавање лиценци и концесија за спровођење детаљних геолошких истраживања и концесија за експлоатацију, концесиона накнада се плаћа за експлоатацију минералних ресурса и коришћење простора за који је дата концесија.

Концесиона накнада за експлоатацију минералних и подземних вода износи 3% вредности експлоатисаних вода.

Према Тарифнику о одређењу висине накнада за издавање лиценци и концесија за спровођење детаљних геолошких истраживања и концесија за експлоатацију, концесиона накнада се плаћа тромесечно узимајући у обзир количину продатих експлоатисаних минералних сировина (воде) и то до 15. у месецу по истеку односног тромесечја. Обвезник сам обрачунава и уплаћује накнаду, односно не доноси се посебно решење по коме би се вршило плаћања концесионе накнаде.

Приход од концесионе накнада се дели између централног и локалног буџета у пропорцији 22% према 78%.

Како је за минералну воду вредност експлоатисане воде утврђена на 4 денара по литру и како се ова накнада плаћа по литру продате воде, прерачуном се добија да концесиона накнада по кубном метру узете минералне воде у Македонији износи 80 денара.

⁷¹ У технолошки и организационо ефикасном систему из 1,5 литара узете воде може се добити 1 литар флаширане воде.

⁷² Током 2010. године донет је нови Закон о водама (у примени од 1. јанура 2011. године) којим се систем концесионих накнада мења а надлежност за њихову примену, односно за доношење Тарифника преноси на Министарство екологије. Нови Тарифник који треба да усвоји Министарство екологије још увек није донет. Према доступним информацијама, нови Тарифник би требало да буде донет током јуна 2011. године. Узимајући у обзир речено, ова студија је припремљена полазећи од Система концесионих накнада који је у овом тренутку у примени, дакле од система концесионих накнада по Закону о минералним сировинама.

Словенија

У Словенији се, као и у БиХ, Хрватској и Македонији плаћају накнада за коришћење воде (vodno povračilo) и концесиона накнада.

Накнада за коришћење воде

У Словенији је накнада за коришћење воде уведена Законом о водама, а ту накнаду уређују још и Уредба о накнади за коришћење воде и Одлука о основици накнаде за воду за коришћење воде, алувијалних депозита и водних области која се доноси сваке године.

Обвезници плаћања ове накнаде су сва лица која користе воду у комерцијалне сврхе, а плаћа се и за воду узету из природних извора и из водовода.⁷³

Основица може бити количина узете воде, потенцијална енергија воде у случају производње електричне енергије, топлоте или коришћења воде за погон постројења, површина или запремина водног добра у случајевима када се оно користи за рибарство, привез и сличне делатности.

Висина накнаде зависи од сврхе за коју се вода користи, а у наредној табели дат је преглед износа накнаде за 2010. годину код којих је основица количина узете воде.

Табела 4.1.5. Словенија: износи накнада за коришћење воде

Намена	Износ ЕУР / m ³
Снабдевање питком водом	0,05550
Производња пића и за технолошке потребе	0,06660
Заснеживање скијалишта	0,06660
Заливање пољопривредног земљишта	0,00083
Заливање непољопривредног земљишта	0,05550
За хлађење у термо и нуклеарним електранама	0,00412

Накнада за воду се утврђује годишње решењем Агенције за животну средину. Током године се плаћа 12 месечних аконтација на основу података из претходне године.

Средства остварена од накнаде за коришћење воде представљају републички приход и уплаћују се у посебно формиран „Водни фонд“ којим управља Агенција за животну средину.

Концесиона накнада

Давање вода у концесију, као и начин утврђивања висине концесионе накнаде уређени су Законом о заштити околине, Законом о водама и Уредбом о концесији. Уредба о концесији се доноси за сваку концесију посебно. Тренутно постоји 15 уредби о концесији, свака за посебан извор воде.

Обвезник плаћања концесионе накнаде је ималац концесије. Висина концесионе накнада се утврђује на годишњем нивоу, на основу формуле која је утврђена посебно за сваки извор дат у концесију, односно у свакој Уредби о концесији.

Висина концесионе накнаде зависи и од:

- нето износа годишњег прихода од продаје производа за које је коришћена вода;
- количине и врсте узете воде у години и
- опште концесионе накнаде за коришћење подземних вода.

⁷³ Ако се вода узима из водовода, осим ове накнаде, плаћа се и накнада предузећу које одржава водовод.

За утврђивање висине концесионе накнаде вода се разврстава на минералну (коэффициент којим се множи узета вода је 2,66), изворску (коэффициент 2) и обичну воду (коэффициент 1). Општа концесиона накнада за коришћење подземних вода утврђује се сваке године: у 2010. години она је износила 1,829 ЕУР/м³, а за 2011. годину утврђена је у износу од 1,7757 ЕУР/м³. Коначан износ накнаде утврђује Агенција за животну средину, којој има лац концесије доставља релевантне податке до 31. јануара текуће за претходну годину.

Начин плаћања концесионе накнаде је дефинисан Уредбом о концесији. Уобичајено, накнада се утврђује на годишњем нивоу, при чему се плаћају две аконтације у току године, прва до краја јуна а друга до краја децембра. Пошто се доставе подаци, Агенција за животну средину утврђује коначан износ концесионе накнаде за ту годину.

Право на део концесионе накнаде има локална самоуправа на чијој територији се експлоатише вода и којој се, у складу са посебном Уредбом о концесији, трансферише одређени проценат прихода од концесије. Дакле, расподела прихода између централног и локалног нивоа власти није унапред утврђена.

Концесиона накнада за извор који се користи за воду Раденска (општина Горња Радгона и Тишина) израчунава се по следећој формули:

$$\text{Концесиона накнада} = 0,01 \times \text{НПП} + \text{КН} \times (2,66 \times \text{МВ} + 2 \times \text{ИВ}).$$

где су:

НПП – нето годишњи приход од продаје;

КН – општа концесиона накнада за употребу подземних вода;

МВ – количина узете минералне воде и

ИВ – количина узете изворске воде.

Произвођач минералне воде Раденска, Раденска д.д. Раденци, током 2010. године продала је око 78 милиона литара пића, од чега око 55 милиона литара минералне воде, док се нето годишњи приходи од продаје у 2010. години процењују на око 27 милиона евра.

На основу ових података и формуле за обрачун концесионе накнаде за изворе који користи Раденска, а из којих црпи и минералну и изворску воду, као и претпостављеног фактора искоришћености⁷⁴, следи да је у 2010. години концесиона накнада износила 6,78 евра по кубном метру узете воде.

Хрватска

У Хрватској се за коришћење воде плаћају накнада за коришћење вода и концесиона накнада, а концесиона накнада се, као и у БиХ, састоји из једнократне концесионе накнаде плативе по потписивању уговора о концесији и годишње концесионе накнаде која се плаћа док траје уговор о концесији.

Накнада за коришћење вода

Накнада за коришћење вода плаћа се само за воду узету из природних извора, односно за захватање воде из њеног природног лежишта и коришћење за различите намене. Накнада се плаћа и за коришћење водних снага за производњу електричне енергије и за погон различитих уређаја. Накнаду плаћају и корисници мелиорационог система за наводњавање.

⁷⁴ 1,5 литар узете воде за 1 литар флаширане воде.

Следећи прописи уређују накнаду за коришћење вода: Закон о финансирању управљања водама, Правилник о обрачуну и наплати накнаде за коришћење вода и Уредба о висини накнаде за коришћење вода.

Обвезници плаћања накнаде за коришћење вода су правна и физичка лица која захватају воду, независно од намене за коју се вода користи. Основица за наплату накнаде је количина узете воде, а износ накнаде зависи од типа воде. Износи накнаде за коришћење вода за различите врсте вода представљени су у наредној табели.

Табела 4.1.6. Хрватска: износи накнада за коришћење вода

Врста вода	Цена, кн / m ³
Воде I врсте	0,80
Воде II врсте	0,72
Воде III врсте	0,56
Воде IV и V врсте	0,32
Минералне и термалне воде	1,60

Период плаћања накнаде за коришћење воде је месец, тромесечје или година у складу са решењем јавног предузећа „Хрватске воде“. Рок за плаћање је 15 дана од дана издавања решења.

Накнада за коришћење воде је и приход јавног предузећа „Хрватске воде“.

Количина захваћене, односно узете воде утврђује се мерењем, а лица која захватају, односно црпу воду имају обавезу да поставе мерне уређаје. За воду испоручену путем јавног система за водоснабдевање основица за обрачун накнаде је количина потрошене воде.

Концесиона накнада

У Хрватској је давање концесије за комерцијално коришћење вода уређено Законом о водама и Уредбом о условима за доделу концесије за комерцијално коришћење вода доне-тој на основу овог закона.

Обвезник плаћања концесионе накнаде је ималац концесије.

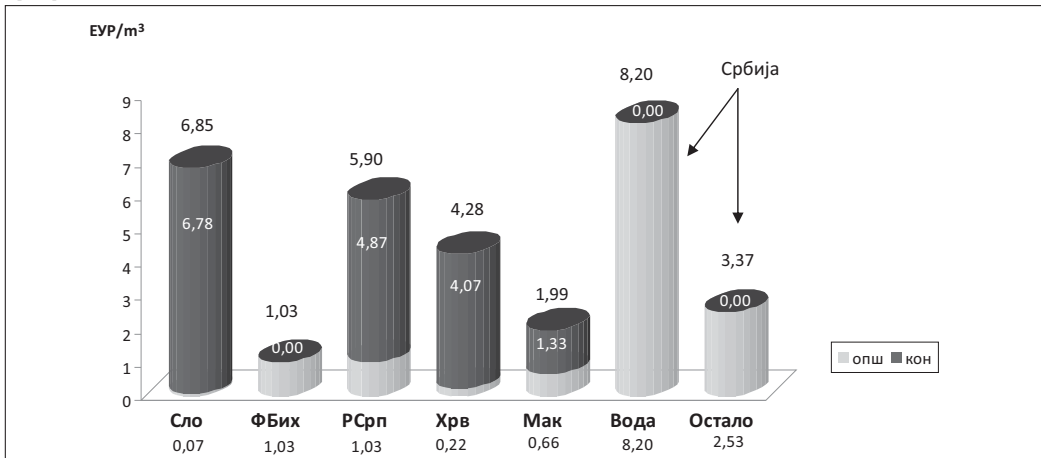
Једнократна концесиона накнада се утврђује посебно за сваку појединачну концесију и не може бити мања од 50% износа годишње концесионе накнаде. Плаћа се по добијању концесије у року од 60 дана од закључења концесионог уговора. Годишња концесиона накнада једнообразно је утврђена у износу од ХРК 30 по кубном метру изваћене/искоришћене воде. Плаћа се месечно или тромесечно у складу са концесионим уговором, по основу одлуке о додели концесије. Не доноси се посебно решење.

Приходи остварени од концесионе накнаде се деле између локалног и централног буџета у пропорцији 50% према 50%.

4.2. Поређења

На графикону 4.2.1. представљени су упоредиви износи накнаде за коришћење воде у Србији и посматраним земљама, као и однос који у укупној цени употребе овог ресурса имају општа и концесиона накнада.

Графикон 4.2.1.



За ово истраживање следећа запажања су важна:

1. Једино у Србији постоји разлика у висини ове накнаде између комерцијалних корисника.
2. Висина накнаде за једну групу комерцијалних корисника (флаширање минералне воде) највиша је међу посматраним земљама.
3. Једино у Србији и Федерацији БиХ не постоји систем концесионих накнада за коришћење воде.
4. Општа накнада за коришћење воде је у свим посматраним земљама, изузев у Републици Српској, приход централног нивоа власти (или јавног предузећа чији је оснивач централни ниво власти).
5. Концесиона накнада се у свим посматраним земљама дели између централног и локалног нивоа власти.

Имајући у виду претходно и у контексту овог истраживања чини се да би у Србији било најпогодније систем накнада за коришћење воде уредити тако да редовна концесиона накнада у складу са законом утврђеним правилима (врста добра, поступак доделе, начин обрачунавања концесионе накнаде) у целини припадне буџету ЈЛС на чијој територији се налази добро дато у концесију, док би једнократна концесиона накнада могла бити приход централног буџета. Општа накнада за коришћење воде требало би да буде једнака за све комерцијалне кориснике и у целини приход централног буџета. При томе би требало водити рачуна о томе да збир ове две накнаде буде такав да не угрози конкурентност домаћој производњи и не обесхрабри потенцијалне инвеститоре.

5. Оцена постојећег система и предлог унапређења

5.1. Начела

Поједностављено речено, кад је реч о јавним финансијама, основна функција централне власти је да на националном нивоу, с једне стране, обезбеди уједначене релативне пореске трошкове пореским обвезницима и, с друге стране, уједначеност обима и квалитета јавних услуга. И једно и друго у основи представља предуслов за ефикасно вођење економске политике што, по дефиницији, припада централној власти.

То, међутим, не значи потпуну централизацију јавних финансија. Напротив, за ефикасно функционисање јавних финансија неопходан је одређен степен фискалне аутономије, као и фискална конкуренција ЈЛС. Важан вид фискалне аутономије, која се код нас у дискусијама поистовећује само са надлежношћу за увођење и наплату јавних прихода, јесте самосталност ЈЛС да управљају расходном страном својих буџета. Будући да се јавне функције ЈЛС могу финансирати и из пореза који се утврђују и прикупљају на националном нивоу, избор надлежности за увођење и наплату јавних прихода не би требало да зависи од расподеле надлежности у обављању јавних функција, већ од ефикасности наплате пореза. Она, пак, генерално зависи од основних пореских параметара, а у овом случају и од покретљивости пореске основице између ЈЛС. Расподела јавних прихода између различитих нивоа власти, међутим, мора зависити од расподеле надлежности у обављању јавних функција, као и од пореског капацитета сваке ЈЛС у односу на фискалне инструменте чије је уређивање у њеној надлежности.

С друге стране, фискални инструменти чије уређење може у целини или у неким елементима бити у надлежности ЈЛС морају испуњавати следећа два захтева. Прво, фискална основица није непосредно зависна од укупних економских кретања, што значи да по правилу представља величину која је стање, а не ток. И, друго, фискална основица је непосредно везана за територију ЈЛС, што значи да је једноставно утврдити којој ЈЛС припада приход.

У условима у којима преовлађују ЈЛС релативно мале и територије и фискалног капацитета, као што је случај у Србији, у којој су у највећем случају и администрације ЈЛС слабог капацитета и без искуства у вођењу буџетских политика, можда најбољи начин да се истовремено ефикасно извршавају основне функције централне власти и успостави неопходан степен фискалне аутономије јесте да се на националном нивоу регулишу два од три основна елемента фискалног инструмента – обвезник и основица – а да се ЈЛС којој приходи припадају у целини дају надлежност утврђивање висине пореске стопе. Та надлежност може бити неограничена или ограничена. У првом случају, пореска стопа, односно фискално оптерећење, може варирати између 0 и било ког максималног нивоа, што практично значи да ЈЛС може изабрати и да не уведе одређени фискални инструмент. У другом случају, распон

у којој ЈЛС може одредити висину пореске стопе, односно фискалног оптерећења такође је прописан законом на националном нивоу. Избор између ове две могућности зависи и од покретљивости пореске основице између ЈЛС.

У постојећем систему јавних прихода у Србији фискални инструменти чије је уређење у целини или делимично у надлежности ЈЛС, изузев пореза на имовину у статистици, не зову се порезима већ таксама и накнадама. Иако не све, већина ових такси и накнада, у ствари, по својој суштини представља порез. Насупрот томе, таксе и накнаде које су уређене законима на националном нивоу требало би да представљају цену одређене јавне услуге (административне и судске), односно коришћења добра од општег интереса коју плаћа корисник те услуге, односно добра.

Накнаде, које су уређене законима на националном нивоу, по дефиницији датој у систему јавних прихода Србије, у основи би требало првенствено да имају функцију регулације екстерних ефеката који се јављају при употреби одређених добара, а тек секундарно функцију буџетских прихода. Екстерни ефекти јављају се када економски учесник или не присваја пун приход, односно корист од своје активности или када не сноси њене пуне трошкове.

У првом случају реч је о позитивним екстерним ефектима. То је у основи ситуација у којој је резултат економске активности добро или услуга у чију потрошњу није могуће, без посебне регулације, укључити само појединце који су поднели трошак његове употребе, односно потрошње, већ га могу трошити и они који за ту потрошњу нису ништа платили (проблем бесплатног коришћења јавног добра – *free riding*). Последица је да произвођач таквог добра подноси пуне трошкове производње, а не присваја пуне приходе који би постојали уколико би сви потрошачи оваквог добра или услуге платили цену његове потрошње. Без регулације, не постоји приватни интерес за производњу оваквог добра, те се оно или не би производило или би обим производње био знатно мањи од друштвено оптималног. Пример овакве активности је изградња путева.

У другом случају реч је о негативним екстерним ефектима. У овом случају економски учесник који производи добро или услугу, с једне стране не сноси пуне трошкове производње, док, с друге стране, у потпуности присваја приходе. Без посебне регулације, обим производње овог добра већи је од друштвено оптималног. Пример оваквих активности је производња током које непосредно долази до загађења животне средине, воде, ваздуха или тла, или до прекомерног исцрпљивања необновљивих природних ресурса (минералне сировине, термалне воде).

Иако се целокупна политика буџетских расхода може посматрати као својеврсна регулација екстерналија, основна начелна разлика између јавних добара и услуга који се финансирају из општих пореза и добара чија се употреба регулише, јесте у томе што се из потрошње прве групе добара и услуга нико не може искључити (чиста јавна добра) или је законом прописан принцип неискључења (заслужна добра – *merit goods*). У другој групи се налазе добра и услуге при чијој употреби у режиму пуног приватног власништва над добром (право на: употребу, приходе од употребе, искључивање других из употребе и размену) и без регулације, власник или корисник не сноси пуне трошкова употребе, односно потрошње. Истовремено, неопходно је да код ових добара и услуга постоји или ексклузивност употребе или јасна идентификација корисника. У том случају, накнада, односно цена употребе добра или услуге, требало би да обезбеди да корисник сноси пуне трошкове употребе ових добара и услуга. Стога се и приходи од накнада првенствено морају усмеравати у њихово одржавање и/или обнављање.

Избор добара и услуга за чију употребу се плаћа накнада, регулација начина стицања и остваривања права на употребу, утврђивање релативног значаја добра (национални или локални), као и поступак на који је организовано и/или поверено одржавање и/или обнављање добара и услуга по правилу је у надлежности централних власти. Висина накнаде мора одражавати стварне трошкове њихове ефикасне употребе, док надлежност за њено утврђивање зависи од релативног значаја добра. Одржавање и/или обнављање добра и пружање услуга могу бити поверени јавној служби или јавном или приватном предузећу

по процедури прописаној законом. Приходи од накнада требало би да припадају буџету оног нивоа власти, односно предузећу или организацији, којем је поверено одржавање и обнављање добра и пружање услуга.

У систему јавних финансија у Србији постоји велика неусаглашеност са претходно разматраним принципима. Она се огледа и у избору инструмената и у расподели надлежности и прихода између буџета Републике и ЈЛС.

Прво, неке од њих уопште нису накнаде у смислу Закона о буџетском систему, већ наменски порези. Другим речима, они који их носе (не ретко широк круг обвезника, а у неком случају и сви) не користе непосредно добро за које је прописана накнада за коришћење.

Друго, расподела надлежности за утврђивање, контролу и наплату накнаде за коришћење неког јавног добра није систематски повезана степеном значаја тог јавног добра (национални или локални значај) пошто таква системска подела ни не постоји. Такође, надлежност за утврђивање и контролу наплате најчешће не зависи од тога да ли ниво власти који које је поверена може имати и најбољи увид у коришћење датог добра, па тиме и највећу ефикасност у наплати.

Конечно, очигледно првенство има територијална уместо функционалне надлежности различитих нивоа извршне власти. Тако је, по правилу, Република належна за послове који нису на територији АПВ, а у неким случајевима ни града Београда. И инспекцијски надзор је често уређен по истом принципу, па постоје републички, покрајински и градски инспектори који ће у оквиру своје територије надзирати спровођење. Оваква подела надлежности и контроле изискује да постоје исти извршни органи на различитом нивоу организовања државе (општина, град, АПВ, Република), што значајно отежава координацију рад и једнообразну примену закона

5.2. Оцена законских решења и предлози промена

Не улазећи у детаљну анализу посебних закона којима су уведене накнаде, будући да би она изашла знатно изван оквира ове студије, у наставку се даје оцена одредаба које непосредно уређују накнаде и расподелу прихода између различитих нивоа власти.

Предлози измена су, пак, ограничени на оне измене које, у оквиру постојећег правног оквира, могу представљати побољшање са становишта ефикасности наплате, дакле повећања одговарајућих прихода, уз, где је то могуће, смањење броја фискалних инструмената, дакле смањење административних трошкова и извршној власти и обвезницима. То значи да се неће улазити у анализу нити давати предлози који се односе на висину самих накнада.

5.2.1. Водне накнаде

У односу на ранији Закон о водама („Сл. гласник РС“, бр. 46/91..., 101/2005 – др. закон)⁷⁵ у делу који уређује водне накнаде ЗОВ знатно детаљније утврђује врсте водних накнада као и намену њиховог коришћења. У табели 5.2.1.1. дато је поређење нових и старих накнада и као што се из ње може видети нови ЗОВ није суштински променио основе за плаћање ових накнада. У овом домену он се пре свега усредсредило⁷⁶ на повећање и прецизирање обухвата обвезника који су суштински и према старом ЗОВ требали да плаћају накнаду.

⁷⁵ Законом о водама стављен је ван снаге ранији Закон о водама, осим одредаба које се односе на Јавно водопривредно предузеће „Србијаводе“.

⁷⁶ Осим што је донекле променио називе и у неким случајевима основицу за обрачун висине накнаде, на пример, нема више катастарског прихода као основице за накнаду за одводњавање.

Табела 5.2.1.1. Поређење врсте накнада у новом и старом ЗОВ

Нови ЗОВ	Стари ЗОВ
Накнада за коришћење водног добра	Накнада за коришћење вода Накнада за извађени материјал из водотока
Накнада за испуштenu воду Накнада за загађивање вода	Накнада за заштиту вода
Накнада за одводњавање Сливна водна накнада	Накнада за одводњавање
Накнада за коришћење водних објеката и система	Накнада за наводњавање Накнада за коришћење водопривредних објеката

При томе се, иако у члану 25, који говори о начелима управљања водама, као једно од начела наводи начело „корисник плаћа“, не стиче утисак да је ово начело доследно примењено у ЗОВ-у. Неке од накнада, а најбољи пример је сливна водна накнада, у основи представљају порез који се плаћа за уређење водотока и заштиту од штетног дејства вода и уређење водног режима земљишта на делу подслива на коме нису изграђени системи за одводњавање, те се самим тим не могу ни користити. То што је овом порезу унапред утврђена намена, не чини га накнадом. Додатно, задужење за ову накнаду за правна лица утврђује јавно водопривредно предузеће, што би било исто као када би акцизу на нафтне деривате утврђивало јавно предузеће за путеве.

Када је реч о расподели прихода од водних накнада, ЗОВ их усмерава републичком и покрајинском фонду за воде, а 50% сливне накнаде и буџетима ЈЛС. У ЗОВ-у је, дакле, пропуштено да се одредбе о накнадама усагласе са Законом о финансирању локалне самоуправе („Сл. гласник РС“, бр. 62/2006, у даљем тексту ЗФЛ).

Прво, у члану 15. ЗФЛ се, као основ увођења локалне комуналне таксе, дакле изворног прихода ЈЛС, између осталог, наводи и:

- држање и коришћење пловних постројења и пловних направа и других објеката на води (осим пристана који се користе у пограничном речном подручју),
- држање и коришћење чамаца и сплавова на води (осим чамаца које користе организације које одржавају и обележавају пловне путеве),
- држање ресторана и других угоститељских објеката на води, као и
- коришћење обале у пословне и било које друге сврхе.

Додатно, у члану 11. ЗФЛ изричито се наводи да се за коришћење права, предмета и услуга на које се може увести локална комунална такса не могу увести посебне накнаде. Имајући у виду да ЗОВ по основима који се великим делом преклапају уводи накнаде за коришћење водног добра, осим тога што крши ЗФЛ, уводи и веома лошу особину у порески систем, тзв. надопорезивање, што је појава када пореске власти различитог нивоа опорезују једну исту основицу. Када се има у виду да се по овим и сличним основама наплаћује и порез на употребу, држање и ношење добара, чини се да на крају ниједан од потенцијалних корисника прихода – буџет Републике, фондови за воде и буџети ЈЛС неће бити успешни у наплати „својих“ прихода из једноставног разлога што ће обвезници масовно избегавати истовремено испуњење свих ових дажбина.

Друго, чланом 36. ЗФЛ утврђује се да ЈЛС као уступљени приход ЈЛС припада и приход од накнада за коришћење вода и извађени материјал из водотока, односно у терминологији новог ЗОВ накнаде за коришћење водног добра и накнаде за експлоатацију речних наноса. У овом делу, изузев 50% сливне водне накнаде нови ЗОВ није направио помак у односу на стари.

Из претходно реченог, може се закључити да је ЗОВ пропустио да расподелу надлежности и прихода изврши на основу детаљне анализе који ниво власти би оперативније најефикасније наплаћивао и користио ова средства у зависности од њиховог конкретног извора (обвезника

плаћања) и врсте коришћења водног добра. О томе посредно сведочи и табела 5.2.1.2. у којој су представљени приходи од накнада за воде који су утврђени старим ЗОВ-ом (нови ЗОВ се, кад је реч о накнадама, примењује од 1. јануара 2011. године), локалних комуналних такси (ЛКТ) за основе по којима нови ЗОВ уводи накнаде за коришћење водног добра и пореза на употребу пловних објеката.

Из табеле 5.2.1.2 види се да су приходи од ЛКТ које су уведене за основе по којима нови ЗОВ уводи накнаде за коришћење водног добра као и сличног пореза сразмерно мали када се посматра Србија укупно. Они, међутим, не морају бити мали са становишта поједине ЈЛС која их уводи. Поставља се питање на који начин ће министарство или одговарајући надлежни орган АПВ моћи да утврди обвезнике ових накнада и колики приход би се могао очекивати од њих да оправда њихово администрирање са републичког, односно покрајинског нивоа.

Табела 5.2.1.2. Приходи од различитих јавних дажбина са сличном основицом млрд. дин

Дажбина	2008.	2009.	2010.
Накнада за			
– коришћење вода	1,5	2,6	2,4
– извађени материјал из водотока	0,2	0,1	0,2
Укупно накнаде:	1,7	2,7	2,6
Локална комунална такса за:			
– држање и коришћење пловних постројења	0,002	0,002	0,002
– држање и коришћење чамаца и сплавова	0,004	0,006	0,011
– држање ресторана и других угоститељских објеката на води	0,005	0,013	0,012
– коришћење обале у пословне и било које друге сврхе	0,138	0,190	0,367
Укупно ЛКТ:	0,149	0,211	0,392
Порез на употребу пловних објеката	0,016	0,048	0,058

Имајући у виду претходно речено, било би целисходно да се за утврђивање и наплату следећих накнада за коришћење водног добра одреди надлежност ЈЛС:

1. за експлоатацију речних наноса из лежишта на водном земљишту и на подручјима угроженим ерозијом;
2. за коришћење водног земљишта за:
 - обављање привредне делатности (депоније, товаришта и друго);
 - постављање објекта привременог карактера за обављање привредне делатности;
 - привез пловног објекта, укључујући и угоститељски објекат на пловећем објекту;
 - спорт, рекреацију и туризам.

У том случају би било потребно:

- да ЈЛС део ових прихода користе за намене које утврђује ЗОВ,
- да Влада пропише максималне износе накнада,
- да се укине порез на употребу пловних објеката и
- да се ови основи укину за увођење ЛКТ.

Спровођење изнетог предлога подразумева измене три закона: о водама, финансирању локалне самоуправе и о порезима на употребу, ношење и држање добара.

5.2.2. Пољопривредне и шумске накнаде

Заштита, уређење и начин коришћења пољопривредног земљишта као добра од општег интереса, дакле, предмет који уређује ЗПЗ, несумњиво је у надлежности Републике, односно централне власти. Дакле, независно од тога што јавна својина начелно над пољопривредним земљиштем може бити додељена било ком нивоу власти (централном или локалном) основна правила, па и начин утрђивања висине накнаде за коришћење тог земљишта или промену његове намене, свакако треба да буде у належности закона, односно централне власти. Расподела и намена прихода од пољопривредних накнада, пак, требало би да зависи од обима надлежности у спровођењу законом утврђених правила и обима средстава потребних за извршавање ових надлежности, као и укупног фискалног система земље.

Имајући то у виду, средства наплаћена од три накнаде, према ЗПЗ, требало би да имају различиту расподелу између јединица локалне самоуправе и Републике/АПВ.

Накнада за промену намене пољопривредног земљишта би, по логици ствари, требало у целини да припадне Републици и то из следећих разлога. Прво, променом намене пољопривредног земљишта у било којој ЈЛС смањује се укупна површина пољопривредног земљишта у Републици. Начелно, овим се смањивањем умањује и укупни капацитет земље за пољопривредну производњу, који може бити надокнађен мерама економске политике чији је циљ подстицање висине приноса и капацитета у производњи пољопривредних производа а које би, у оквиру укупне економске политике, требало да доноси Влада, односно централна власт. Друго, промена намене пољопривредног земљишта подразумева да земљиште постаје грађевинско, које је, као и припадајуће накнаде у пуној надлежности локалних самоуправа. Другим речима, смањењем површине под пољопривредним земљиштем појединачна јединица локалне самоуправе са приходног становишта не губи ништа већ, напротив, увећава основицу за сопствене изворне приходе.⁷⁷

Накнада за умањењу вредности вишегодишњих засада би у целини требало да припадне оном нивоу власти који је титулар јавне својине на пољопривредном земљишту на којем је ова вредност умањена, дакле локалној самоуправи или Републици. У постојећем режиму јавне својине то би требало да буде Република. Ова накнада до сада никада није била наплаћена, бар не под тим именом. То значи или да нико никад није узео у закуп вишегодишње засаде, па им сам тим није могао ни умањити вредност или да је било закупа, али не и умањења, као и да нико није платио иако је било умањења. Како год, подаци о томе нису расположиви.

Накнада за закуп пољопривредног земљишта и објекта у државној својини. Иако се давање права на коришћење различитих јавних добара у економском смислу може посматрати као закуп, а одговарајућа накнада закупнином, постоји једна важна разлика која одређује начин утрђивања висине накнаде, као и намену средстава прикупљених од те накнаде.

Наиме, у случају закупа пољопривредног земљишта у пољопривредне сврхе, по истеку закупа, земљиште не може бити мање површине и, у нормалним околностима, нема измењене карактеристике. То значи да поново може бити дато у закуп, истом или другом закупцу, без посебних додатних трошкова или потребе за обнављањем.

С друге стране, у случају давања на коришћење, на пример, минералних сировина, или било којег другог природног богатства чијом се експлоатацијом његове резерве смањују

⁷⁷ Ово важи и када се и ако оствари план да се постојећа накнада за коришћење грађевинског земљишта утопи у порез на имовину, који је такође изворни приход локалних самоуправа.

и/или се његовим коришћењем мењају својства природне средине, престанак закупа може значити да су резерве датог добра потпуно исцрпљене или да будућа експлоатација захтева веће трошкове. У оба случаја најчешће су потребни и додатни трошкови уређења животне средине.

Наравно, између ова два случаја у стварности код давања на коришћење природног добра постоји читав низ међусихода.

У првом случају, односно код закупа пољопривредног земљишта, висина закупнине би у целини требало да зависи од тржишне цене коју је могуће постићи, дакле од тражње за закупом пољопривредног земљишта, док приход у целини може бити ненаменски. Слично приходу од пореза на имовину или накнаду за коришћење грађевинског земљишта.

У другом случају, висина накнаде би морала да, поред тржишних критеријума (дакле тражње за коришћењем датог добра), да зависи и од тога ко је одговоран за уклањање последица експлоатације (закупац или закуподавац), као и од процене укупних користи и трошкова које одлука о давању на коришћење датог природног добра може имати. У зависности од структуре укупног пореског система и релативне издашности општих пореза, средства од накнаде за коришћење тог добра могу бити наменска – тада увек повезана са самим тим добром, али и ненаменска.

Имајући ово у виду, као и постојеће стање у локалним јавним финансијама, те потребу да се за приходе јединицама локалне самоуправе установе извори који имају јасну везу са територијом ЈЛС (а не, на пример, укупан приход⁷⁸, као што је у последње време постала лоша пракса), приходи од закупа пољопривредног земљишта у државној својини би у целини требало да припадну буџету ЈЛС, док намена уопште не би требало да буде утврђена унапред.

Накнада за промену намене шума би, са истим образложењем као у случају промене намене пољопривредног земљишта, у целини требало да припада Републици. У важећем ЗОШ-у она припада Републици или АПВ, што је последица начина преноса централних функција на покрајинске органе, која је спроведена кроз цео овај закон. Будући да подела надлежности између Републике и покрајине није предмет разматрања овог истраживања, овде је само потребно рећи да асиметрична надлежност коју Република има у ЗОШ-у, као и у ЗОВ-у – надлежност над делом Републике који није на територији АПВ представља недоследно решење.

Расподела **накнаде за коришћење шума и шумској земљишћ** између ЈЛС и Републике у оквирина којим ЗОШ уређује газдовање шумама требало би да зависи од тога да ли накнаду плаћа сопственик или корисник, као и од тога ко је оснивач корисника, ако је корисник јавно предузеће. Наиме, уколико је јавно предузеће корисник, 70% ове накнаде требало би да представља приход нивоа власти који је оснивач. Дакле, ако је оснивач Република, расподела коју прописује ЗОШ би остала. Ако је, међутим, оснивач ЈЛС, њој би требало да остане 70% прихода од накнаде, док би Републици било усмеравано 30%. Ако је корисник приватно привредно друштво, расподела накнаде би требало да зависи од тога који ниво власти је шуму дао на коришћење, тако да 70% накнаде иде том нивоу власти, а 30% ЈЛС, односно Републици уколико је шуму ЈЛС дала на коришћење. У случају накнаде коју плаћа сопственик, 70% прихода требало би да буде усмеравано ЈЛС.

Накнада за оишћекорисне функција шума, како је речено у анализи правног оквира, представља порез, а не накнаду за коришћење добра у смислу Закона о буџетском систему. Стога је треба укинути као накнаду.

⁷⁸ Укупан приход је лоша основица за било коју локалну јавну дажбину из многих разлога, а најједноставнији од њих је да ниједно привредно друштво или предузетник не мора да остварује свој приход само на територији једне ЈЛС и по правилу га не остварује.

5.2.3. Пућне накнаде

Осим годишње накнаде за моторна возила, тракторе и прикључна возила и годишње накнада за возила на моторни погон која нису обухваћена накнадом за моторна возила, тракторе и прикључна возила, приход од свих осталих накнада које прописује ЗЈП припадају управљачу пута, што је начелно добро решење. У делу накнада чију висину утврђују локални управљачи пута уз сагласност ЈЛС, међутим, јављају се знатне разлике које не могу имати економско оправдање. Стога би за све накнаде Влада требало да утврди критеријуме и распон за утврђивање њихове висине.

Кад је реч о годишњој накнади за моторна возила, тракторе и прикључна возила чији приход у целини припада ЈЛС, ради поједностављења укупног фискалног система и установљавања локалних прихода чија је основица несумњиво везана за територију ЈЛС, могло би се размотрити уједињавање ове накнаде и пореза на употребу моторних возила прописаног Законом о порезима на употребу, држање и ношење добара⁷⁹. Ред величине приходне издашности ова два фискална инструмента види се из годишњег прихода од накнаде и овог пореза за 2010. годину. Приход од накнаде када се узму све локалне самоуправе заједно износио је 1,5 милијарду, а од пореза, који је сада у целини приход Републике, 5,7 милијарди динара.

Имајући у виду да овај фискални инструмент по својој пореској природи представља порез на (покретну) имовину, прикупљени приход исто тако логично припада ЈЛС у чију надлежност спада и одржавање локалних путева.

Како је већ речено, накнаде за коришћење било ког јавног добра, па тако и путева, требало би плаћати за његово непосредно коришћење. Годишња накнада за моторна возила, тракторе и прикључна возила се, међутим, плаћа при регистрацији (као и порез за употребу моторних возила) и независно од (степенa коришћења) било ког пута. То значи да је она по својој природи порез, а не накнада. Стога би било целисходно да се износ пореза за употребу моторних возила преради тако да у себе укључи садашњу накнаду и да се приход у целини уступи локалним самоуправама.

Годишња накнада за возила на моторни погон која нису обухваћена накнадом за моторна возила, тракторе и прикључна возила од које, као што је већ речено, није прикупљен никакав приход требало би да буде укинута или би уз прецизирање која су то возила требало да буде укључена у порез на употребу моторних возила како је то предложено за годишњу накнаду за моторна возила, тракторе и прикључна возила.

5.2.4. Накнаде за рудна и минерална бојайсџва

Имајући у виду расподелу надлежности, као и непосредан утицај на животну средину може се рећи да је расподела прихода од накнада за коришћење рудних и минералних сировина између Републике и јединица локалне самоуправе уравнотежена: 50% прихода усмерава се општини на чијој територији се врши експлоатација.

Проблем са приходима од ових накнада је, међутим, пре свега у начину на који се врши наплата. Он је, пак, последица стања у којем се у највећем делу налази рударски сектор у Србији. Подаци о приходима од ове накнаде за 2008, 2009. и 2010. годину дати у табели 5.2.4.1. говоре сами за себе.

⁷⁹ „Службени гласник РС“, бр. 26/2001..., 24/2011.

Табела 5.2.4.1. Приходи од накнада за минералне сировине

	2008.		2009.		2010.	
	млрд. дин	% укупних прихода	млрд. дин	% укупних прихода	млрд. дин	% укупних прихода
Република	0.5	0.08%	0.5	0.08%	0.8	0.12%
Покрајина	0.0	0.00%	0.1	0.26%	0.1	0.23%
ЈЛС	0.5	0.28%	0.6	0.37%	0.9	0.50%
Укупно	1.0	0.08%	1.2	0.09%	1.8	0.13%

Да би се у овом домену ситуација променила, односно да би овај извор давао издашније приходе, највећи број предузећа која се баве овом делатношћу треба да прође кроз озбиљне програме реструктурисања.

Упоредо са тим, било би потребно променити цео систем и уместо накнаде као процента укупног прихода, установити накнаду у апсолутном износу по јединици количине дате минералне сировине. Начин установљивања висине накнаде, дакле цене природног ресурса, који би, с једне стране, обезбедио покривање друштвених трошкова експлоатације (животна средина, необновљиви ресурси...) и, с друге стране, не би угрозио конкурентност ових предузећа, захтева посебна истраживања и техничко-технолошка знања о сваком појединачном природном ресурсу и далеко превазилази оквире овог истраживања.

5.2.5. Еколошке накнаде

Накнаде прописане Законом о заштити животне средине су по својој природи веома разнолике. Неке заиста представљају накнаде у смислу Закона о буџетском систему, односно цену коришћења природног добра од општег интереса. Друге су у ствари корективни порези, односно порези којима се намеће додатни трошак привредним субјектима због ненамераваних последица њихових активности (различити видови загађења). Наметањем овог трошка би, барем теоријски, требало постићи два циља. Један је рационализовање активности које узрокују загађење – мотив сваког привредног друштва је смањење трошкова. Руководећи се овим мотивом, привредна друштва настоје да смање и активности које изазивају загађење, а тиме, посредно, и само загађење. Други је да се прикупљена средства искористе за очување животне средине. Наравно, у којој мери ће ови циљеви бити постигнути зависи и од начина на који је јавна дажбина утврђена и од њене висине.

Накнада за загађивање животне средине типичан је пример еколошког (корективног) пореза. Начин на који је утврђена, новчани износ по количини загађења, у целини одговара сврси њеног увођења. Проблем је, кад је реч о обиму прикупљених прихода, првенствено у обухвату обвезника, будући да у Србији још није окончана израда регистра загађивача, односно ову накнаду не плаћају сви они који би требало да је плате. Кад је реч о расподели прихода од ове накнаде, важно је имати у виду следеће. Иако су непосредне последице загађења највидљивије у локалној самоуправи у којој послује загађивач, оне се увек протежу на већој територији, а у зависности од пријемника загађења могу обухватити територију целе државе. Стога је логично да се приход од ове накнаде дели између Републике и локалне самоуправе.

Накнада за заштиту и унапређење животне средине, пак, нити је накнада нити је корективни еколошки порез. Она је наменски локални порез и суштински има искључиво фискални карактер (прикупљање средстава). Постојање оваквих пореза из многих разлога није добро.⁸⁰

Решење би се могло наћи у повећању учешћа локалних самоуправа у приходима од накнаде за загађење и других еколошких накнада, док би накнада за заштиту и унапређење животне средине била укинута уз повећање неког постојећег или увођење новог општег локалног пореза од којег би се приходи могли користити у складу са буџетском политиком локалне самоуправе, дакле и за еколошке сврхе уколико наменских средстава не би било довољно.

Накнада за стављање у промет дивљих биљних и животињских врста је у садашњем облику више врста административне таксе која се плаћа за добијање дозволе за стављање у промет, па са становишта расподеле приход треба да иде органу који издаје дозволу, као што је то и сада случај.

Како би локалној самоуправи требало да буду усмеравани приходи који недвосмислено настају на њеној територији, предлог је и да се локалној самоуправи усмери 70% прихода од накнаде за коришћење рибарског подручја и 50% прихода од накнаде за коришћење ловајем заштићених врста.

Кад је реч о осталим еколошким накнадама, а имајући у виду њихову основицу и сврху, не би било целисходно укључивати локалне самоуправе у расподелу прихода. То, међутим, не значи да ниједну од ових накнада не би требало другачије уредити.

Тако би, на пример, јавну дажбину која се плаћа за неиспуњење националних циљева управљања амбалажним отпадом требало назвати другачије, а не накнадом, пошто је она по својој суштини казна, а не накнада у смислу Закона о буџетском систему.

Накнаде које се плаћају на производе који после употребе постају посебни токови отпада по својој природи су порези, а најсличније су акцизи. Стога би, уместо уредбом, њихова висина морала да се утврђује законом, и то пореским законом.

Могуће решење је да се све еколошке накнаде које су по својој природи порези уведу једним пореским законом, на пример законом о еколошким порезима. Тако би као накнаде преостале оне јавне дажбине које се плаћају за непосредно коришћење неког јавног добра.

Накнаду за укупну количину хемикалија стављених у промет требало би укинути као накнаду и увести обавезу плаћања административне таксе за упис и обнову уписа у регистар хемикалија, која ни на који начин не би требало да зависи од количине хемикалија стављених у промет. Ово поготово што према важећем ЗОХ-у целокупан приход припада Агенцији за хемикалије за финансирање њених административних капацитета.

5.2.6. Туристичке и бањске накнаде

У домену припадности прихода туристичке накнаде и накнаде за коришћење природног лековитог фактора нема разлога за измене. Прва је 80%, а друга 100% приход локалних самоуправа и обе имају основицу која се несумњиво може повезати са територијом локалне самоуправе.

Велики проблем, међутим, представља чињеница да је према Закону о бањама (ЗОБ) утврђивање висине накнаде у надлежности Народне скупштине, која то никада није учинила. Тако да је садашња ситуација потпуно апсурдна. Целокупан приход припада јединици локалне самоуправе, али она нема основ да га утврди и наплати.

⁸⁰ Најважнији недостатак сваког наменског пореза је то што често за ту одређену намену има превише или премало средстава. У првом случају она се нерационално користе само да би била потрошена, а у другом изостају јавне услуге или добра.

Привремено, али брже решење овог проблема могла би да буде измена ЗОБ-а само у домену надлежности за утврђивање висине накнаде. Влади би се могло дати овлашћење да утврди критеријуме и распон за утврђивање конкретног нивоа ове накнаде које би било у надлежности ЈЛС.

Трајније решење би била израда новог ЗОБ-а или можда закона о свим природним изворима лековите воде којим би се утврдили услови за коришћење, облици коришћења (закуп, концесија...) и правила за све заинтересоване стране.

5.3. Преглед предложених промена

У наредне две табеле дат је преглед предложених промена. Њихов првенствени циљ је препознавање накнада чија се основица несумњиво може повезати са територијом ЈЛС, у вези са којима ЈЛС трпи последице или има надлежности, па је стога и сврсисходно да учествује у приходима прикупљеним од тих накнада. Други мотив промена било је поједностављење постојећег фискалног система, као и повећање његове разумљивости и унутрашње доследности.⁸¹

У табели 5.3.1. дат је преглед предложених праваца промена постојећих накнада, а у табели 5.3.2. постојеће и предложене припадности прихода.

Табела 5.3.1. Постојеће накнаде и предложени правци промена

Накнада	Предлог
Водне накнаде	Дати надлежност ЈЛС за утврђивање и контролу накнаде: <ul style="list-style-type: none"> • за експлоатацију речних наноса; • за коришћење водног земљиште за: <ul style="list-style-type: none"> – обављање привредне делатности; – постављање објекта привременог карактера за обављање привредне делатности; – привез пловног објекта, укључујући и угоститељски објекат на пловећем објекту; – спорт, рекреацију и туризам. Потребно је да: <ul style="list-style-type: none"> • ЈЛС део ових прихода користе за намене које утврђује ЗОВ, • Влада пропише максималне износе накнада, • се укине порез на употребу пловних објеката и • се ови основи укину за увођење ЛКТ.
Пољопривредне накнаде	Укинути наменски карактер прихода од закупа пољопривредног земљишта и третирати их као приходе од закупа било које друге имовине.
Путне накнаде	Годишњу накнаду за моторна возила, тракторе и прикључна возила као и годишњу накнаду за возила на моторни погон која њом нису обухваћена интегрисати са порезом на употребу моторних возила и овако интегрисан порез утврдити као изворни приход ЈЛС. Треба укинути ЛКТ за држање моторних друмских и прикључних возила.
Еколошке накнаде	Накнаде за загађивање животне средине и заштиту и унапређење животне средине укинути као накнаде и утврдити одговарајуће еколошке порезе. Исто важи и за накнаде утврђене ЗУО.
Бањске накнаде	Донети нови закон, дати право ЈЛС да у оквиру прописаних распона утврђују накнаду, обезбедити да не долази до вишеструког опорезивања исте основице.

⁸¹ Најважнији недостатак сваког наменског пореза је то што често за ту одређену намену има превише или премало средстава. У првом случају она се нерационално користе само да би била потрошена, а у другом изостају јавне услуге или добра.

Табела 5.3.2. Постојећа и предложена припадност прихода од накнада

Накнада	Припадност прихода			
	Сада			Предлог
	Реп.	Пок.	ЈЛС	ЈЛС
Водне накнаде:				
• све, осим сливне водне накнаде	100% или 0%	100%	0%	Без промене, осим за доле наведене
• сливна водна накнада	50% или 0%	50%	50%	50%
• експлоатација речних наноса				100%
• обављање привредне делатности				100%
• постављање привременог објекта				100%
• привез пловног објекта				100%
• спорт, рекреација и туризам				100%
Пољопривредне накнаде:				
• промена намене	60%	0%	40%	0%
• умањена вредност засада	60%	0%	40%	50%
• закуп	60% или 30%	30%	40%	100%
Шумске накнаде:				
• промена намене	100% или 0%	100%	0%	0%
• коришћење шума и шумског земљишта	70% или 0%	70%	30%	70% оснивачу корисника који је ЈЛ, а 30% Републици, односно ЈЛС
– обвезник корисник				
– обвезник сопственик				70%
• за општекорисне функција шума	100% или 0%	100%	0%	Укинути
Путне накнаде:				
• годишња накнада за моторна возила, тракторе и прикључна возила	0%	0%	100%	Без промене
• годишња накнада за возила на моторни погон која нису обухваћена накнадом за моторна возила, тракторе и прикључна возила	0%	0%	100%	Укинути или прецизирати возила
• ванредни превоз				
• постављање рекламних табли, рекламних panoа, уређаја за сликовно или звучно обавештавање или оглашавање				
• путарина				
• прекомерно коришћење јавног пута, његовог дела или путног објекта				
• закуп делова земљишног појаса јавног пута и другог земљишта које користи управљач јавног пута				
• прикључење прилазног пута на јавни пут				
• изградња и годишња накнада за коришћење комерцијалних објеката којима је омогућен приступ са јавног пута				
• постављање водовода, канализације, електричних, телефонских и телеграфских водова и сл. на јавном путу				
• употреба државног пута за возила регистрована у иностранству				
		100% приход управљача пута		Без промене
Накнаде за коришћење минералних сировина	50% или 40%	10%	50%	Без промене
Еколошке накнаде				
Закон о заштити животне средине:				
• промет врста дивље флоре и фауне	100%	0%	0%	50%
• загађивање животне средине	60% или 80%	0%	40% или 20%	50% или 30%
• заштита и унапређење животне средине	0%	0%	100%	укинути као накнаду
Закон о заштити природе				
• коришћење заштићеног подручја				Без промене
Закон о заштити и одрживом коришћењу риблиег фонда				
• коришћење рибарског подручја	100% или 0%	100%	0%	70%

Накнада	Припадност прихода			
	Сада			Предлог
	Реп.	Пок.	ЈЛС	ЈЛС
Закон о дивљачи и ловству				
• коришћење ловстајем заштићених врста дивљачи	100% или 30%	70%	0%	50%
• ловна карта	100% или 30%	70%	0%	Без промене
Закон о управљању отпадом				
• производи који после употребе постају посебни токови отпада	100%	0%	0%	Без промене
Закон о управљању амбалажним отпадом				
• неиспуњавање националних циљева	100%	0%	0%	Без промене
Закон о хемикалијама				
• укупна количина хемикалија стављених у промет	100%	0%	0%	Без промене
• остале накнаде за хемикалије	100% нивоу власти који издаје дозволу			Без промене
Туристичке и бањске накнаде				
• туристичка накнада	20%	0%	80%	Без промене
• коришћење природног лековитог фактора	0%	0%	100%	Без промене

